

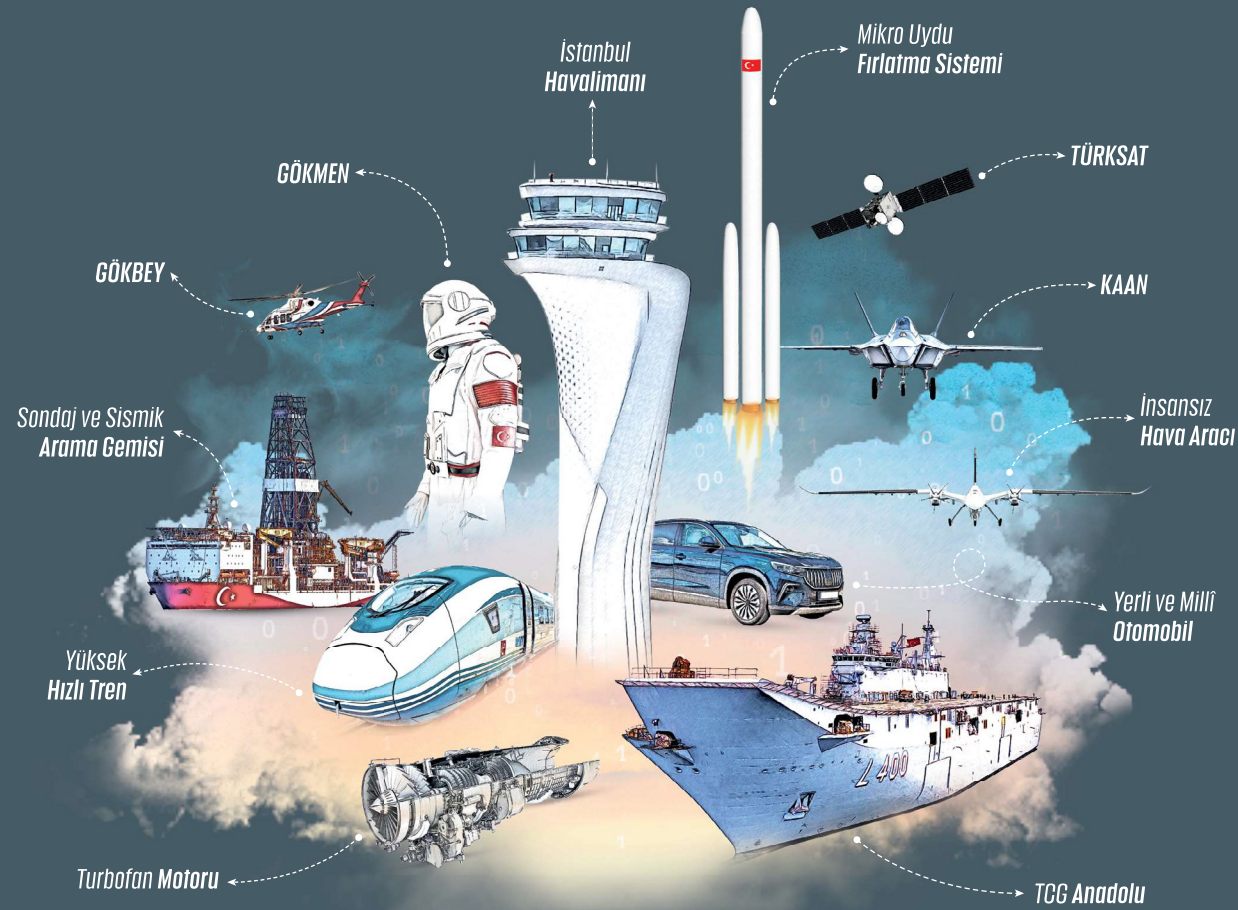
Bu kitaba sığmayan
daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin
İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM

DERS KİTABI

KUR'AN-I KERİM

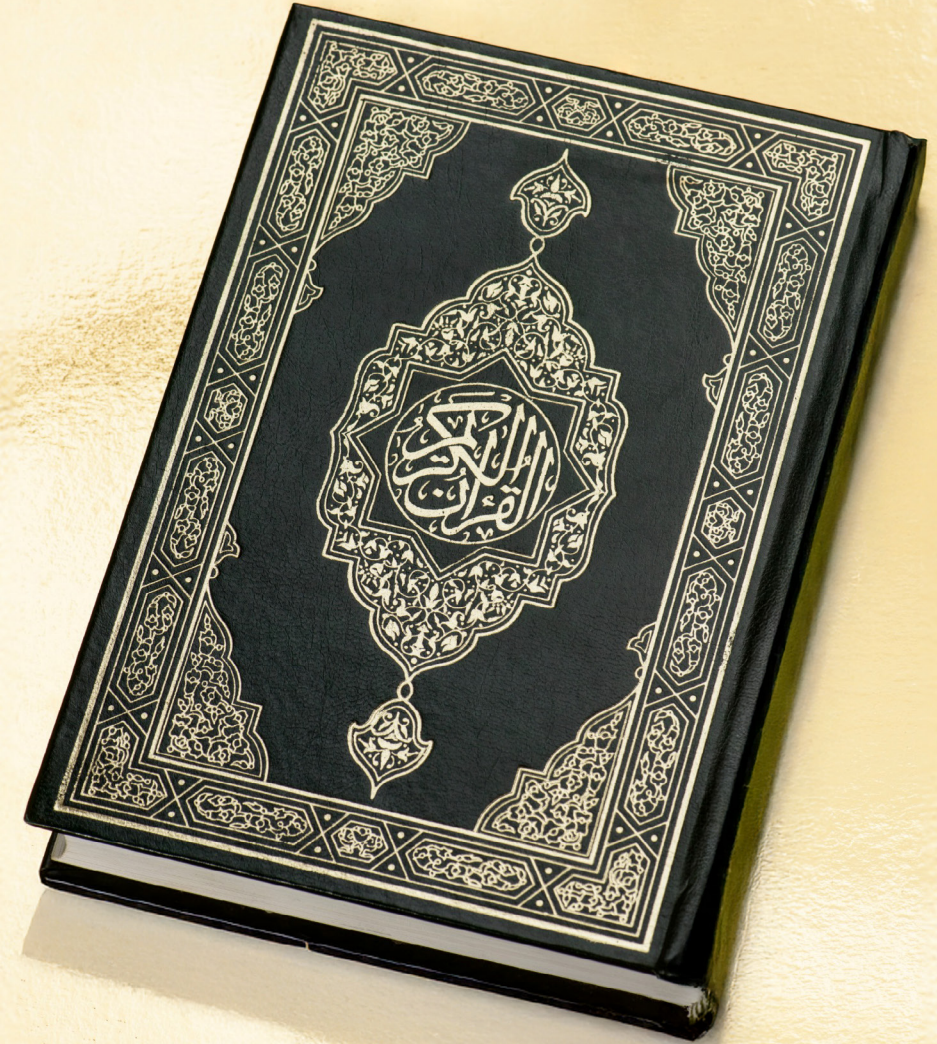
10. SINIF

ORTAÖĞRETİM

KUR'AN-I KERİM

10. SINIF

DERS KİTABI

ORTAÖĞRETİM

KUR'AN-I KERİM

10. Sınıf

Ders Kitabı

Yazarlar

Dr. Mevlüde KÖROĞLU YETKİN

Mithat BALA

Muhammed ERİNÇ

Seyit Enes GENÇ

....., 2026

Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları No : 2102
Ders Kitapları Dizisi No : 9843

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör

Muhammet Esat ŞENGÜL

Dil Uzmanı

Mustafa ALTINGÖZ

Görsel Tasarımcı

Okan HAYDAROĞLU

Çoklu Ortam Tasarımcısı

Asena Özge KUTLU

Sevilay BİRYAN

Program Geliştirme Uzmanı

Hatice YAVUZARSLAN

Mustafa ÇALIŞKAN

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Fatih ALPAYDIN

Rehberlik Uzmanı

Semanur KUZÖREN

ISBN 978-975-11-8640-9

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 21.03.2025 tarih ve 129228142 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiştir.

Kurulca bu kitabın kabul edilmiş olması eğitim aracından yayınevi ve yazarların sorumluluğunu kaldırmaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

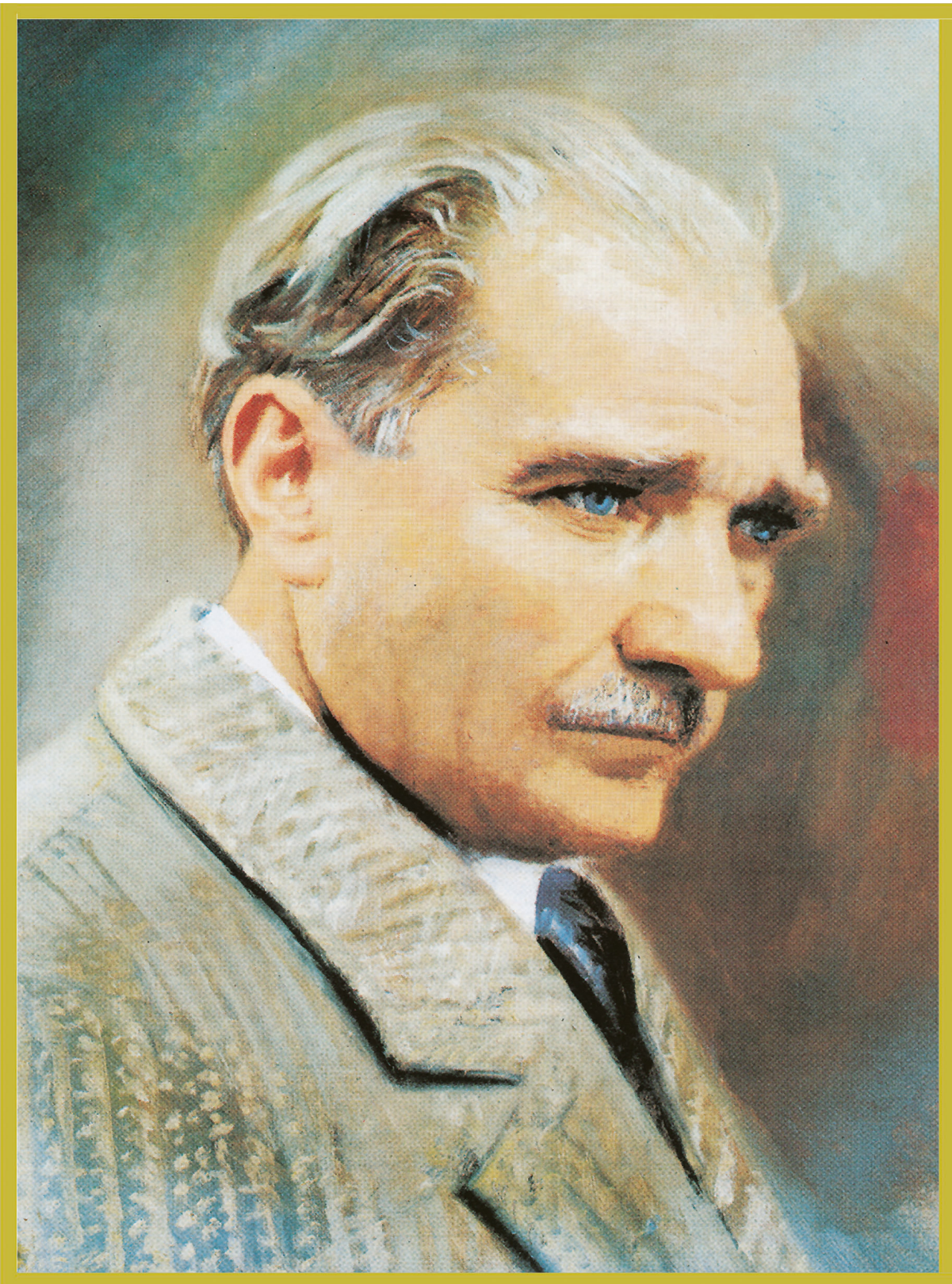
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Kitabın Tanıtımı	8
1. TEMA KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM	14
1.1. Kur'an-ı Kerim'i Anlayarak Okumak	16
1.2. Kur'an-ı Kerim'i Anlama Adımları	21
1.3. Kur'an-ı Kerim'den Kavramlar	26
1.4. Kur'an-ı Kerim'den Bir Dua: Taha Suresi 25-28. Ayetler	33
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	39
Sonnot	45
2. TEMA KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA KURALLARI: TECVİT	46
2.1. Med (Uzatma) ve Çeşitleri	48
2.2. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri	63
2.3. İdgamlar	73
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	88
Sonnot	93
3. TEMA KUR'AN-I KERİM'İ OKUYORUM	94
3.1. Al-i İmran Suresi 16-27. Sayfalar (116-200. Ayetler)	96
3.2. Hac Suresi 1-10. Sayfalar (1-78. Ayetler)	114
4. TEMA KUR'AN-I KERİM'DEN SURELER VE AYETLER EZBERLİYORUM	128
4.1. Maun Suresi ve Anlamı	132
4.2. Kâfirun Suresi ve Anlamı	138
4.3. Nasr Suresi ve Anlamı	143
4.4. Ayetelkursi ve Anlamı (Bakara Suresinin 255. Ayeti)	148
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	156
Sonnot	162
Sözlük	163
Kaynakça	167
Cevap Anahtarı Karekodu	169
Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası Karekodu	169
Türkiye'nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası	170
Türk Dünyası Haritası	171

Kitap temalardan oluşmaktadır. Her tema başında tema kapak sayfası yer almaktadır.

Tema kapaklarında tema adı, tema alt konu başlıkları, öğrenilecek kavramlar, öğrenciden beklenen öğrenme çıktıları, tema sonunda öğrenciden yapması beklenen görev ya da sorumluluklar hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca tema ile ilgili hazırlanan sunum ve diğer e-içeriklere ulaşmak amacıyla karekodlar yerleştirilmiştir.

Kitaba ait e-içeriklere, kitap genelinde kullanılan tüm karekodlar akıllı cihazlarla okutularak ya da kitabın dijital kopyalarında karekod üzerine tıklanarak ulaşılabilir.

Tema
numarası

Tema içerik
çerçevesi

Tema
adı

Temanın dijital nüshasına
yönlendiren karekod

1. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM

- 1.1. Kur'an-ı Kerim'i Anlayarak Okumak
- 1.2. Kur'an-ı Kerim'i Anlama Adımları
- 1.3. Kur'an-ı Kerim'den Kavramlar
- 1.4. Kur'an-ı Kerim'den Bir Dua: Taha Suresi 25-28. Ayetler

Anahtar Kavramlar

- iffet
- Rab
- tercüme
- meal
- tefsir

Bu temada sizlerden

- Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumanın önemini sorgulayabilmeniz,
- Kur'an-ı Kerim'i anlama adımlarını karşılaştırabilmeniz,
- Kur'an-ı Kerim'de geçen Rab ve iffet kavramlarını ayırıp edebilirsiniz,
- Taha suresinin 25-28. ayetlerinde yer alan duaları anlamada Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilirsiniz

14

Temaya Başlarken

" (...)

Ya açar nazmı Celil'in, bakarız yapırağına;
Yahut üfler geçeriz bir ölünin toprağına.
İnmemiştir hele Kur'an, bunu hakkıyla bilin,
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için!
(...)"

(Mehmet Akif Ersoy, Safahat, 506)

1. Yukarıdaki dizelerde şair neyi eleştirmektedir?
2. Kültürümüzde Kur'an-ı Kerim okuma alışkanlıkları ile ilgili merak etdiklerinizi sorular hazırlayarak arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Kur'an-ı Kerim'de geçen kavramların anlamını öğrenmek ve verilen mesajları kavramak, sosyal yaşamda karşılaşılan durumları anlamada önemli bir rol oynar. Kur'an-ı Kerim'de sıkça vurgulanan adalet ilkesi, toplumsal hayatın temel değerlerinden biridir. Bu vurgu, bir yandan haksızlığa uğrayan kişilere haklarını arama cesareti verirken diğer yandan haksızlık yapma eğiliminde olan kişiler için caydırıcı bir unsur oluşturmaktadır. Bununla birlikte meal ve tefsir okumak, Kur'an'ın mesajlarının günlük hayat tecrübesiyle anlamlandırılmasına ve daha iyi kavranmasına katkı sağlar. Kur'an'ı anlayarak okumak, meal ve tefsirlerden yararlanmak bu açıdan önem taşır.

1. Kur'an-ı Kerim'de yer alan kavramların anlamlarını öğrenmenin onun verdiği mesajların anlaşılmasına katkıları neler olabilir?
2. Kur'an'ın mesajlarının kavranmasında meal ve tefsir okumanın rolü hakkında ne düşünüyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Kur'an-ı Kerim'i anlamamanın sosyal yaşamda karşılaşılan durumları kavramada etkileri neler olabilir?

Yüce Allah'ın rahmetine ulaşma vesilelerinden biri olan dua, insanın Allah (cc) ile iletişim kurmasını sağlar. İnsan pek çok durumda Yüce Allah'a dua eder. Sıkıntılı durumlarda yapılan dua, insanın yardım ve sabır dilemesini içerir.

Başarılı olmak için ettiğiniz bir duadan sonraki hislerinizden hareketle duanın insan hayatına etkilerini arkadaşlarınızla konuşunuz.

15

Tema öğrenme çıktıları

Temaya ait
anahtar kavramlar

Öğrencinin önceki öğrenmeleri ile
tema arasında köprü kurması için
hazırlanmış alan

Temanın sunusuna
yönlendiren karekod

SEMBOLLERİN AÇIKLAMASI

"Başlarken" alanı

"Konuya Başlarken" alanı

"Kontrol Noktası" alanı

"Farklı Kaydet" alanı

Çalışmanın bittiği yer

Etkinliğin başladığı yer

Etkinliğin bittiği yer

Bireysel etkinlik

Grup etkinliği

Rehberli etkinlik

Etkinliğin süresi

Sonraki sayfada devam eden çalışma

Önceki sayfadan devam eden çalışma

Desimal sistem ile gösterilen
tema konu başlığı

1. Tema

1.3. Kur'an-ı Kerim'den Kavramlar

Konuya Başlarken

وَأَنَّهُ لَنَزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ط
١٩٢

“Şüphesiz bu Kur'an âlemlerin Rabb'i tarafından indirilmiştir.”

(Şuara suresi 192. ayet)

1. “Âlemlerin Rabb'i” ifadesinden ne anlıyorsunuz?
2. Âlemlerin Rabb'ine iman ile iffetli yaşam arasında nasıl bir bağ kurulabilir? Düşüncelerinizi ifade ediniz?

Rab

Rab kelimesi
Kur'an-ı Kerim'de
962 yerde doğrudan
Allah'ı (cc) ifade etmek
için kullanılır.

(bk. Topaloğlu, “Rab”,
34/372)

Kur'an-ı Kerim'de bazı kavramlar sıklıkla tekrar edilmektedir. **Rab** ve **iffet** kavramları bunlardır. **Rab**, Yüce Allah'ın “yaratıcı, olgunlaştıran, besleyip büyüten, tüm varlıkları gözetim altında tutan, onlarla ilgili her türlü kuralı koyan ve bütün varlıkların rızasını veren” anlamlarına gelen güzel isimlerinden biridir.²⁰ Kur'an-ı Kerim'de Allah (cc) lafzından sonra en çok kullanılan isimdir. Rab kelimesi tek başına söylendiğinde yalnızca “Allah (cc)” kastedilir.²¹

Allah (cc) âlemlerin Rabb'idir; evrenin, görünen ve görünmeyen her şeyin yaratıcısıdır. Canlılara rızık veren, güç ve kudret sahibi olandır.²² Her türlü övgüye layık olan da O'dur. Kur'an-ı Kerim'de bu husus şöyle ifade edilmiştir: “Hamd (övmeye ve övülme), âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.”²³

Görsel 1.5

Hiz. İbrahim'in ateşe
atıldığı yer olduğuna
inanılan
Balıkhgöl/Şanlıurfa

Hiz. İbrahim, putperest bir kavme peygamber olarak gönderilmiştir²⁴ (Görsel 1.5). Onlara Allah'tan (cc) başka varlıklara tapınmanın yanlışlığını anlatmıştır. Kur'an-ı Kerim'de Hiz. İbrahim'in kavmine şöyle dediği belirtilir: “İyi bilin ki âlemlerin rabbi dışında taptıklarınız benim düşmanımdır; O, beni yaratan ve bana doğru yolu gösterendir. Beni yediren ve içirendir. Hastalandığım zaman bana şifa verendir.”²⁵

Rab yalnızca yaratıcı değil aynı zamanda hayatı yöneten, hüküm koyan, başlaştıran ve yalnızca kendisine kulluk edilmesi gereken yüce varlıktır.²⁶ Allah (cc), insanı en güzel şekilde yaratmış²⁷ ve başıboş bırakmamıştır.²⁸ İnsanların hem dünyada hem de ahirette mutlu olmaları için peygamberler aracılığıyla onlara doğru yolu göstermiştir. Kur'an-ı Kerim'de insan, Yüce Allah'tan başka rabler edinmemesi konusunda uyarılmıştır. Tevbe suresinin 31. ayetinde Allah (cc) bu konuyla ilgili şöyle buyurmuştur: “(Yahudiler) Allah'ı bırakıp, hahamlarını; (Hristiyanlar ise) rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rab edindiler. Oysa bunlar da ancak bir olan Allah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardır...”

26

Sayfa numarası

- ✓ İhfa teccit kuralında sakın nun ve tenvinde bulunan "n" sesi gunneyle okunur. Gunne uygulanırken bir buçuk elif miktarı tutulur.³⁷ İhfa kuralının uygulanmasının hükmü vaciptir.³⁸
- ✓ İhfa, tek kelimede yer alabileceği gibi iki kelime arasında da oluşabilir. Bu kural tenvin ya da sakın nundan sonraki kelimenin ilk harfi ihfa harflerinden biri olursa uygulanır.

Örnek

كُنْتُ أَنْذِرُ مَنْ كَلَّمَ فَصَبْرٌ جَبِيلٌ

- ▶ Örnek kelimelerde sakın nun veya tenvinden sonra ihfa harfleri vardır.
- ▶ İhfa teccit kuralında sakın nun veya tenvindeki "n" sesi gunneyle okunur ve bir buçuk elif miktarı tutulur.

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadeleri ihfa teccit kuralını uygulayarak okuyunuz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

عِنْدَ	أَنْتُمْ	مِنْكُمْ	يَنْطِقُ	أَنْتِ
أَنْزَلَ	إِنْسَانَ	أَنْصَارٍ	فَانْظُرُوا	مِنْ ذَكَرٍ
مِنْ قَبْلِكُمْ	لَمَنْ صَرُّهُ	مِنْ شَيْءٍ	عَنْ سَبِيلٍ	إِنْ جَادَلُوكَ
جَنَاتٍ تَجْرَى	حَلَالًا طَيِّبًا	شَيْءٍ قَدِيرٍ	شَيْءٍ شَهِيدٍ	أَمَّا جَعَلْنَا
أَذَى كَثِيرًا	طِفْلًا ثُمَّ	ذُرِّيَّةً ضِعَافًا	مِائَةً صَافِرَةً	مَكَانٍ سَجِيقٍ
وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ	قَوْمٍ ظَلَمُوا	رَبِّهَا	نَفْسٍ دَانِقَةً	بَعْضُ زُخْرُفٍ

Yandaki karekoddan yararlanarak daha fazla ihfa örneğine ulaşabilirsiniz.

Konu anlatımında kullanılan örnekler

Öğrencilerin konuyla ilgili okuma uygulaması yapacakları bölüm

Konu sonlarında öğrencilerin öğrenme çıktısı ile ilgili pekiştirme amaçlı çalışma yapabilecekleri bölüm

Konuyla ilgili etkinliklerin yer aldığı bölüm

1. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki idgam çeşitlerinin benzer ve farklı yönlerini yazınız.

İdgam Mealgunne - İdgam Bilagunne

Benzerlikler:

Farklılıklar:

İdgam Mütcaniseyn - İdgam Mütcaribeyn

Benzerlikler:

Farklılıklar:

İdgam Misleyn - İdgam Mütcaniseyn

Benzerlikler:

Farklılıklar:

İdgam Bilagunne - İdgam Mütcaribeyn

Benzerlikler:

Farklılıklar:

9. Etkinlik

20 dk. 20 dk. 20 dk. 20 dk.

Adı İdgam Kurallarını Uyguluyorum

Amaç İdgam çeşitlerini belirleyebilme ve usulüne uygun olarak seslendirebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Eşit sayıda gruplar oluşturunuz.
2. Öğretmeninizin tablodaki ifadeleri seslendirmesini dinleyiniz.
3. Grupça ifadelerde yer alan idgam çeşitlerini belirleyiniz.
4. İfadeleri idgam kurallarına uygun olarak seslendiriniz.
5. Arkadaşlarınızı dikkatlice dinleyiniz.

عَزَّةٌ	عَجَلٌ	تَخْلُفُكُمْ	فَتُظَلُّ
مِنْ رَّسُولٍ	مَنْ يَعْبُدُ	إِذْ ظَلَمُوا	
أَقْلَ لَكُمْ	لَشَيْءٍ يُزَادُ	وَجَدْتُمُوهُمْ	يُيَسِّرُنَا
بَلْ رَفَعَهُ	لَهْمَتْ طَائِفَةٌ	إِلَهاً وَاحِداً	خَيْرٌ لِّلْأَبْرَارِ
نَجْعَلُ لَهُ	مُنْذِرٌ مِنْهُمْ	خَافِضَةً رَّافِعَةً	يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz ve Grup Değerlendirme Formları'nı doldurunuz.

Sonnot

- 1 bk. Bîrûk, "Kur'an", 26/383.
2 bk. Bakara suresi 1. ayet.
3 bk. Bakara suresi 2. ayet.
4 Müzzemmil suresi 4. ayet.
5 bk. Benî Kesîr, *Tefsiri'l-Kur'an'l-Azîm*, 8/276.
6 İzzet suresi 36. ayet.
7 Bakara suresi 170. ayet.
8 Al-i İmran suresi 73. ayet.
9 Fatıha suresi 6. ayet.
10 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 1/163.
11 İzzet suresi 88. ayet.
12 bk. *Gıncıl Türkçe Sözlük*, "harâmî".
13 bk. Aydar "Kur'an", 26/404-405.
14 *Gıncıl Türkçe Sözlük*, "meal".
15 bk. Serinsu vd., "meal", 228.
16 Serinsu vd., "tefâtîr", 356.
17 bk. Bîrûk, "Müfessir", 31/496-499.
18 Bakara suresi 238. ayet.
19 bk. Bahar, "Kitâbu'l-Bekâ", 44.
20 Serinsu vd., "Rab", 297.
21 bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 1/161; Ahmed bin Hanbel, *Müvâdîd*, 5/133; Ortaç vd., *Hadisleri İlim*, 1/205.
22 bk. Zarfaz suresi 16. ayet.
23 Fatıha suresi 2. ayet.
24 bk. Harman, "İbrâhîm", 21/266-272.
25 Sûra suresi 77-80. ayetler.
26 bk. Enam suresi 102. ayet.
27 bk. Tin suresi 4. ayet.
28 bk. Kiyamet suresi 36. ayet.
29 Tirmizi, "Tefsîr'l-Kur'an", 9.
30 Serinsu vd., "İllet", 157-158.
31 bk. *Gıncıl Türkçe Sözlük*, "illet".
32 Müminun suresi 4-5. ayetler.
33 Bakara suresi 273. ayet.
34 bk. Nur suresi 32. ayet.
35 bk. Nur suresi 33. ayet.
36 bk. Nisa suresi 6. ayet.
37 bk. Müslim, "Zekât", 124.
38 bk. Bahar, "Nûkâh", 3.
39 Müslim, "Zâk", 72.
40 bk. *Gıncıl Türkçe Sözlük*, "mahmûmiyet".
41 bk. Nur suresi 30-31. ayetler.
42 bk. Nur suresi 58-59. ayetler.
43 bk. Tahrim suresi 3. ayet.
44 bk. Cöğülü, *Onur ve İhtîr*, 21.
45 bk. Nur suresi 27. ayet.
46 Ebu Davud, "Edeb", 35.
47 Tirmizi, "Salât", 148.

Temada yer alan sonnotları gösteren sayfa

Kitapta yer alan bazı kelime ve kavramların açıklandığı sayfa

Kaynakça

- Pazarbaşı, Erdoğan vd., "Tevcid", *Şamil İslam Ansiklopedisi*. ed. Ahmed Ağırca. 8/17. İstanbul: Şamil Yayınevi, 2000.
- Sarı, Mehmet Ali. "Günne". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 14/195-196. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.
- Sarı, Mehmet Ali. *Kur'an-ı Kerim'i Gızel Okuma Tekniği ve Kuralları*. Nümune Matbaacılık ve Çilvevi, ts.
- Sabuni, Muhammed Ali. *Safvetü'l-tefâsir: Tefsirlerin Özü*. çev. Sadrettin Güntüç - Nedim Yılmaz. 7 Cilt. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2024.
- Serinsu, Ahmet Nedim vd. *Dini Terimler Sözlüğü*. ed. Ahmet Nedim Serinsu. Ankara: Devlet Kitapları Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü, 2. Basım, 2009.
- Taberânî, Ebu'l-Kâsim Süleyman b. Ahmed b. Eyyüb el-Lahmî. *el-Mu'cemu'l-kebir*. thk. Hamdi Abdülmecid es-Selefi. b.y.: Dâru İhyâ'l-Türâsi'l-Arabi. 2002.
- Temel, Nihat. *Kırat ve Tecvid İstilahtarı*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1997.
- "Tevhid". *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 8/129-132. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- Tirmizi, Ebu İsa Muhammed bin İsa. *Süneni Tirmizi*. thk. Halid Abdülğani Mahtuz. Beyrut: Darü'l-Kütüb'l-İlmiyye, 7. Basım, 2017.
- Topaloğlu, Bekir. "Rab". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 34/372-373. Ankara: TDV Yayınları, 2007.
- Ünlü, Demihan. *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1971.
- Yazır, Elmalı M. Hamdi. *Hak Dini Kur'un Dili*. 10 Cilt. İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.
- Yılmaz, Nazir. *Kur'an-ı Kerim'i Nasıl Öğretelim?*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları, 2016.

Yandaki karekoddan yararlanarak İSNAD Sonnot Atf Sistemi Kılavuzu'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Ölçme ve Değerlendirme Soruları'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak kitabın Gıncel ve Genel Ağ Kaynakçası'na ulaşabilirsiniz.

Sözlük

A

ahap: Hz. Peygamber zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamberi çok kısa bir süre olsa da görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kişiler.

azamet: Taşdığı nitelikler bakımından üstün olma, büyüklük.

B

batıl: 1. Yok olup giden, gerçek ve doğru olmayan, esasız, boş şey. 2. Allah'ın (cc) peygamberleri aracılığıyla bildirmiş olduğu dine uymayan her türlü inanç, fikir, duygu, kanaat, tutum, davranış.

C

caiz: Din, yasa, töre vb. bakımdan işlenmesinde, yapılmasında sakınca olmayan, yapıp işlenmesine izin verilen.

Cebail: 1. Allah (cc) tarafından peygamberlere vahiy iletmekle görevlendirilen melek. 2. Dört büyük melekten birinin adı.

Celil (el-Celil): Ululuk sahibi, her şeyi kudretiyle kuşatan, zatında ve sıfatlarında büyük ve eşsiz anlamında Allah'ın (cc) esmayihüsnaından biri.

cin: Duyularla kavranamayan, insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip, ilahi emirlere uymakla yükümlü tutulan ve mümin-kâfir gruplardan oluşan varlık türü.

Ç

çatışma: Birbirle uyumayan iki güç arasındaki karışıklık.

D

diagram: Herhangi bir olayın değişimini gösteren grafik.

E

ebedi: Sonu olmayan, ucu bucağı olmayan, hep kalacak olan; ölümsüz.

ezeli: Zamanda başlangıcı olmayan; öncesiz.

F

fat: Geleceği öğrenmek, şans ve kısmeti anlamak amacıyla oyun kâğıdı, kahve telvesi, el ayası ve benzeri şeylere bakarak anlam çıkarma.

G - Ğ

gösteriş: Başkalarını aldatmak, şaşırtmak, korkutmak veya kendini beğendirmek için birinin yaptığı abartılı davranış.

Kitabın kaynakçasını gösteren sayfa

Görsel ve genel ağ kaynakçasına yönlendiren karekod

Kitap genelinde

- ◆ kavramların, ayet ve sure isimlerinin yazımında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu,
- ◆ konu ve kazanımlar ele alınırken Ortaöğretim Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı (9,10, 11 ve 12. sınıflar),
- ◆ kısaltmalarda Türk Dil Kurumunun “Kısaltmalar Dizini”,
- ◆ ayet meallerinde Diyanet İşleri Başkanlığına ait yayınlar kullanılmıştır.
- ◆ Kullanılan metinlerin yazıldığı dönemin dil özelliklerinden yahut metni hazırlayanların üslup ve inceleme yönteminden kaynaklı imla ve noktalamasında aslına sadık kalınmıştır.
- ◆ Ara metinler aslına sadık kalınarak kısaltılmıştır ve kısaltmalar (...) ile gösterilmiştir.

KISALTMALAR

as : aleyhisselam

bk. : bakınız

cc : cellecelalüh

çev. : çeviren

DİB : Diyanet İşleri Başkanlığı

DİYKB : Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı

ed. : editör

haz. : hazırlayan

Hz. : Hazreti

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

M. Ü. :Marmara Üniversitesi

ra. : radiyallahüanh - radiyallahüanha -
radiyallahüanhüma - radiyallahüanhüm

sav : Sallallahü aleyhi vesellem

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

thk. : tahkik eden

ts. : tarihsiz

vb. : ve benzeri

vd. : ve devamı, ve diğerleri

1. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM

- 1.1. Kur'an-ı Kerim'i Anlayarak Okumak
- 1.2. Kur'an-ı Kerim'i Anlama Adımları
- 1.3. Kur'an-ı Kerim'den Kavramlar
- 1.4. Kur'an-ı Kerim'den Bir Dua: Taha Suresi 25-28. Ayetler

► Anahtar Kavramlar

- iffet
- Rab
- tercüme
- meal
- tefsir

Bu temada sizlerden

- Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumanın önemini sorgulayabilmeniz,
- Kur'an-ı Kerim'i anlama adımlarını karşılaştırabilmeniz,
- Kur'an-ı Kerim'de geçen Rab ve iffet kavramlarını ayırt edebilmeniz,
- Taha suresinin 25-28. ayetlerinde yer alan duaları anlamada Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilmeniz

beklenmektedir.

Temaya Başlarken

“ (...)

Ya açar nazmı Celîl'in, bakarız yaprağına;
Yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına.
İnmemiştir hele Kur'ân, bunu hakkıyla bilin,
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için!
(...) ”

(Mehmet Akif Ersoy, *Safahat*, 506)

1. Yukarıdaki dizelerde şair neyi eleştirmektedir?
2. Kültürümüzde Kur'an-ı Kerim okuma alışkanlıkları ile ilgili merak ettiklerinizi sorular hazırlayarak arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Kur'an-ı Kerim'de geçen kavramların anlamını öğrenmek ve verilen mesajları kavramak, sosyal yaşamda karşılaşılan durumları anlamada önemli bir rol oynar. Kur'an-ı Kerim'de sıkça vurgulanan adalet ilkesi, toplumsal hayatın temel değerlerinden biridir. Bu vurgu, bir yandan haksızlığa uğrayan kişilere haklarını arama cesareti verirken diğer yandan haksızlık yapma eğiliminde olan kişiler için caydırıcı bir unsur oluşturur. Bununla birlikte meal ve tefsir okumak, Kur'an'ın mesajlarının günlük hayat tecrübesiyle anlamlandırılmasına ve daha iyi kavranmasına katkı sağlar. Kur'an'ı anlayarak okumak, meal ve tefsirlerden yararlanmak bu açıdan önem taşır.

1. Kur'an-ı Kerim'de yer alan kavramların anlamlarını öğrenmenin onun verdiği mesajların anlaşılmasına katkıları neler olabilir?
2. Kur'an'ın mesajlarının kavranmasında meal ve tefsir okumanın rolü hakkında ne düşünüyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Kur'an-ı Kerim'i anlamamanın sosyal yaşamda karşılaşılan durumları kavramada etkileri neler olabilir?

Yüce Allah'ın rahmetine ulaşma vesilelerinden biri olan dua, insanın Allah (cc) ile iletişim kurmasını sağlar. İnsan pek çok durumda Yüce Allah'a dua eder. Sıkıntılı durumlarda yapılan dua, insanın yardım ve sabır dilemesini içerir.

Başarılı olmak için ettiğiniz bir duadan sonraki hislerinizden hareketle duanın insan hayatına etkilerini arkadaşlarınızla konuşunuz.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

1.1. Kur'an-ı Kerim'i Anlayarak Okumak

Konuya Başlarken

قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ۚ نِصْفَهُ أَوِ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ۚ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ۚ

Birazı hariç, geceleri kalk namaz kıl. (Gecenin) yarısını (kıl). Yahut bunu biraz azalt, ya da çoğalt ve Kur'an'ı tane tane oku.

(Müzzemmil suresi, 2-4. ayetler)

1. Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumak denilince aklınıza neler gelmektedir? Söyleyiniz.
2. Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını anlamaya çalışmak neden önemlidir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kur'an-ı Kerim, Allah (cc) tarafından Cebrail (as) aracılığıyla son peygamber Hz. Muhammed'e (sav) indirilen, mushaflarda yazılan, tevatür yoluyla hiçbir değişikliğe uğramadan nesilden nesile aktarılan ve okunması ibadet olan Arapça bir kelimadır.¹ Kur'an-ı Kerim'in indirilen ilk ayetinde **“Yaratan Rabbinin adıyla oku!”**² buyrulur okumanın önemi vurgulanır.

Kur'an-ı Kerim, bütün insanlığın hidayeti için gönderilmiştir. Onda yer alan emirler, yasaklar ve öğütler indirildiği dönemle sınırlı olmayıp kıyamete kadar bütün insanlara rehberlik edecek evrensel mesajlardır. Bu mesajları anlamak için önce onu okumak gerekir (*Görsel 1.1*).

Görsel 1.1

Kur'an-ı Kerim'i okumak ibadet kabul edilir.

Kur'an-ı Kerim; insanları doğru yola ileten, hak ile batılı birbirinden ayırt edip açıklayan bir kitaptır. Allah'a (cc) karşı gelmekten sakınanlar için rehberdir.³ O, insanın dünya ve ahiret mutluluğu için gönderilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de yer alan emir, öğüt ve yasaklar insanın kendisine, yaratıcısına, insanlara, çevreye ve diğer varlıklara karşı görevlerini bildirir. İnsan, bu öğütlere kulak vermeli, emir ve yasaklara uymalıdır. Bunun için de Kur'an'ı yavaş yavaş, manasını düşünerek anlaşılır bir şekilde okumalıdır. Yüce Allah **“... Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku.”**⁴ buyurmuştur. Kur'an-ı bu şekilde okumak onun mesajlarını anlamak ve ayetlerinin manalarını düşünmek için daha uygundur. Hz. Peygamber'in de Kur'an-ı Kerim'i, harflerin hakkını vererek yavaş yavaş okuduğu rivayet edilir.⁵

Bilgi Görseli 1.1: Kur'an-ı Kerim'in bazı özellikleri

1. Etkinlik

25 dk.

Adı Anlayarak Okuma

Amaç Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumanın önemi hakkında sorular sorabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek beyin fırtınası etkinliğini gerçekleştiriniz.

1. Üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.
2. Grupça "Kur'an-ı Kerim'in gönderiliş amacı ve onu anlayarak okumanın önemi" hakkında sorular hazırlayınız.
3. Hazırladığınız sorulara verilebilecek cevapları tartışarak ortak cevaplarınızı belirleyiniz.
4. Belirlediğiniz cevapları öğretmen rehberliğinde sınıfta paylaşınız.
5. Yazılan cevaplar arasından önemli olduğunu düşündüğünüz üç maddeyi yazınız.

6. Etkinlik sonunda konuyla ilgili çıkarımlarınızı özetleyiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2. Etkinlik

Adı Tartışalım

Amaç Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumanın önemi hakkında bilgi toplayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Karekodda verilen videoyu izleyiniz ve aşağıdaki metni okuyunuz.

Kur'an-ı Kerim insanlar için hidayet rehberidir. Onun gönderiliş amacı insanların doğru inanç sahibi olmalarını sağlamak, ahlakını güzelleştirmek, dünya hayatlarını düzene koymak; ilahi irade ve düzene uygun bir dünya hayatından sonra onlara ebedî saadetlerini kazandırmasıdır.

(bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 1/25)

Kur'an'ın niçin indirildiği iyi bilinmelidir. Yüce Allah bu konuda **“Andolsun biz, Kur'an'ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan?”** (Kamer suresi 17. ayet) buyurmaktadır. Kur'an'ın indirilme ve okunma amacı yanlış anlaşılırsa ilahi mesajdan yararlanmak imkânsız hâle gelir.

(bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 1/558)

2. İzlediğiniz video ve verilen metinlerden hareketle öğretmen rehberliğinde tefsirlerden veya <https://kuran.diyaret.gov.tr> adresinden Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okuma hakkında bilgi toplayınız.
3. Topladığınız bilgilerden hareketle Kur'an-ı Kerim'in gönderiliş amacını ve onu anlayarak okumanın önemini tartışınız.
4. Yapılan tartışmalardan hareketle Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumanın önemi hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

5. Yazdığınız metinleri öğretmen rehberliğinde arkadaşlarınızla paylaşarak metnin doğruluğunu ve konuya uygunluğunu tartışınız.
6. Tartışmadan çıkardığınız sonuçları günlük hayattan bir örnekle ilişkilendirerek yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Hidayet rehberi olan Kur'an-ı Kerim'in gönderiliş amacı insanları doğru yola ulaştırmaktır. Kur'an-ı Kerim'de insanların yaşamlarına rehberlik edici evrensel ilkeler bulunur. Onda; inanç, ibadet, ahlak, toplum düzeni gibi konularla ilgili bilgiler sunulur.

Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'de insanların ayetler hakkında düşünmelerini, **bidat** ve **hurafelerden** kaçınmalarını ister, onlara sorumluluklarını hatırlatır. **“Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme! Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur.”**⁶ buyurarak insanları, bilgi kaynaklarını doğru kullanmaları konusunda uyarır. Taklitçiliği ve bilinçsiz davranmayı **“Onlara, ‘Allah’ın indirdiğine uyun.’ denildiğinde, ‘Hayır, atalarımızdan gördüğümüze uyarız.’ dediler. Ya atalarının aklı bir şeye ermemiş, doğru yolu bulamamışlarsa!”**⁷ ayetiyle eleştirir.

Doğru bilgi insanın sağlıklı düşünebilmesi ve doğru karar verebilmesi için gereklidir. İnsanı hidayete eristirecek doğru yol da Allah'ın (cc) gösterdiği yoldur. Bu konuda Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **“... De ki: “Doğru olan yol ancak Allah’ın gösterdiği yoldur...”**⁸ Yüce Allah, kullarından da **“Bizi dos-doğru yola ilet.”**⁹ şeklinde dua etmelerini istemiştir.

Allah'ın (cc) insanlara gösterdiği doğru yol İslam'dır.¹⁰ İslam'ın temel kaynağı ise Kur'an-ı Kerim'dir. İslam'ı bidat ve hurafelerden uzak, doğru bir şekilde öğrenebilmek ve yaşayabilmek için Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını doğru anlamak gerekir. Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumaya çalışmak Müslümanların öncelikli görevi olmalıdır (*Görsel 1.2*). Bununla birlikte Kur'an-ı Kerim yorumlanırken ayetler bağlamından koparılmamalı; ayetlerin indirildiği dönemin şartları, ele aldığı konu bütünlüğü ve indiriliş sebepleri dikkate alınmalıdır. Ayrıca Hz. Peygamber'in Kur'an-ı Kerim'i nasıl açıkladığı ve hayatına yansıttığı ayetlerin doğru anlaşılması konusunda Müslümanlara rehberlik etmektedir. Bu şekilde hareket edildiğinde yanlış yorumların ve eksik anlamaların önüne geçilmiş olur.

bidat

Hız. Peygamber Dönemi'nden sonra ortaya çıkan, dinî bir delile dayanmayan inanç, ibadet, fikir ve davranışlar.

(Serinsu vd., “bidat”, 40)

hurafe

Akla ve gerçeğe aykırı olan; Kur'an-ı Kerim ve Hız. Peygamber'in sünnetiyle çatışma hâlinde olan her türlü düşünce, inanç ve davranış.

(Serinsu vd., “hurafe”, 145)

Görsel 1.2

Kur'an-ı Kerim, Allah'a (cc) karşı gelmekten sakınanlar için yol göstericidir.

Öğrenme Günlüğü

Tarih: __ / __ / __

Yönerge: Aşağıda verilen yapılandırılmış günlüğü doldurunuz.

Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okuma konusunda önceden bildiklerim:

Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okuma konusunda öğrendiklerim:

Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumanın onun mesajlarını doğru anlamaya etkisi ile ilgili çıkarımlarım:

Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okuma konusunda yapabileceklerim:

Kontrol Noktası

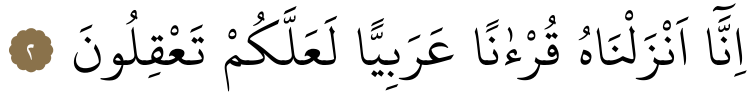
Aşağıda boş bırakılan alana “Kur’an-ı Kerim’i anlayarak okumanın insan hayatına etkileri” ile ilgili blog yazısı yazınız.

Çalışmanız karekodda verilen dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilecektir.

1.2. Kur'an-ı Kerim'i Anlama Adımları

Konuya Başlarken

“Anlayabilesiniz diye biz onu Arapça bir Kur’an olarak indirdik.”

(Yusuf suresi 2. ayet)

Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'in (sav) yaşadığı toplumun diliyle Arapça indirilmiştir. Kur'an dilinin Arapça olması indirildiği dönemde yaşayan insanların onu anlamasını kolaylaştırmıştır. Kur'an-ı Kerim tüm insanlar için öğüt verici, uyarıcı ve müjdeleyicidir. İnsanlar meal ve tefsirler vasıtasıyla Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını daha kolay anlayabilirler.

1. Arapça bilmeyenler Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını anlamak için neler yapabilir?
2. Tercüme, meal ve tefsir kavramları hakkında neler biliyorsunuz?

Kur'an-ı Kerim, kendine özgü dil ve üslup özellikleri olan ilahi bir kitaptır. Lafız (söz) ve mana yönüyle mucize olan Kur'an'ın bir benzerinin meydana getirilmesi mümkün değildir. Kur'an-ı Kerim'de bu gerçek şöyle ifade edilir: **“De ki: ‘Yemin ederim, bu Kur'an'ın bir benzerini ortaya koymak için insanlar ve cinler bir araya gelip birbirine destek olsa dahi onun benzerini ortaya koyamazlar.’”**¹¹

Müslümanlar, Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını anlamak için ayetlerin indirilmeye başlandığı günden itibaren büyük gayret göstermişlerdir (*Görsel 1.3*). Sahabe, bilmediklerini Hz. Peygamber'e sormuş, onun vefatından sonra da yetkin sahabilerin açıklamalarından yararlanmışlardır. Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması için gösterilen bu çaba, sonraki nesillerde de devam etmiştir. İslam'ın Arapça bilmeyen toplumlar arasında yayılmaya başlaması, o toplumlar tarafından da Kur'an-ı Kerim'in okunması ve mesajlarının anlaşılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Görsel 1.3

Braille (Breyıl) alfabesiyle yazılmış Kur'an-ı Kerim'i okuyan bir öğrenci

Edebî eserlerin farklı dillere tam anlamıyla çevrilememesinin nedenlerini tartışınız.

Her dilin kendine özgü yapısı, söz varlığı ve kuralları vardır. Bu nedenle edebî eserleri tam anlamıyla başka dillere çevirmek zordur. Kur'an-ı Kerim anlam derinliği bakımından eşsizdir. Kur'an ayetlerini bire bir, kelime kelime tüm özellikleriyle başka dile aktarabilmek mümkün değildir.

Tercüme

Yazılı bir metni veya konuşmayı bir dilden başka bir dile çevirmeye **tercüme**, çeviriyi yapan kişiye ise mütercim denir.¹² Tercüme harfî (lafzi) ve tefsirî (manevi) olarak ikiye ayrılır.

Kur'an-ı Kerim'in harfî (lafzi) olarak tercüme edilemeyişinin nedenlerini tartışınız.

Harfî tercüme dildeki sözleri başka bir dildeki benzer söz ve kelimelerle ifade etmektir. Bu tercüme yönteminde sözdeki düzen, sıralama ve kelimelerin birbirine uygun olması gerekir. Çevrilen dildeki hiçbir kelime atılmaz. İslam âlimleri Kur'an-ı Kerim'in tercümesinin bu yöntemle mümkün olmadığını belirtmişlerdir. Tefsirî (manevi) tercüme, metindeki kelimelerin sıralaması, sayısı, birbirine uygun olması gibi şekli özelliklerine bağlı kalmaksızın sözün anlamını başka bir dille açıklamaktır. Bu tür çeviride esas olarak manaya itibar edilir.¹³

Meal

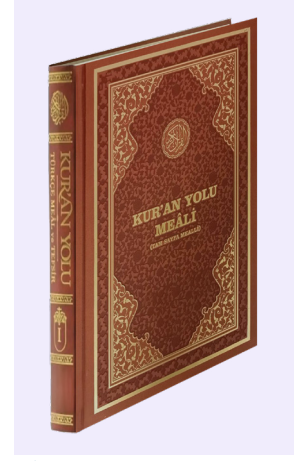
Meal; Arapçadan kelime kelime çevirmeksizin, asıl anlatılmak istenileni ifade ederek yapılan Kur'an-ı Kerim çevirilerinin ortak adıdır.¹⁴ Kur'an-ı Kerim ayetleri tam manasıyla başka dillere aktarılamadığı için ayetlerde anlatılmak

istenilenler kelimesi kelimesine değil de yaklaşık anlamıyla başka bir dile çevrilir. Kur'an-ı Kerim'in bire bir tercümesi mümkün olmadığı için Kur'an-ı Kerim çevirilerine tercüme yerine meal denmiştir¹⁵ (Görsel 1.4).

Her meal çalışması, onu hazırlayan kişinin Arapçaya ve çevirdiği dile hâkimiyeti, kültürel birikimi ve sahip olduğu diğer ilimlerle şekil bulan bir çeviridir. Meallerde; meali hazırlayanın bilgi, kültür ve düşüncelerinin etkisi görülür.

Tefsir

Tefsir kelimesi sözlükte “kapalı bir şeyi açma, bir manayı açığa çıkarma ve bir şeyi açıklama” anlamlarına gelir. Terim anlamıysa İslam bilginlerinin birikimi, Arap diline hâkimiyeti ölçüsünde Kur'an-ı Kerim'in içerdiği manaları ortaya çıkarması ve yorumlamasıdır.¹⁶ Kur'an ayetlerini yorumlama ilmine ve bu alanda yazılan eserlere de tefsir denir. Tefsir ilmiyle meşgul olan kişilerse müfessir olarak isimlendirilir. Müfessirlerin bazı yeterliliklere sahip olması gerekir.¹⁷

Görsel 1.4

Meal çalışmaları, Kur'an-ı Kerim'in mesajlarının anlaşılmasını sağlar.

Müfessirlerde Bulunması Gereken Bazı Özellikler

Kur'an-ı Kerim ilimlerine hâkim olması	Hadis ilminde yetkinliğe sahip olması
Vahyin indiği ortamı ve indiriliş sebeplerini bilmesi	Sahabe ve tâbiinin görüşlerini bilmesi
Kur'an-ı Kerim'in geneline hâkim olması ve Arap dilini iyi bilmesi	Dinî ilimlerle birlikte tarih, fizik, kimya, biyoloji ve astronomi gibi ilimlerin verilerinden haberdar olması

Bilgi Görseli 1.2: Müfessirlerin özelliklerinden bazıları

Kur'an-ı Kerim ayetleri genel olarak muhkemdir. Bazı ayetler veya ayetlerde geçen kelimeler anlam bakımından müteşabih olabilir. Bu ayetler bazen başka bir ayet, bir hadis veya açıklama ile anlaşılır hâle getirilmiştir. Kur'an'daki ayetleri tefsir eden ilk kişi Hz. Peygamber'dir. O, tebyin görevi gereği vahyi açıklamış, anlamı kapalı ayetleri tefsir etmiştir. Örneğin “**Namazları ve orta namazı aksatmadan kılın, huşû içinde Allah'ın huzurunda durun.**”¹⁸ ayetinde anlamı kapalı olan orta namazı, ikinci namazı olarak tefsir etmiştir.¹⁹ Hz. Muhammed'den (sav) sonra sahabiler, sonraki devirlerdeyse Kur'an-ı Kerim ve hadislere vâkıf olan İslam bilginleri ayetlerin anlamını belirli metot ve kurallar dâhilinde açıklamaya, ayetlerdeki kapalı ifadeleri anlaşılır hâle getirmeye çalışmışlardır.

muhkem

Sağlam, anlamı açık, yoruma gerek olmayan, okunduğunda manası hemen anlaşılan ayet

(Süremeli vd., “muhkem”, 245)

müteşabih

Birçok anlama gelebilen, açıklamaya ihtiyaç duyulan veya anlamı akılla bilinemeyecek olan, tefsirinde güçlük çekilen kelime ve ayetler.

(Süremeli vd., “müteşabih”, 268)

3. Etkinlik

30 dk.

Adı Listeleyelim**Amaç** Tercüme, meal ve tefsir kavramlarının özelliklerine ilişkin benzerlik ve farklılıkları listeleyebilme**Yönerge:** Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Öğretmen rehberliğinde (<https://kuran.diyaret.gov.tr> adresinden veya Diyanet İşleri Başkanlığı basımı) meal ve tefsir örnekleri inceleyiniz. Yanda karekodda verilen sunuyu izleyiniz.
2. Üye sayısı eşit üç grup oluşturunuz ve her grup için bir sözcü belirleyiniz.
3. Grup olarak tercüme, meal ve tefsir konularından birini seçerek bunların ayırt edici ve benzer özelliklerini değerlendiriniz.
4. İncelemelerinizden ve izlediğiniz videodan hareketle tercüme, meal ve tefsirin benzer ve farklı yönlerini listeleyerek grup sözcüsü aracılığı ile sınıfta paylaşınız.
5. Paylaşılan benzer ve farklı yönleri öğretmen rehberliğinde değerlendirerek elde ettiğiniz çıkarımları aşağıdaki bölümlere not ediniz.

Mealın Ayırt Edici Özellikleri

- Mana kısa ve öz verilmeye çalışılır.

Tefsirin Ayırt Edici Özellikleri

- Açıklayıcı ek bilgiler verilebilir.

Meal, Tefsir ve Tercümenin Benzerlikleri

- Arapçaya ve Kur'an'ın bütününe hâkim olmak gerekir.

Tercümenin Ayırt Edici Özellikleri

- Kur'an-ı Kerim'in bire bir tercümesi mümkün değildir.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

İslam âlimleri namazda Kur'an-ı Kerim'in aslî lafızlarıyla okunduğunu bildirmişlerdir.

(bk. Diyanet İşleri Yüksek Kurulu, *Fetvalar*, 126)

Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması için yapılan tercüme, meal ve tefsir çalışmaları Kur'an-ı Kerim'in yerini asla tutmaz. Tercüme, meal ve tefsirler Kur'an-ı Kerim'in kendisi değil çevirenin ya da yorumlayanın Kur'an'dan anladığıdır. Bu nedenle Kur'an-ı Kerim meal ve tefsirlerinde farklılıklar görülebilir.

4. Etkinlik

1 Hafta + 30 dk.

Ders Dışı Görev

Adı Sunum, Poster, Afiş Hazırlama

Amaç Tercüme, meal ve tefsir kavramlarına ilişkin özellikleri belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Üye sayısı eşit üç grup oluşturunuz.
2. Grupça tercüme, meal ile tefsirin benzer ve farklı yönleriyle ilgili sunum, poster veya afiş hazırlama çalışmalarından birini seçiniz.
3. Yapacağınız sunumların 3-5 dakika aralığında, hazırlayacağınız poster veya afişlerin ise dikkat çekici olmasına özen gösteriniz.
4. Çalışmalarınızı sınıfta arkadaşlarınıza sununuz.
5. Afiş ve posterleri öğretmen rehberliğinde sınıfta veya uygun bir alanda sergileyiniz.

Değerlendirme: Yapılan çalışmanız karekodda verilen Dereceli Puanlama Anahtarı'yla değerlendirilecektir.

Kontrol Noktası

Tablodaki numaralandırılmış bilgileri tercüme, meal ve tefsirle ilişkilendiriniz. İlişkilendirdiğiniz ifadeyi kutucuklarda (✓) işareti ile belirtiniz. Verilen bir bilgi için aynı satırda birden çok kutucuk işaretleyebilirsiniz.

Bilgi	Tercüme	Meal	Tefsir
1. Bir dilden başka bir dile yapılan bire bir çeviriye denir.			
2. Arapçadan kelime kelime çevirmeksizin, asıl anlatılmak istenileni ifade ederek yapılan Kur'an-ı Kerim çevirilerinin ortak adıdır.			
3. Uzman kişilerin belirli bir metot ve kural dâhilinde Kur'an-ı Kerim ayetlerini açıklaması ve yorumlamasıdır.			
4. Kur'an-ı Kerim'i anlama çabası olan bu çalışmalar Kur'an-ı Kerim'in yerini asla tutmaz.			
5. Bu alanda çalışma yapacak kişilerin Arapçaya hâkim olması gerekir.			
6. Bu alanda çalışan ve eser üreten kişiye müfessir denir.			
7. Kur'an ayetlerinin manalarını ve işaret ettikleri hükümleri inceler.			
8. Hazırlanan Kur'an-ı Kerim çevirilerinde anlamda eksiklik veya fazlalık olabileceğini ifade etmek için kullanılan kavramdır.			
9. Lafzi ve manevi olarak ikiye ayrılır. Lafzi yöntemin Kur'an-ı Kerim için kullanılması mümkün değildir.			
10. Namaz kılarken Kur'an-ı Kerim ayetleri yerine okunduğunda namazı bozar.			

1.3. Kur'an-ı Kerim'den Kavramlar

Konuya Başlarken

وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ط ١٩٢

“Şüphesiz bu Kur'an âlemlerin Rabb'i tarafından indirilmiştir.”

(Şuara suresi 192. ayet)

1. “Âlemlerin Rabb'i” ifadesinden ne anlıyorsunuz?
2. Alemlerin Rabb'ine iman ile iffetli yaşam arasında nasıl bir bağ kurulabilir? Düşüncelerinizi ifade ediniz?

Rab

Rab kelimesi Kur'an-ı Kerim'de 962 yerde doğrudan Allah'ı (cc) ifade etmek için kullanılır.

(bk. Topaloğlu, “Rab”, 34/372)

Kur'an-ı Kerim'de bazı kavramlar sıklıkla tekrar edilmektedir. **Rab** ve **iffet** kavramları bunlardandır. **Rab**, Yüce Allah'ın “yaratan, olgunlaştıran, besleyip büyüten, tüm varlıkları gözetim altında tutan, onlarla ilgili her türlü kuralı koyan ve bütün varlıkların rızkını veren” anlamlarına gelen güzel isimlerinden biridir.²⁰ Kur'an-ı Kerim'de Allah (cc) lafzından sonra en çok kullanılan isimdir. Rab kelimesi tek başına söylendiğinde yalnızca “Allah (cc)” kastedilir.²¹

Allah (cc) âlemlerin Rabb'idir; evrenin, görünen ve görünmeyen her şeyin yaratıcısıdır. Canlılara rızık veren, güç ve kudret sahibi olandır.²² Her türlü övgüye layık olan da O'dur. Kur'an-ı Kerim'de bu husus şöyle ifade edilmiştir: “**Hamd (övme ve övülme), âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.**”²³

Görsel 1.5

Hiz. İbrahim'in ateşe atıldığı yer olduğuna inanılan Balıklıgöl/Şanlıurfa

Hiz. İbrahim, putperest bir kavme peygamber olarak gönderilmiştir²⁴ (Görsel 1.5). Onlara Allah'tan (cc) başka varlıklara tapınmanın yanlışlığını anlatmıştır. Kur'an-ı Kerim'de Hiz. İbrahim'in kavmine şöyle dediği belirtilir: “**İyi bilin ki âlemlerin rabbi dışında taptıklarınız benim düşmanımdır; O, beni yaratan ve bana doğru yolu gösterendir. Beni yediren ve içirendir. Hastalandığım zaman bana şifa verendir.**”²⁵

Rab yalnızca yaratıcı değil aynı zamanda hayatı yöneten, hüküm koyan, başlaştıran ve yalnızca kendisine kulluk edilmesi gereken yüce varlıktır.²⁶ Allah (cc), insanı en güzel şekilde yaratmış²⁷ ve başıboş bırakmamıştır.²⁸ İnsanların hem dünyada hem de ahirette mutlu olmaları için peygamberler aracılığıyla onlara doğru yolu göstermiştir. Kur'an-ı Kerim'de insan, Yüce Allah'tan başka rabler edinmemesi konusunda uyarılmıştır. Tevbe suresinin 31. ayetinde Allah (cc) bu konuyla ilgili şöyle buyurmuştur: “**(Yahudiler) Allah'ı bırakıp, hahamlarını; (Hristiyanlar ise) rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i rab edindiler. Oysa bunlar da ancak bir olan Allah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardır...**”

Bu ayet indirilince Adî bin Hatim (ra), Peygamber Efendimiz'e şöyle demiştir:

— Ya Resulullah! Onlar rahiplerine ve hahamlarına tapınmıyorlardı.

Peygamberimiz de ona “*Evet onlar (görünürde) rahiplerine ve hahamlarına tapınmıyorlardı fakat (onları Allah'ın yerine koyarak) helâl kıldıklarını helâl, haram kıldıklarını da haram sayıyorlardı (ki bu da Allah'ı bırakıp başkalarını ilâh tanımaktan farksızdı).*”²⁹ diye cevap vermiştir.

Kur'an-ı Kerim'de sıkça tekrarlanan kavramlardan bir diğeri olan **iffet** sözlükte “haramlardan uzak durma, kötü söz ve eylemlerden kaçınma, gözü ve gönü tok olma” anlamlarına gelir. Terim olarak ise “yeme, içme ve diğer bedenî hazlar konusunda ölçülü olma, aşırı istekleri dinin ve aklın buyruğuyla sınırlandırarak kazanılan erdem” anlamında kullanılır.³⁰ İnsanın ahlak kurallarına bağlı kalarak namusunu, şerefini ve haysiyetini koruması iffet olarak adlandırılır. İffet, Türkçede namus olarak da ifade edilir.³¹

Kur'an-ı Kerim'de her Müslümana gözlerini haramlardan sakınmaları ve iffetlerini korumaları emredilmiştir. Bu konuda müminler için “**Zekâtlarını verirler, iffetlerini korurlar.**”³² buyrulmuştur. Sadakaların yoksul olmalarına rağmen dilenmeyen ve bundan dolayı zengin sanılan iffetli kişilerin de hakkı olduğu bildirilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de bu husus şöyle ifade edilmiştir: “**(Sadakalar) kendilerini Allah yoluna adayan, yeryüzünde dolaşmaya güç yetiremeyen fakirler içindir. İffetlerinden dolayı (dilenmedikleri için), bilmeyen onları zengin sanır. Sen onları yüzlerinden tanırsın...**”³³ Bu emir ve tavsiyeler sadece günlük hayatla sınırlı değildir. Özellikle sosyal medya kullanımında mahremiyetin dikkat edilmesi ve iffetin korunması Müslümanlar için aynı derecede önemlidir

Kur'an-ı Kerim'de evlenmek isteyenlerin evlendirilmesi öğütlenmiştir³⁴ (*Görsel 1.6*). “**Evlenme imkânı bulamayanlar, Allah lutfundan ihtiyaçlarını giderinceye kadar iffetlerini korusunlar...**”³⁵ buyrulmuştur. Yetimlerin korunması, reşit olduklarında mallarının kendilerine verilmesi istenmiştir.³⁶ Peygamberimiz iffetli olmak isteyen kimseyi Yüce Allah'ın iffetli kılacağını belirtmiş,³⁷ evliliğin, haramdan sakınmada ve iffeti korumada en iyi yol olduğunu söylemiştir.³⁸ Ayrıca şöyle dua etmiştir: “*Allah'ım! Senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği istiyorum.*”³⁹ İffetli kişi, Rabb'in emir ve yasaklarına uyarak nefsinin aşırı isteklerini sınırlar. Helal ve meşru olanla yetinerek haramlardan ve kötü davranışlardan uzak durur. Onun bu davranışı Allah'a (cc) saygı, sevgi ve bağlılığını güçlendirir, iç huzur ve irade gücü kazandırır.

İffetli olmak, insanların birbirlerine güvenip saygı duymasını sağlar. Bu da aralarında sevgi ve yakınlığı artırır. İffetli bir yaşam, ailenin güçlü temeller üzerine kurulmasına yardımcı olur. Ayrıca toplumda güvensizlikten doğabilecek sorunları önleyerek huzurlu bir ortam oluşturur. Böylece insan onuruna değer veren bir yaşam anlayışı gelişir ve güzel davranışlar toplumda yaygınlaşır.

Görsel 1.6

Evlenme, nikâh yoluyla kadın ve erkek arasında kurulan birlikteliktir.

5. Etkinlik

30 dk.

Adı Kavramları Tespit Edelim

Amaç Kur'an-ı Kerim'de geçen Rab ve iffet kavramlarını tespit edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Diyanet İşleri Başkanlığının kuran.diyaret.gov.tr adresinden veya Diyanet İşleri Başkanlığı ile Diyanet Vakfı tarafından yayımlanan Kur'an-ı Kerim meallerinden 'Rab' ve 'iffet' kavramlarının geçtiği ayetleri inceleyiniz.
2. İncelediğiniz ayetlerin hangi surede yer aldığını ve ayet numaralarını yazınız.

3. Ayetlerde geçen Rab ve iffet kavramlarının hangi anlamlarda kullanıldığını belirleyiniz.

Rab kavramının anlamları:

İffet kavramının anlamları:

4. Belirlediğiniz anlamları öğretmen rehberliğinde sınıfta paylaşarak değerlendiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

İffet ile mahremiyetin korunması arasında yakın bir ilişki vardır. Mahremiyet, herkesin bilmesi gerekmeyen, saygıya ve gizlenmeye değer şey⁴⁰ anlamına gelen mahrem kelimesinden türemiştir. Bireyin iradesi dışında paylaşımına açık olmayan ve sır olarak kalması gereken özel alanı ifade etmektedir. Kur'an-ı Kerim'de insanın bedeni,⁴¹ aile içi ilişkiler,⁴² korunması için başkalarına emanet edilen sırlar,⁴³ mahrem olarak ifade edilen alanlardan bazılarıdır.

Mahremiyet bilinci, insanın kendisini tanımasını, özel hissetmesini sağlar ve öz saygısını geliştirir. Bu durum insanın kendi sınırlarını korumayı öğrenmesini ve başkalarının sınırlarına saygı duymasını sağlar. Böylece insan kendisinin ve başkalarının onurunu ihlal edecek adımlar atmaz.⁴⁴ Yüce Allah, Nur suresinin 30-31. ayetlerinde şöyle buyurur: **“Mümin erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar ve iffetlerini korusunlar. Bu onlar için daha arındırıcıdır. Allah onların bütün yaptıklarından haberdardır. Mümin kadınlara da söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar ve iffetlerini korusunlar. Dışarıda kalanlardan başka ziynetlerini göstermesinler. Başörtülerini yakalarının üzerinden bağlasınlar...”**

6. Etkinlik

30 dk.

Adı	Araştırılma
Amaç	Kur'an-ı Kerim'de geçen Rab ve iffet kavramlarının dinî ilimlerdeki yeri ve önemini araştırabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Öğretmen rehberliğinde Rab ve iffet kavramlarının dinî ilimlerdeki yerini ve önemini araştırmak için güvenilir kaynaklar belirleyiniz.
2. Belirlediğiniz kaynaklardan Rab ve iffet kavramlarının dinî ilimlerdeki yerini ve önemini araştırınız.
3. Araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri kaydediniz ve ilişkili olduğu konuya göre etiketleyiniz.

4. Öğrendiklerinizden ve araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgilerden hareketle kendi mahrem alanınızı belirleyerek yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

İslam, insanın kişisel özgürlük alanını korumasını ve başkalarının özel hayatının gizliliğini ihlal edecek davranışlardan kaçınmasını emreder. Aynı zamanda bireyin sosyal ilişkilerinde kişisel sınırlarını belirlemesini ve bu sınırlara uygun davranmasını öğütler. Bu konuyla ilgili Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: **“Ey iman edenler! Kendi evlerinizden başka evlere, geldiğinizi hissettirip (izin alıp) ev sahiplerine selam vermeden girmeyin. Bu davranış sizin için daha hayırlıdır. Düşünüp anlayasınız diye size böyle öğüt veriliyor.”**⁴⁵ Peygamber Efendimiz **“Müslümanların gıybetini yapmayın ve onların gizli hâllerini araştırmayın.”**⁴⁶ hadisiyle insanların gizli hâllerinin araştırılmasını yasaklamış, izinsiz olarak başkasının evinin içine bakmanın helal olmadığını bildirmiştir.⁴⁷ Ayrıca kişinin kusurlarının topluma zarar vermediği sürece gizlenerek Allah (cc) ile kul arasında kalması gerektiğini de **“Kim dünyada bir kulun kusurunu örterse, Allah da kıyamet günü onun kusurunu örter.”**⁴⁸ hadisiyle ifade etmiştir.

tecessüs

İnsanların birbirlerinin gizli durumlarını, ayıplarını ve kusurlarını araştırıp ortaya dökmeleri.

(Serinsu vd., “tecessüs”, 355)

7. Etkinlik

40 dk.

Adı Rab ve İffet Kavramları**Amaç** Kur'an-ı Kerim'de geçen Rab ve iffet kavramlarını ayırt edebilme**Yönerge:** Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Yanda karekodla verilen videoları izleyiniz.

2. Üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.

3. İzlediğiniz videolardan ve öğrendiklerinizden hareketle Rab ve iffet kavramlarına yönelik hazırlanan aşağıdaki diyagramlardan birini grupça doldurunuz.

Tanımı	Özellikleri
Rab	
Örnekler (Geçtiği Ayetler)	Yanlış Kullanımlar
Tanımı	Özellikleri
İffet	
Örnekler (Geçtiği Ayetler)	Örnek Olmayan Davranışlar

4. Yaptığınız çalışmayı sınıf arkadaşlarınıza sununuz.

5. Doldurduğunuz diyagramda eksiklik varsa öğretmen rehberliğinde tamamlayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

8. Etkinlik

Adı	Çözümleyelim
Amaç	Kur'an-ı Kerim'de geçen Rab ve iffet kavramlarını ayırt edebilme

Yönerge: Aşağıdaki tabloda verilen bilgilerin hangi kavramla ilişkili olduğunu belirleyerek ilgili kutucuğa (✓) işareti koyunuz.

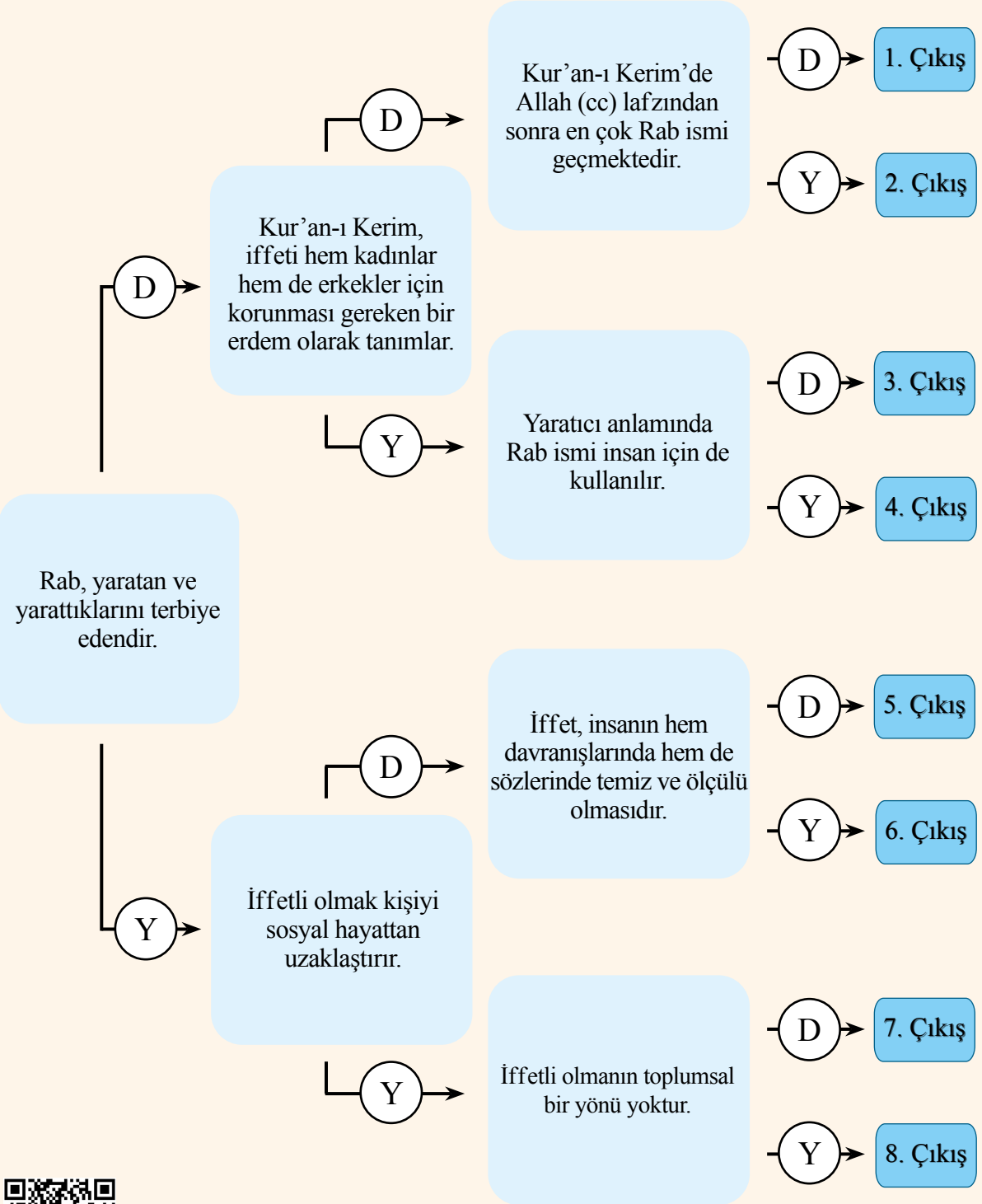
Bilgiler	Kavramlar	
	Rab	İffet
1. İlahi düzenle ilişkilidir.		
2. Toplumsal düzenle ilişkilidir.		
3. Allah'ın (cc) yaratan, rızık veren, yöneten sıfatlarıdır.		
4. Temizlik, arınma, hayâ anlamlarına gelir.		
5. İnsana kulluk bilinci kazandırır, maneviyatını güçlendirir.		
6. Toplumsal düzeni sağlar, adalet ve birlik bilinci oluşturur.		
7. İslam'da ahlaki erdemdir.		
8. Allah'ın (cc) varlığı ve birliğiyle ilişkilendirilerek değerlendirilir.		
9. Allah'a (cc) kulluk bilinci, ibadetler, helal-haram hükümleri bu kavramla ilişkilidir.		
10. Bireyin hem kendisine hem topluma karşı sorumluluğunu gösterir.		

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası ✓

Aşağıdaki cümlelerin doğruluğu (D) veya yanlışlığına (Y) göre okları takip ediniz ve ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.

Yandaki karekodu kullanarak cevaplara ulaşabilirsiniz.

1.4. Kur'an-ı Kerim'den Bir Dua: Taha Suresi 25-28. Ayetler

Konuya Başlarken

أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ۝ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ۝

“Rabbimize yalvara yakara ve gizlice dua edin. Bilesiniz ki O, haddi aşanları sevmez. İslah edilmesinden sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Allah’a korkuyla ve ümitle dua edin. Muhakkak ki iyilik edenlere Allah’ın rahmeti çok yakındır.”

(Araf suresi 55-56. ayetler)

1. Sizi dua etmeye yönelten nedenler nelerdir?
2. Günlük hayatta ettiğiniz dualara örnekler veriniz.

Dua; insanın, Allah’ın (cc) yüceliği ve büyüklüğü karşısında kendi zayıflığını kavrayıp O’na yalvarması, şükretmesi, O’nu övmesidir. Kişinin Allah’la (cc) her an beraber olduğunun bir göstergesi olarak O’nunla iletişim kurmasıdır⁴⁹ (Görsel 1.7). İnsan; bir iyiliğin veya nimetin kendisine verilmesi ya da bir kötülüğün giderilmesi amacıyla Yüce Allah’a olan sevgi ve saygısını göstermek için dua eder. Böylece Yüce Allah’ı anar, O’na şükreder ve her an O’nun huzurunda olduğu bilinciyle manevi bağını canlı tutar.

◀ **Görsel 1.7**

Dua, kulun Allah’la (cc) iletişim kurmasıdır.

Dua, ibadetlerin özüdür⁵⁰ ve içtenlikle edilmelidir. Yüce Allah, kullarından kendisine dua etmelerini istemiştir.⁵¹ Kulun işlediği hatalardan bağışlanma dilemesi de bir duadır. Dua etmek, kulun Allah (cc) katında değer kazanmasını sağlayan yollardan biridir. Kur’an-ı Kerim’de peygamber kıssaları anlatılırken dua örneklerine yer verilmesinin nedenlerinden biri de duanın kul ile Allah (cc) arasındaki güçlü bağını göstermektir. Hz. Musa’nın ettiği Taha suresinin 25-28. ayetlerinde yer alan dua, bunun örneklerindendir.

9. Etkinlik

20 dk.

Adı Mealden Bulalım

Amaç Taha suresinin 25-28. ayetlerinin meallerini bulabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Taha suresi 25-28. ayetlerin meallerini kuran.diyaret.gov.tr adresinden veya Diyanet İşleri Başkanlığı ile Diyanet Vakfı tarafından yayımlanan Kur'an-ı Kerim meallerinden bulup okuyunuz.
2. Taha suresi 25-28. ayetlerin içeriğini kendi cümlelerinizle not ediniz.

3. Taha suresi 25-28. ayetlerin içeriğinden hareketle inananların hayatında duanın yeri ve önemi hakkındaki düşüncelerinizi belirtiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Hz. Musa'nın bu duası günümüzde topluluk önünde konuşma yaparken veya vaazlarda okunmaktadır.

Hz. Musa, halkına zulmeden ve kendisini ilah sayacak kadar kibirlenen Firavun'u uyarmak üzere peygamber olarak gönderilmiştir. Bu görevi hakkıyla yerine getirememekten endişelenmiş ve Allah'ın (cc) lütfuna sığınmıştır. Görevini başarabilmesi için Yüce Allah'tan gönlünün ferahlatılmasını, zihninin açılmasını ve sözünün anlaşılır kılınarak işinin kolaylaştırılmasını istemiştir.⁵² Allah (cc), Hz. Musa'nın duasını kabul etmiş; kalbine huzur, diline açıklık vermiş ve işini kolaylaştırarak onu Firavun'un karşısında başarıya ulaştırmıştır.

10. Etkinlik

30 dk.

Adı Konuları Belirleyelim

Amaç Taha suresinin 25-28. ayetlerindeki konuları belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Verilen ayetleri ve mealleri okuyunuz, karekoddaki videoyu izleyiniz.

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ۖ وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۖ وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّنْ لِّسَانِي ۖ يَفْقَهُوا قَوْلِي ۚ

“Musa: Rabbim! dedi, yüreğime genişlik ver. İşimi bana kolaylaştır. Dilimden (şu) bağı çöz. Ki sözümü anlasınlar.”

(Taha suresi 25-28. ayetler)

2. Ayetler hakkında aklınıza gelen ilk düşünceleri, anahtar kelimeleri ve soruları yazınız.

3. Taha suresi 25–28. ayetlerde yer alan dua kim tarafından edilmiştir ve karşılaştığı hangi zorlukları aşmak için yapılmış olabilir?

4. Duanın her bir ifadesi (ferahlık, kolaylaştırma, dil çözme, anlaşılma) hangi zorluk veya duyguya karşılık gelmektedir?

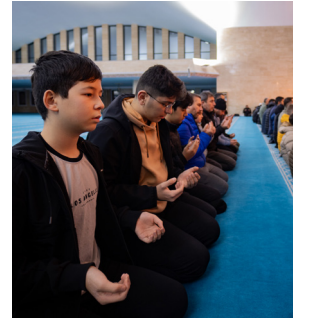
5. Günlük hayatta kendinizi ifade etmekte zorlandığınız bir duruma veya yerine getirmekte güçlük çektiğiniz bir göreve örnek veriniz.

6. Dua ettiğinizde yaşadığınız duyguları yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

İnsan bazen sorumluluklarını yerine getirme ve başarıya ulaşma konusunda endişelenebilir. Böyle durumlarda Yüce Allah'ın lütfuna sığınmalı ve O'ndan yardım dilemelidir (*Görse 1.8*). Müslüman, kıldığı namazların her rekâtında Yüce Allah'a **“(Allahım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.”**⁵³ diyerek seslenir. Enam suresinin 17. ayetinde Yüce Allah şöyle buyrur: **“Şayet Allah sana bir zarar dokundursa bunu O'ndan başka giderecek yoktur. Fakat sana bir hayır dokunduracak olsa onu da kimse gideremez. Bil ki O her şeye hakkıyla gücü yetendir.”** Nitekim peygamberimiz, bir yolculuk sırasında Abdullah bin Abbas'a Allah'tan (cc) yardım istenmesi ile ilgili şöyle demiştir: **“... Bir şey istediğinde Allah'tan iste! Yardıma muhtaç olduğunda Allah'tan yardım dile! Şunu bil ki bütün insanlar sana fayda vermek için toplansa Allah'ın takdiri dışında sana fayda veremezler. Ve yine bütün insanlar sana zarar vermek için toplansa Allah'ın takdiri dışında sana hiçbir şeyde zarar veremezler...”**⁵⁴

Görse 1.8

Dua, kulun dilek ve isteklerini aracısız bir şekilde Allah'a (cc) iletmesidir.

11. Etkinlik

40 dk.

Adı	Hayatımda Duanın Yeri
Amaç	Taha suresinin 25-28. ayetlerindeki konulara ilişkin çıkarımlar yapabilme ve bu çıkarımları günlük hayatında uygulayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Taha suresinin 25-28. ayetlerinden hareketle tabloyu inceleyiniz ve Hz Musa'nın duasını analiz ediniz. Yaşamınızla ilişkilendirdiğiniz durumları tabloda ilgili başlık altındaki kutucukları işaretleyerek belirtiniz.

Hız. Musa Dua Ederken Ne Dedi?	Hız. Musa'nın Bu İsteği Hangi Duyguya Karşılık Gelir?	Yaşamınızda Hangi Duruma Benzer?
... Yüreğime genişlik ver.	Korku, endişe, daralma	☐ Sınav öncesinde ☐ Topluluk önünde konuşma yaparken ☐ Diğer:
İşimi bana kolaylaştır.	Yükün ağırlığı, çaresizlik	☐ Yapılacak görev çok olduğunda ☐ Yeni bir şey öğrenirken ☐ Diğer:
Dilimden (şu) bağı çöz.	İfade edememe korkusu, telaş	☐ Bir fikri savunurken ☐ Yabancı dilde konuşurken ☐ Diğer:
Ki sözümü anlasınlar.	Anlaşılmama arzusu, iletişim.	☐ Bir konuyu anlatırken ☐ Biriyle iletişim kurmaya çalışırken ☐ Diğer:

2. Hz. Musa'nın bu duayı ettikten sonra hissettiği duygular neler olabilir? Belirtiniz.
3. Tablodaki durumlardan birini seçerek Allah'a hitap eden bir giriş cümlesiyle yaşadığınız duygunuzu ve yardım istediğinizi belirten kısa bir dua yazınız.

4. Yazdığınız duanın size ne hissettirdiğini ve davranışlarındaki olumlu değişiklikleri yazınız.

5. Etkinlik sürecinde edindiğiniz bilgilerden hareketle aşağıdaki cümleyi tamamlayınız.

“Bu etkinlikten sonra dua ile ilgili düşüncem değişti/pekişti çünkü _____

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri kutucuklarda verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

Allah

Fatiha

ferahlık

Firavun

insan

Taha

yardım

zenginlik

1. Dua, ile kul arasında bir iletişim biçimidir.
2. Hz. Musa'nın duası, suresinde yer almaktadır.
3. "Gönlüme ver. İşimi bana kolaylaştır."
4. "İşimi bana kolaylaştır." ifadesi, Yüce Allah'tan talebini içerir.
5. Hz. Musa'nın Rabb'ine ettiği dua; tebliğle görevlendirildiği karşısında yardım dilemek için yaptığı bir yakarıştır.

B) Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yazınız.

1. Hz. Musa, kral olmak için Allah'a (cc) dua etmiştir. (....)
2. Hz. Musa'nın duası, Kur'an-ı Kerim'de yer alan içten ve anlamlı dualardan biridir. (....)
3. Hz. Musa'nın duası sadece fiziksel yardım isteğini içermektedir. (....)
4. Peygamberler, önemli görevlerden önce dua etmişlerdir. (....)
5. Dua, sadece sıkıntılı anlarda yapılır. (....)

Karekodu
okutarak
cevaplara
ulaşabilirsiniz.

Performans Görevi

1 hafta + 30 dk.

Görev	Rab ve iffet kavramlarını yorumlama, Hz. Musa'nın Taha suresi 25-28. ayetlerde yer alan duasını çözümleme
Amaç	Kur'an-ı Kerim'de geçen Rab ve iffet kavramlarını yorumlayabilme, Taha suresinin 25-28. ayetlerinde yer alan duayı çözümleyebilme
Ürün	Sunum
Değerlendirme Ölçütleri	Bu çalışmada ortaya koyduğunuz ürün doğruluk, ilişki kurma , amaca uygunluk ve özgünlük ölçütlerine göre Dereceli Puanlama Anahtarı'yla değerlendirilecektir.

Yönerge: Performans görevinizi hazırlarken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

Ön Hazırlık

1. Kur'an-ı Kerim'de geçen Rab ve iffet kavramlarını veya Hz. Musa'nın Taha suresi 25-28. ayetlerinde yer alan duasını konu olarak seçiniz.
2. Seçtiğiniz konuyla ilgili güvenilir kaynaklardan bilgi toplayınız.
3. Edindiğiniz bilgilerden doğruluk, ilişki kurma , amaca uygunluk ve özgünlük ölçütlerine uygun bir sunu hazırlayınız.

4. Sunu hazırlarken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- Çalışma planı hazırlayınız.
- Çalışmanızda kitap, dergi, makale, ansiklopedi ile “gov.tr” ve “edu.tr” uzantılı genel ağ kaynaklarından yararlanabilirsiniz.
- Çalışmanızda faydalandığınız kaynakların isimlerine yer veriniz.
- Konuyu ele alırken kapsam dışına çıkmayınız.
- Çalışmada görsel kullanabilirsiniz.
- Sunu içeriğini oluştururken günlük hayattan örneklere yer verebilirsiniz.

5. Performans görevi olarak hazırladığınız sunuyu öğretmen rehberliğinde sınıfta sununuz.

Değerlendirme: Karekodda verilen Dereceli Puanlama Anahtarı’nı inceleyiniz ve Öz Değerlendirme Formu’nu doldurunuz.

Farklı Kaydet

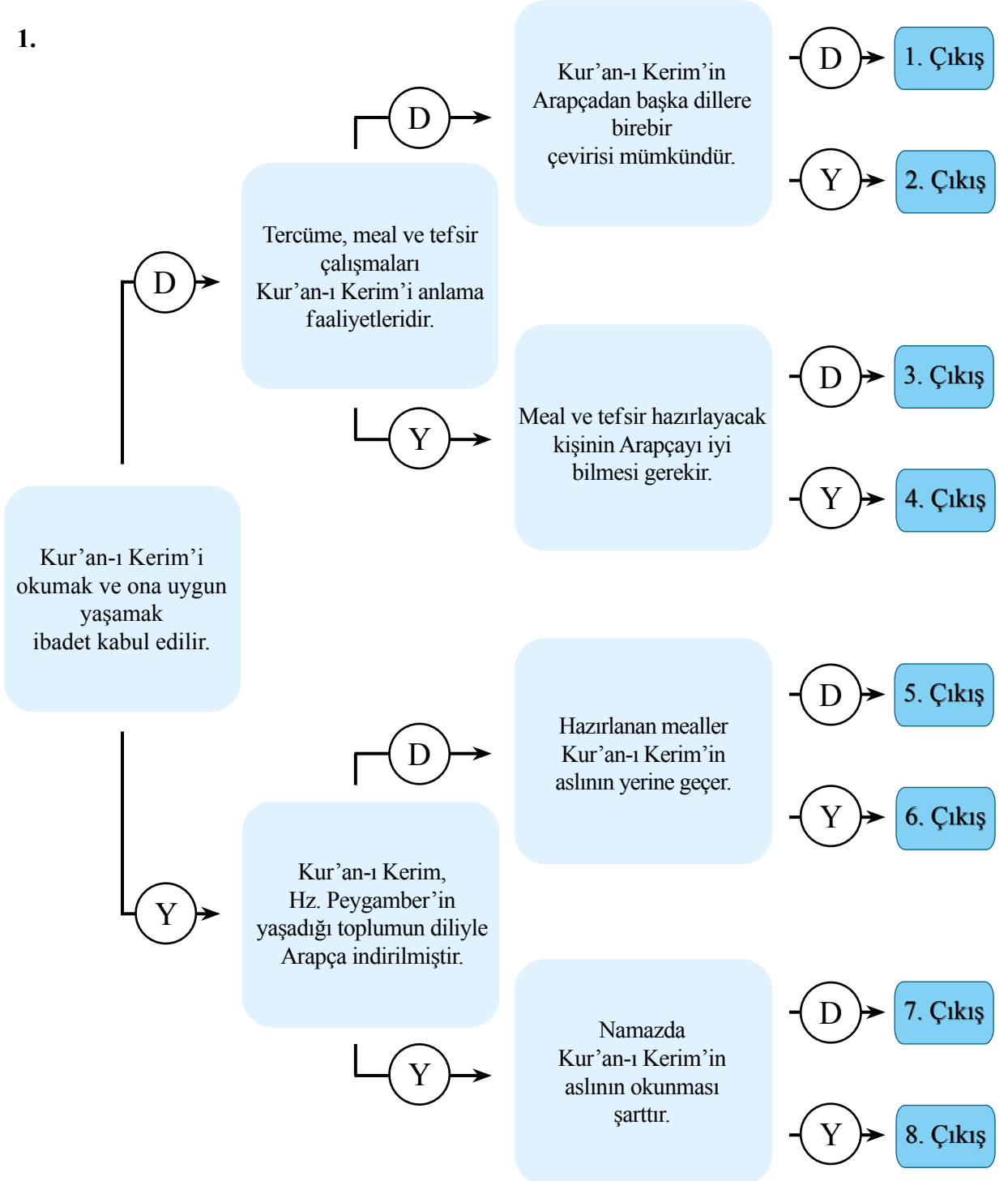

Bu temada öğrendiğiniz bilgileri aşağıdaki alana not edebilirsiniz.

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

Aşağıdaki ifadelerin doğruluğunu (D) ya da yanlışlığını (Y) belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz ve ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.

1.

Aşağıdaki cümlelerde noktalı yerleri verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

Allah (cc)

ahlak

dua

doğru

iffet

Hz. Muhammed (sav)

mahremiyet

Hz. Musa

Mushaf

okumak

sevgi

yakın

2. Taha suresinin 25-28. ayetlerinde işinin kolaylaştırılması için Allah'a (cc) dua etmiştir.
3. Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını anlamak için önce onu gerekir.
4. Kur'an-ı Kerim'in gönderiliş amacı insanları yola ulaştırmaktır.
5. Kur'an-ı Kerim'de isminden sonra en çok Rab ismi kullanılır.
6. Kur'an-ı Kerim ayetleri ihtiyaç hâlinde tarafından açıklanmıştır.
7. İnsanın kurallarına bağlı kalarak namusunu, şerefini ve haysiyetini koruması iffet anlamına gelir.
8. Kişi hem kendisinin hem de ailesinin alanını korumalıdır.
9. İbadetlerin özü olan içtenlikle edilmelidir.
10. Dua, insanın Allah'a (cc) saygı, ve bağlılığını güçlendirir.

Aşağıdaki tabloda verilen bilgilerin sonuna ilgili olduğu kavrama ait harfi yazarak bilgilerle kavramları doğru şekilde eşleştiriniz.

Bilgiler		Kavramlar	
11.	Ayette anlatılmak istenileni yaklaşık anlamıyla çevirme.	a	Dua
12.	Fatiha suresi ile başlayıp Nas suresi ile biten, Hz. Muhammed'e (sav) indirilen ve kendine has özellikleri olan Allah (cc) kelamı.	b	İffet
13.	Allah'a (cc) yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme.	c	Kur'an-ı Kerim
14.	Yüce Allah'ın isimlerinden biri.	ç	Mahremiyet
15.	İnsanın bedenî ve maddi hazlara aşırı düşkünlükten korunmasını sağlayan erdem için kullanılan ahlak terimi; namus.	d	Meal
		e	Rab

Aşağıdaki soruları kutucuklarda yer alan kavramlardan yararlanarak cevaplayınız. Bir kavramı birden fazla soru için kullanabilirsiniz.

Bidat	İffet	Kur'an-ı Kerim	Mahremiyet
Meal	Mushaf	Müfessir	Mütercim
Namus	Rab	Tefsir	Tercüme

16. Lafız ve manasıyla mucize kelim hangisidir?

.....

17. Arapça bilmeyenlerin Kur'an'ın mesajlarını anlaması için yapılan çalışmalar hangileridir?

.....

18. Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını anlayabilmek için yapılan çalışmalardan hangileri aslının yerini tutmaz?

.....

19. Herhangi yazılı bir metni bir dilden başka bir dile çeviren kişiye ne ad verilir?

.....

20. Haramdan uzak durma, kötü söz ve işlerden kaçınma, gözü ve gönlü tok olma durumunu ifade eden kavram hangisidir?

.....

21. Kur'an-ı Kerim'i insanların anlayabileceği şekilde Kur'an ilimlerinden yararlanarak yorumlayan, Allah'ın (cc) ayetlerindeki esas amacı ortaya çıkarmaya çalışan din bilginine ne ad verilir?

.....

22. Hangisi Kur'an çevirileri için kullanılan bir terimdir?

.....

23. Yüce Allah'ın birçok güzel ismi arasında Allah (cc) lafzından sonra en yaygın olarak kullanılan isim hangisidir?

.....

24. Gizlilik anlamına gelen ve özel hayatın korunmasını ifade eden kavram hangisidir?

.....

25. Hz. Peygamber Dönemi'nden sonra ortaya çıkan dinî bir delile dayanmayan inanç, ibadet, fikir ve davranışlara ne denir?

.....

26. Halk arasında iffet kavramının karşılığı olarak kullanılan sözcük hangisidir?

.....

Aşağıdaki soruları Taha suresi 25-28. ayetlere göre cevaplayınız.

“Musa ‘Rabb’im!’ dedi, ‘Gönlüme ferahlık ver. İşimi bana kolaylaştır. Dilimdeki tutukluğu çöz ki sözümü iyi anlasınlar.”

(Taha suresi 25-28. ayetler)

27. Hz. Musa’nın duasını sabır ve zorluklara dayanma becerisi açısından yorumlayınız.

.....

.....

28. Hz. Musa’nın duasındaki altı çizili ifade hangi beceriyle ilişkilendirilebilir? Niçin?

.....

.....

Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

Kur’an-ı Kerim, insanı dünya ve ahirette mutluluğa ulaştıracak ilkeleri içermektedir. Bu bakımdan onun mesajının doğru anlaşılması hayati bir öneme sahiptir. Kur’an-ı Kerim anlaşılacak ve yaşanmak için indirilmiş ilahi vahyin son halkasıdır, âlemlerin Rabb’inin son seslenişidir. Kur’an-ı Kerim; insanın düşünmesini, inanmasını ve inancıyla amel etmesini ister. O, bu anlamda bir eylem kitabıdır. Hayata aksettirilmek üzere indirilmiş bir kılavuzdur. Kur’an’ı doğru okumak, anlamak ve gereklerini yerine getirmek ilahi bir emirdir. Kur’an’ı yalnızca telaffuz etmek hatta anlamak da yeterli değildir. Asıl olan onun gereklerini yapmak, bizden istediklerini sosyal hayatta görünür kılmaktır.

(bk. Bilgiz, “Kur’an-ı Kerim’in Bazı Özellikleri”, 185-187)

29. Allah’a (cc) olan sorumlulukları doğrultusunda Müslümanların Kur’an-ı Kerim’le ilişkileri nasıl şekillenmelidir?

.....

.....

30. Kur’an-ı Kerim’i niçin anlayarak okumaya çalışmalıyız?

.....

.....

31. Metinde altı çizili ifadede vurgulanmak istenen düşünce nedir?

.....

.....

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

32. Emre, Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını daha iyi anlamak için farklı kaynaklara başvurur. Önce okuduğu ayetlerin kelime kelime karşılıklarını bularak incelemeye çalışır. Ancak bazı tercümelerin anlamları tam karşılamadığını görür. Kitaplığından Kur'an-ı Kerim meali alarak ayetlerin genel anlamını kavramaya çalışır. Bazı ayetleri hâlâ tam anlayamadığını fark edince bir tefsir kitabına başvurur ve ayetlerin iniş sebepleri, bağlamı ve derin anlamları hakkında bilgi edinir.

Buna göre Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumayla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Kelimelerin Türkçe karşılıklarını bularak anlamın öğrenilmesi yeterlidir.
 - B) Meal okuyarak ayetteki mesajlar eksiksiz öğrenilmiş olur.
 - C) Tercüme, meal ve tefsir birlikte kullanılarak anlam daha iyi kavranır.
 - D) Tefsir okumadan Kur'an-ı Kerim'i anlamak mümkün değildir.
 - E) Kur'an-ı Kerim'i bilinçli okumak için sesli okuma yeterli olur.
33. Ayşe, zor bir sınav sürecinden geçmektedir. Düzenli olarak ders çalışmasına rağmen zaman zaman kaygılanır. Bu süreçte hem çalışmaya devam eder hem de dua ederek Allah'tan (cc) yardım ister. Arkadaşı Kübra ise sadece dua etmenin yeterli olduğunu, çalışmanın o kadar da önemli olmadığını savunur. Öğretmenleri ise derste duanın, insanın çabasıyla birlikte anlam kazandığını vurgular.

Bu metne göre “dua” kavramının doğru anlaşılması aşağıdakilerden hangisiyle en iyi ifade edilir?

- A) Dua etmek, insanın sorumluluklarını ortadan kaldırır.
 - B) Dua etmek, başarı için tek başına yeterli bir davranıştır.
 - C) Dua etmek, başarısızlığı kabul etmek anlamına gelir.
 - D) Dua sadece zor zamanlarda yapılması gereken bir ibadettir.
 - E) Dua, çabayla anlam kazanan ve destekleyici bir ibadettir.
34. I. İffet kavramı Türkçede namus anlamında da kullanılır.
 II. İffetli olmak müminin önemli vasıflarından biridir.
 III. İffet ve mahremiyet kavramları arasında ilişki vardır.
 IV. İffetli olmak güzel olmayan söz ve davranışlardan sakınmayı gerektirir.

Numaralanmış yargılardan hangileri doğrudur?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I, II ve III
- E) I, II, III ve IV

35. Yüce Allah'ın sıfatı olarak Rab; bütün varlıkları yaratan, yetiştiren, terbiye eden, ihtiyaçlarını gideren, rızık veren, görüp gözeten, insanlara, yerlere, göklere, gezegenlere, hayvanlara, bitkilere, ağaçlara, çiçeklere, toprağa, suya, havaya... her şeye nizamını, güzelliğini, yeteneklerini veren, yaşamlarını sağlayan, her şeyin maliki ve sahibi demektir.

(bk. Karaman vd., "Rab", 473)

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi Rab sıfatının içeriğiyle ilgili olarak söylenemez?

- A) Her şeyin maliki ve sahibidir.
 - B) Bir ve tektir; eşi ve benzeri yoktur.
 - C) Âlemi ve içindekileri yaratandır.
 - D) Canlıları gözeten, onlara rızık verendir.
 - E) Âleme nizam ve güzellik verendir.
36. Hz. Musa, Firavun'a tebliğ görevini yerine getirmek üzere Allah'a (cc) yönelir. Görevin ağırlığını hisseden Hz. Musa, Yüce Allah'tan yüreğine genişlik vermesini, işini kolaylaştırmasını, dilindeki düğümü çözmesini ister.

Buna göre Hz. Musa'nın duası hangi temel ihtiyacı ortaya koymaktadır?

- A) Halk arasında liderlik konumunu güçlendirme
- B) Daha güçlü bir siyasi otoriteye sahip olma
- C) Firavun'un desteğini ve güvenini kazanma
- D) Tebliğ görevini etkili ve anlaşılır şekilde yerine getirme
- E) Kendi kişisel rahatını ve huzurunu sağlama

Temayla ilgili daha fazla soruya yandaki karekod üzerinden ulaşabilirsiniz.

Sonnot

¹ bk. Birışık, "Kur'an", 26/383.

² Alak suresi 1. ayet.

³ bk. Bakara suresi 2. ayet.

⁴ Müzzemmil suresi 4. ayet.

⁵ bk. İbni Kesir, *Tefsirü'l-Kur'âni'l-Azim*, 8/276.

⁶ İsra suresi 36. ayet.

⁷ Bakara suresi 170. ayet.

⁸ Al-i İmran suresi 73. ayet.

⁹ Fatiha suresi 6. ayet.

¹⁰ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 1/63.

¹¹ İsra suresi 88. ayet.

¹² bk. *Güncel Türkçe Sözlük*, "tercüme".

¹³ bk. Aydar "Kur'an", 26/404-405.

¹⁴ *Güncel Türkçe Sözlük*, "meal".

¹⁵ bk. Serinsu vd., "meal", 226.

¹⁶ Serinsu vd., "tefsir", 356.

¹⁷ bk. Birışık, "Müfessir", 31/496-499.

¹⁸ Bakara suresi 238. ayet.

¹⁹ bk. Buhari, "Kitabu't-Tefsir", 44.

²⁰ Serinsu vd., "Rab", 297.

²¹ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 1/61; Ahmed bin Hanbel, *el-Müsned*, 5/133; Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 1/205.

²² bk. Zariyat suresi 58. ayet.

²³ Fatiha suresi 2. ayet.

²⁴ bk. Harman, "İbrâhim", 21/266-272.

²⁵ Şuara suresi 77-80. ayetler.

²⁶ bk. Enam suresi 102. ayet.

²⁷ bk. Tin suresi 4. ayet.

²⁸ bk. Kıyamet suresi 36. ayet.

²⁹ Tirmizi, "Tefsîru'l-Kur'ân", 9.

³⁰ Serinsu vd., "iffet", 157-158.

³¹ bk. *Güncel Türkçe Sözlük*, "iffet".

³² Müminun suresi 4-5. ayetler.

³³ Bakara suresi 273. ayet.

³⁴ bk. Nur suresi 32. ayet.

³⁵ bk. Nur suresi 33. ayet.

³⁶ bk. Nisa suresi 6. ayet.

³⁷ bk. Müslim, "Zekat", 124.

³⁸ bk. Buhari, "Nikah", 3.

³⁹ Müslim, "Zikir", 72.

⁴⁰ bk. *Güncel Türkçe Sözlük*, "mahremiyet".

⁴¹ bk. Nur suresi 30-31 ayetler.

⁴² bk. Nur suresi 58-59. ayetler.

⁴³ bk. Tahrim suresi 3. ayet.

⁴⁴ bk. Görgülü, *Onur ve İffet*, 21.

⁴⁵ bk. Nur suresi, 27. ayet.

⁴⁶ Ebu Davud, "Edeb", 35.

⁴⁷ Tirmizi, "Salat", 148.

⁴⁸ Müslim, "Birr", 72.

⁴⁹ Serinsu vd., "dua", 62.

⁵⁰ bk. Tirmizi, "Deavât", 1.

⁵¹ Mümin suresi 60. ayet.

⁵² bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 3/634-635.

⁵³ Fatiha suresi 5. ayet.

⁵⁴ Tirmizi, "Sıfatü'l-Kiyâme", 59.

2. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA KURALLARI: TECVİT

2.1. Med (Uzatma) ve Çeşitleri

2.2. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri

2.3. İdgamlar

► Anahtar Kavramlar

- arızisükûn
- gunne
- harfilin
- idgam
- lazımisükûn
- sakin nun
- tenvin

Bu temada sizlerden

- med çeşitleriyle ilgili örnekleri telaffuz edebilmeniz,
- tenvin ve sakin nunun hâlleri ile ilgili tecvit kurallarını telaffuz edebilmeniz,
- idgam çeşitlerini sınıflandırabilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

Güzel okunan Kur'an-ı Kerim, insanı etkiler. Kur'an-ı Kerim'i güzel bir şekilde okumak, yalnızca kelimeleri doğru telaffuz etmeyi değil belirli kurallara uymayı da gerektirir. Kur'an-ı Kerim'i güzel okumayla tecvit kurallarının uygulanması arasında bir ilişki vardır. Tenvin, sakın nun ve medle ilgili kuralların uygulanması Kur'an-ı Kerim okuyuşunda ayrı bir ahenk katar.

Karekoddan yararlanarak videoyu izleyiniz ve aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. İzlediğiniz videoda Kur'an-ı Kerim'in okuyuşunu güzelleştiren unsurlar nelerdir? Söyleyiniz.
2. Videodaki okuyuşta sakın nun (ن) ile tenvin seslerinin farklılık göstermesinin nedenleri neler olabilir? Belirtiniz.

2.1. Med (Uzatma) ve Çeşitleri

Konuya Başlarken

Hud suresinin 54-62. ayetlerini öğretmeninizin okuyuşunu dinleyerek ya da karekoddan yararlanarak takip ediniz. Bu ayetlerdeki bildiğiniz tecvit kurallarını tespit ediniz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ayetlerin okunmasıyla ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنْ نَقُولُ إِلَّا اعْتَرِكَ بَعْضُ الْهَيْتَا بِسُوءٍ ۖ قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ

وَأَشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ ۝٥٤ مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا

ثُمَّ لَا تَنْظُرُونِ ۝٥٥ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ ۚ مَا مِنْ دَابَّةٍ

إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝٥٦ فَإِنْ تَوَلَّوْا

فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا

غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا ۚ إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ ۝٥٧ وَلَمَّا

جَاءَ أَمْرُنَا نَحْيِنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَنَحْيِيَنَاهُمْ

مِنْ عَذَابٍ عَلِيظٍ ۝٥٨ وَتِلْكَ آدَاءُ جَحْدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا

رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ۝٥٩ وَاتَّبِعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا

لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ أَلَا إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ ۚ أَلَا بُعْدًا لِعَادٍ

قَوْمِ هُودٍ ۝٦٠ وَالْإِسْمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ

مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۚ هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ

فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ ثَوَّبُوا إِلَيْهِ ۚ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ ۝٦١ قَالُوا

يَا صَالِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا أَتَنْهَانَا أَنْ نَعْبُدَ

مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّنَا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ۝٦٢

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Kontrol Listesi'ni doldurunuz.

Med çeşitleri altı tanedir. Medditabii dışındaki med çeşitlerinde med sebepleri yer alır. Meddiarız, meddilazım ve meddilın tecvit kuralları med sebeplerinden sükûnun kelimeye yer almasıyla meydana gelir.¹

Meddiarız

Med harfinden sonra med sebeplerinden olan arızisükûn, bir kelimeye yan yana bulunurlarsa meddiarız olur.²

- ✓ Med harfî ve sükûn ile oluşan meddiarız tecvit kuralı genel olarak **vakıf** yapılan yerlerde meydana gelir. Bu tecvit kuralında yer alan sükûna, arızisükûn denir.³
- ✓ **Arızisükûn** (geçici sükûn) kelimeye vakıf yapıldığında ortaya çıkan, geçildiğinde ortadan kalkan sükûndur.⁴

Örnek

Arızisükûnun oluşması aşağıdaki gibidir.

- ▶ Kelimenin sonundaki harfin harekesi üstünken

Durulduğunda

آيَّانَ

Geçildiğinde

آيَّانَ

- ▶ Kelimenin sonundaki harfin harekesi esreyken

Durulduğunda

بِالْغَيْبِ

Geçildiğinde

بِالْغَيْبِ

- ▶ Kelimenin sonundaki harfin harekesi ötreysten

Durulduğunda

يَقُولُ

Geçildiğinde

يَقُولُ

- ▶ Kelimenin sonundaki harfin harekesi iki esreyken

Durulduğunda

أَحَدٌ

Geçildiğinde

أَحَدٌ

- ▶ Kelimenin sonundaki harfin harekesi iki ötreysten

Durulduğunda

عَلِيمٌ

Geçildiğinde

عَلِيمٌ

vakıf

Okumaya tekrar başlamak niyetiyle kelime sonunda sesin kesilmesine denir. Ayetlerin sonunda, vakıf işareti olan kelimelerde, nefesin yetmediği durumlarda, lafız ve mananın tamamlandığı yerlerde vakıf yapılabilir.

(bk. Çetin, “Vakf ve İbtidâ”, 42/461-462)

Vakıf yapılırken kelimenin son harfinde üstün, esre, ötre, iki esre, iki ötre, cezim veya şedde varsa sükûn yapılarak durulur.

(bk. Karakılıç, *Tecvid İlmî*, 105-106)

1. Etkinlik

20 dk.

Adı	Arızisükûn Kavramını Öğreniyorum
Amaç	Med çeşitlerinin telaffuz özelliklerini algılayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Al-i İmran suresinin 116-121. ayetlerini, vakıf işareti bulunan yerlerde ve ayet sonlarında vakıf yaparak okuyunuz.
2. Vakıf hâlinde ortaya çıkan arızisükûnu tespit ediniz.
3. Bazı kelimelerde bulunan cezim ile arızisükûnu karşılaştırınız.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ayetlerin okunuşuyla ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
 مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۖ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾

مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ
 أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ ۖ وَمَا ظَلَمَهُمُ
 اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا
 مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ
 أَكْبَرُ ۖ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ هَا أَنْتُمْ
 أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ
 وَإِذَا لَقَوْكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ
 مِنَ الْغَيْظِ ۖ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
 الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾ إِنْ تَمَسَسَكُمْ حَسَنَةٌ تَسُوهُمْ وَإِنْ تُصِيبْكُمْ
 سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرَّكُمْ كَيْدُهُمْ
 شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾ وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ
 تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

- ✓ Med harfinden (ا - و - ی) sonraki harfte arızisükûn ortaya çıkmasıyla oluşan tecvit kuralına meddiarız denir.⁵
- ✓ Bu tecvit kuralına göre yavaş okuyuş yapılırken med harfinden önceki harf dört elif miktarı uzatılarak okunur.⁶ Hızlı okuyuşta bir elif miktarı uzatılır.⁷
- ✓ Meddiarız olan yerde med harfinden önceki harfin uzatılarak okunmasının hükmü caizdir.⁸

Okuyuş hızı bakımından Kur'an-ı Kerim üç şekilde okunur. Bunlar; tahkik (yavaş), tedvir (orta) ve hadr (hızlı) usulüdür.

(bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kiraat*, 34-35)

Örnek

Meddiarız tecvit kuralının oluşum durumları aşağıdaki gibidir.

Durulduğunda

كِتَابٌ

Geçildiğinde

كِتَابٌ

- Med harfinden (ا) sonra arızisükûn bulunduğu için ت harfi dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Durulduğunda

مَابٌ

Geçildiğinde

مَابٌ

- Kelimedeki âsar işareti gizli med harfi olan ا harfini temsil eder. Sonrasında arızisükûn bulunduğu için ا harfi dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Durulduğunda

رَسُولٌ

Geçildiğinde

رَسُولٌ

- Med harfinden (و) sonra arızisükûn bulunduğu için س harfi dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Durulduğunda

رَحِيمٌ

Geçildiğinde

رَحِيمٌ

- Med harfinden (ی) sonra arızisükûn bulunduğu için ح harfi dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Uygulayınız

Aşağıda verilen kelimelerin sonunda vakıf yaparak meddiarız tecvit kuralını uygulayınız.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak kelimelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

يَغِظُ

رَحِيمٌ

عَظِيمٌ

مُبِينٌ

نَكِيرٌ

تُرْحَمُونَ

تَشْكُرُونَ

تَتَّخِذُونَ

خَالِدُونَ

رَسُولٌ

جَنَّتَانِ

بِالْوَادِ

أَمْثَالُ

مِيزَانُ

مَرْجَانُ

بَهِيحٌ

بَصِيرٌ

تَعْقِلُونَ

تُعْرَضُونَ

يَجْمَعُونَ

يَلْتَقِيَانِ

يَسْخَطُونَ

لَصَادِقُونَ

مُتَرَفِينَ

مُؤْمِنِينَ

Yandaki karekoddan yararlanarak daha fazla meddiarız örneğine ulaşabilirsiniz.

2 Etkinlik

15 dk.

Adı Meddiarız Tecvit Kuralını Telaffuz Ediyorum

Amaç Meddiarız tecvit kuralının örneklerini telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Fil suresinin okunuşunu öğretmeninizden veya karekod yardımıyla dijital kaynaktan dinleyerek meddiarız tecvit kuralının bulunduğu yerleri belirleyiniz.
2. Meddiarız tecvit kuralı olan yerlerde bu kuralın telaffuz özelliklerine odaklanınız.
3. Dinlediğiniz ayetlerdeki meddiarız tecvit kuralının telaffuz özelliklerini belirleyiniz.
4. Öğretmeninizin okuduğu kelime veya ifadeleri meddiarız tecvit kuralının telaffuz özelliklerine dikkat ederek tekrarlayınız.
5. Meddiarız tecvit kuralını uygulamak için kelime veya ifadeleri seslendiriniz. Öğretmeninizin geri bildirimine göre ilgili kelimeleri veya ifadeleri tekrar seslendiriniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝
 ۲ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝ ۳ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝ ۴ فَجَعَلَهُمْ
 كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ۝ ۵

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Meddilazım

Med harflerinden birisiyle med sebebi olan lazımisükûn, bir kelimedede yan yana bulunurlarsa meddilazım olur.⁹

- ✓ Meddilazım tecvit kuralı med harfi ve sükûnla meydana gelir. Bu tecvit kuralında lazımisükûn bulunur.¹⁰
- ✓ **Lazımisükûn** (kalıcı sükûn) kelimedede vakıf yapılsa da geçilse de varlığını koruyan sükûndur.¹¹
- ✓ Lazımisükûn, cezimli ve şeddeli harflerde bulunur. Şedde işareti bir harfi önce cezimli sonra harekeli okutur. Bundan dolayı şeddeli harflerde lazımisükûn bulunur.¹²

Örnek

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

- ▶ Kelimelerdeki cezimli harfler sükûnu göstermektedir.
- ▶ Ayetteki cezimli kelimelerde vakıf yapılsa da geçilse de sükûn varlığını korur.
- ▶ Bu durumda kelimelerdeki sükûnlar, lazımisükûndur.

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

- ▶ Şedde, üzerinde bulunduğu harfi hem cezimli hem de harekeli okutur. Bu durumda şeddeli okuyuşta sükûn vardır.
- ▶ Ayetteki cezimli ve şeddeli kelimelerde vakıf yapılsa da geçilse de sükûn varlığını korur.
- ▶ Bu durumda cezimli ve şeddeli harflerdeki sükûnlar, lazımisükûndur.

- ✓ Hemze ve sükûn med sebebidir. Sükûnun, med sebebi olabilmesi için cezim veya şeddenin med harfinden hemen sonra gelmesi gerekir.

Örnek

جَانُّ ← جَانَّ

- Bu kelimede yer alan ن harfindeki şedde lazımisükûn içermektedir.
- Kelimedeki | ise med harfidir.
- Lazımisükûn, med harfinden sonra geldiği için med sebebi olarak görev yapar.

- ✓ Bir kelimede med harfinden sonra gelen harfte cezim veya şedde varsa meddilazım oluşur.¹³
- ✓ Meddilazım tecvit kuralında med harfinden önceki harf dört elif miktarı uzatılarak okunur.¹⁴ Hızlı okuyuşta en az iki elif miktarı uzatılır.¹⁵

Örnek

تَأْمُرُونِي ← تَأْمُرُونِي

- Kelimedeki و med harfidir.
- Med harfinden sonraki harfte lazımisükûn bulunan şedde vardır.
- Med harfinden sonra lazımisükûn yer aldığı için meddilazım oluşur.
- Med harfinden önce bulunan ر harfi uzatılarak okunur.

Örnek

أَتَحَاجُّونَنَا ← أَتَحَاجُّونَنَا

- Kelimedeki | med harfidir.
- Med harfinden sonraki harfte lazımisükûn bulunan şedde vardır.
- Med harfinden sonra lazımisükûn yer aldığı için meddilazım oluşur.
- Med harfinden önce bulunan ح harfi uzatılarak okunur.

3. Etkinlik

Adı	Meddilazım Tecvit Kuralını Uyguluyorum
Amaç	Meddilazım tecvit kuralının örneklerini telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Tabloda yer alan ayetlerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
2. Meddilazım tecvit kuralı olan yerlerde bu kuralın telaffuz özelliklerine odaklanınız.
3. Dinlediğiniz ayetlerdeki meddilazım tecvit kuralının telaffuz özelliklerini belirleyiniz.
4. Öğretmeninizin okuduğu ayetleri meddilazım tecvit kuralının telaffuz özelliklerine dikkat ederek tekrarlayınız.
5. Meddilazım tecvit kuralını uygulamak için ifadeleri seslendiriniz. Öğretmeninizin geri bildirimine göre ifadeleri tekrar seslendiriniz.

قَ وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ	مُدْهَامَّتَانِ
فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ	وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ
وَمَا أَذْرِيكَ مَا الْحَاقَّةُ	نَ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ
وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ	يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ
وَلَا تَخَاضُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ	لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ
وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ	وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

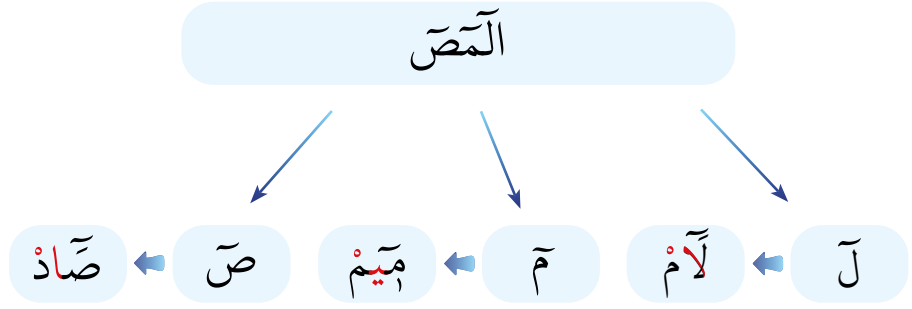
- ✓ Yunus suresinin 51 ve 91. ayetlerindeki **الْقَن** kelimesinde gizli med harfi (âsar) ve sonrasında gelen harfteki cezim işareti (lazımisükûn) nedeniyle meddilazım oluşmuştur. Meddilazım tecvit kuralı Kur'an-ı Kerim'deki diğer yerlerde med harfinden sonra gelen şedde ile oluşur.¹⁶
- ✓ Meddilazım tecvit kuralının uzatılarak okunmasının hükmü vaciptir.¹⁷
- ✓ Meddilazım uygulanırken uzatılacak harfin üzerinde **med işareti** (~) bulunur.¹⁸
- ✓ ع haricindeki hurufimukattaa harflerinden üzerinde med işareti olanlarda meddilazım tecvit kuralı vardır.¹⁹

med işareti (~)

Meddimuttasıl, meddimunfasıl ve meddilazım tecvit kurallarında uzatılacak harfin üzerinde yer alarak bu kuralların varlığına işaret eder.

(bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi*, 71-74)

Örnek

- Hurufimukattaa arasında yer alan **المص** ifadesindeki **ل**, **م** ve **ص** harflerinin okunuşunda med harfi vardır.
- Med harfinden sonra lazimisükûn bulunduğu için meddilazım oluşur.
- Bu durumda üzerinde med işareti bulunan hurufimukattaa harflerinde meddilazım tecvit kuralı uygulanır.

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadeleri meddilazım tecvit kuralını uygulayarak okuyunuz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

دَابَّةٍ	ضَالًا	حَاجَّ	رَادَّ	أَلَّنَ
صَافَاتٍ	مُضَارٍ	صَوَافٍ	كَافَّةً	جَانَّ
أَلْحَاقَةً	يُؤَادُونَ	يُحَادُونَ	حَاقِينَ	خَاصَّةً
تَتَّبِعَانِ	يَتَمَاسَا	بِضَارِهِمْ	تُشَاقُونَ	تُحَاجُونَ
تَأْمُرُونِي	أَلَذَّكَرِينَ	شَاقُوا	مُدْهَامَّتَانِ	لَا تُضَارَّ
الْمَصَّ	الْمَ	يَسَ	حَمَ	نَ

Yandaki karekoddan yararlanarak daha fazla meddilazım örneğine ulaşabilirsiniz.

Meddilin

Lin harfinden sonra sükûn, bir kelimedede yan yana bulunurlarsa (lin harfinden sonra sükûn gelirse) meddilin olur.²⁰

- ✓ “Uzatmak” anlamına gelen “med” kelimesi ile “yumuşak” anlamına gelen “lin” kelimesinin birleşmesinden oluşan meddilin, “yumuşak uzatma” demektir.²¹
- ✓ Meddilin tecvit kuralında med harfi yer almaz. Bunun yerine harfilin bulunur.²²
- ✓ Kendisinden önceki harfin harekesi üstün olan sakın و ve ع harflerine **harfilin** denir (وُ , عِ).²³

Örnek

يَوْمَ

- ▶ و harfinde cezim işareti bulunmaktadır.
- ▶ و harfinden önceki harfin harekesi üstün olduğu için و harfilin olur.

عَيْنَ

- ▶ ع harfinde cezim işareti bulunmaktadır.
- ▶ ع harfinden önceki harfin harekesi üstün olduğu için ع harfilin olur.

- ✓ Meddilin tecvit kuralında harfilin ve med sebebi olarak sükûn bulunur. Kelimedede yer alan harfilinden sonra sükûn olursa meddilin meydana gelir.²⁴
- ✓ Bu tecvit kuralına göre harfilin yavaş okuyuşta üç elif, orta okuyuşta ise iki elif miktarı uzatılarak okunur.²⁵
- ✓ Meddilin tecvit kuralında harfilini uzatarak okumanın hükmü caizdir.²⁶

Örnek

Durulduğunda

مَوْتٌ

Geçildiğinde

مَوْتٌ

- ▶ Kelimedeki و harfi sakın, öncesindeki harfin harekesi de üstün olduğu için و harfilindir.
- ▶ Kelime sonunda vakıf yapıldığında arızisükûn ortaya çıkar.
- ▶ Harfilinden sonra sükûn yer aldığı için meddilin oluşur.
- ▶ Harfilin olan و harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur.

Örnek

Durulduğunda

خَيْر

Geçildiğinde

خَيْر

- ▶ Kelimedeki **ح** harfi sakın, öncesindeki harfin harekesi de üstün olduğu için **ح** harfilidir.
- ▶ Kelime sonunda vakıf yapıldığında arızisükûn ortaya çıkar.
- ▶ Harfilinden sonra sükûn yer aldığı için meddilin oluşur.
- ▶ Harfilin olan **ح** harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur.

4. Etkinlik

15 dk.

Adı Meddilin Tecvit Kuralını Telaffuz Ediyorum

Amaç Meddilin tecvit kuralının örneklerini telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Kureyş suresini, her ayetin sonunda vakıf yaparak öğretmeninizden veya karekod yardımıyla dijital kaynaktan dinleyiniz.
2. Ayetlerde meddilin tecvit kuralının geçtiği yerleri belirleyiniz.
3. Meddilin tecvit kuralı olan yerlerde bu kuralın telaffuz özelliklerine odaklanınız.
4. Dinlediğiniz ayetlerdeki meddilin tecvit kuralının telaffuz özelliklerini belirleyiniz.
5. Öğretmeninizin okuduğu kelime veya ifadeleri meddilin tecvit kuralının telaffuz özelliklerine dikkat ederek tekrarlayınız.
6. Meddilin tecvit kuralını uygulamak için kelime veya ifadeleri seslendiriniz. Öğretmeninizin geri bildirimine göre kelime veya ifadeleri tekrar seslendiriniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا يَلَا فِ قُرَيْشٍ ١ إِيْلَا فِيْهِمْ رِحْلَةُ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ٢ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا
الْبَيْتِ ٣ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَأَمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ٤

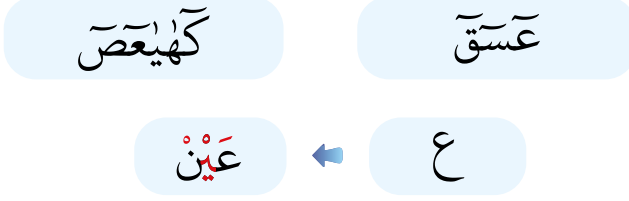
Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

- ✓ Meddilin tecvit kuralında yer alan sükûn, arızisükûn ya da lazımsükûn olabilir.²⁷
- ✓ Hurufimukattaa harflerinden olan ع harfinde de meddilin tecvit kuralı vardır. Bu, Kur'an-ı Kerim'de iki yerde geçer. ع harfinin açılımı عَيْن şeklinde olduğundan harfilinden sonra gelen ن harfinde yer alan sükûn, lazımsükûndur. Harfilinden (ئ) sonra lazımsükûn yer aldığı için ع harfinin okunuşunda meddilin uygulanır.²⁸

كَهَيْعَصَ ifadesi
Meryem suresinin
birinci ayeti, عَسَقَ
ise Şûra suresinin
ikinci ayetidir.

(bk. Pakdil, Ta'lim, Tecvid ve
Kıraat, 155)

Örnek

Med çeşitlerinin
seslendirilmesiyle
ilgili e-içeriğe
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

- ✓ Meddilin tecvit kuralında genel olarak arızisükûn yer alır. Vakıf yapıldığında ortaya çıkan arızisükûn, harfilinden sonra yer almışsa meddilin kuralı uygulanır.²⁹

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadelerin sonunda vakıf yaparak meddilin tecvit kuralını uygulayınız.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

دَعَوْتُ	يَخْشَوْنَ	يُسْقَوْنَ	قَوْسَيْنِ	نَوْمٍ
وَالطَّيْرِ	بِالْغَيْبِ	دَائِبِينَ	مَائَتَيْنِ	رَجُلَيْنِ
مِنَ الْغَيْظِ	مِنَ اللَّيْلِ	مِنْ شَيْءٍ	ذِي الْقَرْنَيْنِ	بِوَالِدَيْهِ
أَلِ فِرْعَوْنَ	غَنَمُ الْقَوْمِ	عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ	مِنَ الْقَوْلِ	وَإِخْشَوْنَ
دَائِرَةُ السَّوْءِ	يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ	كَأَنَّا يُدْعَوْنَ	ذِي الطُّوْلِ	دَائِقَةُ الْمَوْتِ
إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ	فَوْقَ اثْنَتَيْنِ	أَمِ الْأُنثِيَيْنِ	لِحُبِّ الْخَيْرِ	أَهْلَ الْبَيْتِ

Yandaki karekoddan yararlanarak daha fazla meddilin örneğine ulaşabilirsiniz.

5. Etkinlik

30 dk. **Adı** Meddiarız, Meddilazım ve Meddilin Tecvit Kurallarını Uyguluyorum**Amaç** Med çeşitleri ile ilgili örnekleri telaffuz edebilme**Yönerge:** Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.
2. Grupça başkanınızı seçiniz.
3. Meddiarız, meddilazım ve meddilin tecvit kurallarının yazılı olduğu üç ayrı döviz (pankart, üzeri yazılı karton) hazırlayınız.
4. Sebe suresinin 27–31. ayetlerini öğretmeninizden veya gönüllü bir arkadaşınızdan dikkatle dinleyiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَلْحَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾
وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
﴿٢٨﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٩﴾ قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ
لَّا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٠﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ
نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ
عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

5. Okuyucunun tilaveti belirli aralıklarla durdurduğu her noktada, durulan kelimede yer alan tecvit kuralını grup olarak belirleyiniz.
6. Belirlediğiniz tecvit kuralını kırk saniye içinde ilgili dövize yazınız, ardından döviz tüm sınıfın görebileceği şekilde havaya kaldırarak cevabı seslendiriniz.
7. Grup üyeleriyle birlikte belirlediğiniz kuralın telaffuz özelliklerini öğretmeninizin rehberliğinde açıklayınız ve ilgili ifadeyi sırayla telaffuz ediniz.
8. Öğretmeninizin geri bildirimine göre aynı ifadeyi tekrar seslendiriniz.
9. Tecvit kuralını doğru tespit edip doğru şekilde seslendirdiyseniz tilavete ara verdiğiniz yerden devam ediniz.
10. Yanlış cevap verdiyseniz okuyucudan doğru kuralı açıklamasını ve örnek telaffuzu yapmasını isteyerek etkinliği aynı yöntemle sürdürünüz.

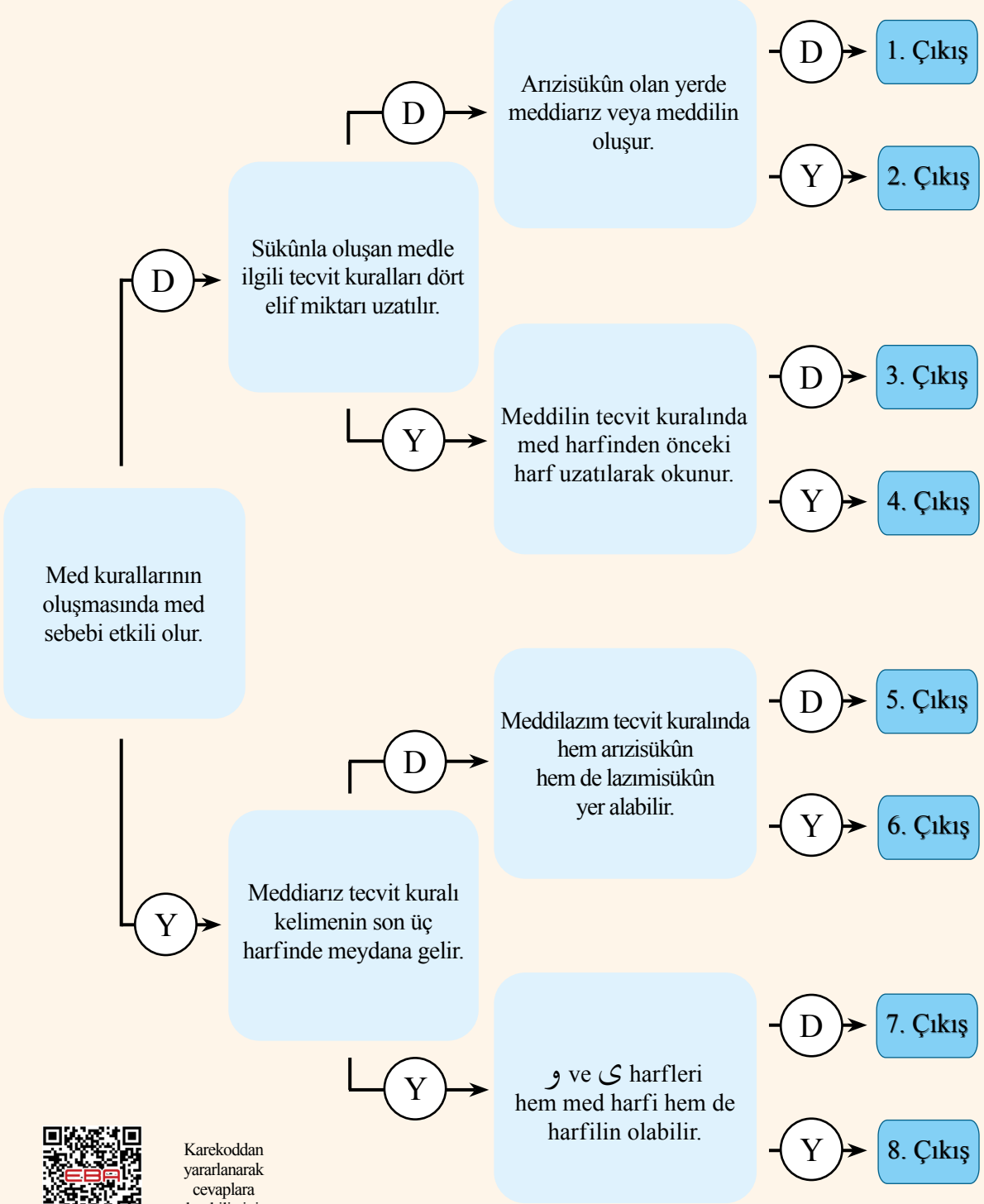
11. Ayetlerde yer alan meddiarız, meddilazım ve meddilin tecvit kurallarını grupça belirleyerek aşağıdaki sınıflandırma çizelgesine yerleştiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz ve Grup Değerlendirme Formları'nı doldurunuz.

Kontrol Noktası ✓

Aşağıdaki ifadelerin doğruluğunu (D) ya da yanlışlığını (Y) belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz ve ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.

2.2. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim okuyuşunda “n” sesinin telaffuzuyla ilgili özel kurallar bulunmaktadır. ن harfinin yanı sıra tenvinli okuyuşlarda da aynı kurallar geçerlidir.

Buna göre tenvinin okunuşu, nun harfinin hangi hareke veya işaretle seslendirilmesine benzer? Açıklayınız.

Tenvin ve Sakin Nun

Sözlükte “nunlamak” anlamına gelen **tenvin** sadece kelime sonlarında yer alır. Tenvin, bir harfin harekeli okunuşuna “n” sesinin eklenmesidir. Bu ses, yazıda yer almaz ancak okuyuşta telaffuz edilir. Tenvin, kelimelerin son harfinde bulunur ve iki üstün, iki esre veya iki ötre işaretiyle yazıda gösterilir. Tenvinli okuyuşta “an, en, in, un” şeklinde ortaya çıkan sesler, cezimli nun harfi gibi seslendirilir. Cezimli nun harfi olan sakin nun (نْ) ise hem yazıda hem de okuyuşta açıkça yer alır. Tenvin ile sakin nun arasında yakın ilişki bulunduğu için geçerli olan tecvit kuralları sakin nun için de uygulanır.³⁰

Örnek

Okunuşu

أَحَدُنْ

مَسَدِنْ

صُبْحُنْ

Yazılışı

أَحَدٌ

مَسَدٍ

صُبْحًا

- ▶ Örnek kelimelerde tenvin bulunmaktadır.
- ▶ Tenvinli harf okunduğunda cezim bulunan nun harfinin (نْ) sesi ortaya çıkar.

Sakin nun kelimenin ortasında veya sonunda bulunabilir. Sakin nun, bir kelimenin ortasında veya sonunda cezimli nun (نْ) harfinin bulunması hâlidir. Hem yazıda hem de okuyuşta açıkça yer alır.³¹

Örnek

عَنْهُ

يَنْهَى

- ▶ Örnek kelimelerde ortada sakin nun vardır.
- ▶ Sakin nun yazıda açıkça yer alır ve okuyuşta “n” sesi bulunur.
- ▶ Vakıf yapıldığında sakin nun varlığını korumaya devam eder.

Örnek

لَيْنِ

يَكُنْ

- ▶ Örnek kelimelerde sonda sakin nun vardır.
- ▶ Sakin nun yazıda açıkça yer alır ve okuyuşta “n” sesi bulunur.
- ▶ Vakıf yapıldığında sakin nun varlığını korumaya devam eder.

6. Etkinlik

20 dk.

Adı	Tenvin ile Sakin Nun Harflerini Buluyorum
Amaç	Tenvin ve sakin nunun hâlleri ile ilgili tecvit kurallarının telaffuz özelliklerini algılayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Yasin suresinin ilk sayfasının okunuşunu öğretmeninizden veya karekod yardımıyla dijital kaynaktan dinleyiniz.
2. Dinlediğiniz ayetlerdeki tenvin ve sakin nun olan yerleri tespit ediniz.
3. Tespit ettiğiniz tenvin ve sakin nunun hâlleriyle ilgili telaffuz özelliklerini belirleyiniz.
4. Ayetlerdeki tenvini ve sakin nun harflerini bularak işaretleyiniz.
5. Tespitlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْ ١ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ٢ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ٣ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ٤ تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ٥ لَتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ٦ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ٧ إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ٨ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ٩ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ١٠ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ١١ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَى وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ ١٢

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Tenvin ve sakin nundan sonra gelen bazı harfler “n” sesinin gizlenerek okunmasına neden olur.³² Genizden burun yoluyla gelen “n” sesinin gizlenerek okunmasına **gunne** denir. Gunne ن ve م harflerine özel bir sıfattır.³³ Tenvin ve sakin nunun gunneli okunuşunda ses genizden çıkarılır. Bu ses Kur'an tilavatinde önemli bir ahenk unsurudur ve okuyuşa güzellik katar.³⁴

Gunne seslendirilirken dil ucu ön dişlere ve damağa değdirilmez. Gizleme sırasında ses genizden (burun boşluğundan) getirilir.³⁵

Tenvin ve sakin nun birçok tecvit kuralının oluşmasını sağlar. Tenvin veya sakin nun hangi harften önce gelirse gelsin orada mutlaka tecvit kuralı meydana gelir. Tenvin ya da sakin nunun olduğu yerde ihfa, izhar, iklap veya bazı idgam kuralları uygulanır.³⁶

İhfa

İhfa kelimesi sözlükte “gizlemek” anlamına gelir.³⁷ Tenvin ya da sakin nundan sonra ihfa harflerinden birinin gelmesiyle oluşur. İhfa harfleri şunlardır: ك, ت, ث, ج, د, ذ, ز, س, ش, ص, ض, ط, ظ, ف, ق, ك.³⁸ Bu harfler aşağıda Arapça olarak sıralanan kelimelerin ilk harflerinde yer alır.³⁹

صِف - ذَا - ثَنَا - جُودَ - شَخِصٍ - قَدْ - سَمَا - كَرَمَا
صَع - ظَالِمًا - زِدَ - ثَقَا - دُمَ - طَالِبًا - فَتَرَى

- ✓ İhfa tecvit kuralında sakın nun ve tenvinde bulunan “n” sesi gunneyle okunur. Gunne uygulanırken bir buçuk elif miktarı tutulur.⁴⁰ İhfa kuralının uygulanmasının hükmü vaciptir.⁴¹
- ✓ İhfa, tek kelimede yer alabileceği gibi iki kelime arasında da oluşabilir. Bu kural tenvin ya da sakın nundan sonraki kelimenin ilk harfi ihfa harflerinden biri olursa uygulanır.

Örnek

فَصَبِرْ جَمِيلٌ

مَنْ كَلَّمَ

أَنْذِرْ

كُنْتُ

- Örnek kelimelerde sakın nun veya tenvinden sonra ihfa harfleri vardır.
- İhfa tecvit kuralında sakın nun veya tenvindeki “n” sesi gunneyle okunur ve bir buçuk elif miktarı tutulur.

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadeleri ihfa tecvit kuralını uygulayarak okuyunuz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

أَنْتِ	يَنْطِقُ	مِنْكُمْ	أَنْتُمْ	عِنْدَ
مِنْ ذَكَرٍ	فَانْظُرُوا	أَنْصَارٍ	إِنْسَانٍ	أَنْزَلَ
إِنْ جَادَلُوكَ	عَنْ سَبِيلٍ	مِنْ شَيْءٍ	لَمَنْ ضَرُّهُ	مِنْ قَبْلِكُمْ
أُمَّةٍ جَعَلْنَا	شَيْءٍ شَهِيدٌ	شَيْءٍ قَدِيرٌ	حَلَالًا طَيِّبًا	جَنَاتٍ تَجْرَى
مَكَانٍ سَحِيقٍ	مِائَةً صَابِرَةً	ذُرِّيَّةً ضِعَافًا	طِفْلًا ثُمَّ	أَذَى كَثِيرًا
بَعْضِ زُخْرَفٍ	نَفْسٍ ذَائِقَةً	رِيحٍ فِيهَا	قَوْمٍ ظَلَمُوا	وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ

Yandaki karekoddan yararlanarak daha fazla ihfa örneğine ulaşabilirsiniz.

İzhar

İzhar sözlükte “açıklamak, ortaya çıkarmak” anlamlarına gelir.⁴² Tenvin ya da sakin nundan sonra ا, ح, خ, ع, غ, ه harflerinden biri gelirse izhar oluşur.⁴³ Bunlar esmayihüsna'da yer alan aşağıdaki isimlerin baş harfleridir.⁴⁴

اللَّهُ - حَيٍّ - خَالِقٌ - عَدْلٌ - غَنِيٌّ - هَادِيًّا

- ✓ İzhar tecvit kuralında tenvin ya da sakin nun okunurken gunne yapılmaz.⁴⁵
- ✓ İzhar tek kelimeye yer alabileceği gibi iki kelime arasında da oluşabilir. Tenvin ya da sakin nundan sonra gelen kelimenin ilk harfi izhar harflerinden biri olursa izhar uygulanır.⁴⁶

Örnek

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ

مِنْ أَهْلِ

تَنْحِتُونَ

عَنْهُ

- ▶ Örnek kelimelerde sakin nun veya tenvinden sonra izhar harfleri vardır.
- ▶ İzhar tecvit kuralında sakin nun veya tenvindeki “n” sesi gunnesiz ve tutulmadan okunur.

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadeleri izhar tecvit kuralını uygulayarak okuyunuz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

صِرَاصَاتٍ	يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ	عَذَابًا أَلِيمًا	أَنْ أَزِيدَ	مِنْ أَهْلِكَ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ	حَمَلٍ حَمَلَهَا	رِزْقًا حَسَنًا	مِنْ حَرْجٍ	وَأَنْحَرُ
لَطِيفٌ خَبِيرٌ	يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةً	فُلَانًا خَلِيلًا	مِنْ خَلْفِهِمْ	وَالْمُنْخَنِقَةُ
لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ	يَوْمٍ عَقِيمٍ	يَوْمًا عَبُوسًا	مَنْ عَاقَبَ	أَنْعَمْتَ
عَفْوٌ غَفُورٌ	عَذَابٌ غَلِيظٌ	مَاءٌ غَدَقًا	مِنْ غَمٍّ	فَسَيُغِضُّونَ

Yandaki karekoddan yararlanarak daha fazla izhar örneğine ulaşabilirsiniz.

İklap

İklap kelimesi sözlükte “çevirmek, döndürmek” anlamlarına gelir.⁴⁷ Tenvin ya da sakin nundan sonra ب harfi gelirse iklap oluşur. İklap tecvit kuralında tenvin ya da sakin nunda yer alan “n” sesi م harfinin sesine dönüştürülür ve dudaklar hafifçe birleştirilerek gunneli okunur.⁴⁸ İklap uygulanırken gunneli okuyuş bir buçuk elif miktarı tutulur.⁴⁹

- ✓ İklap tek kelimede ya da iki kelime arasında da oluşabilir. Tenvin veya sakin nundan sonraki kelimenin ilk harfi ب olursa iki kelime arasında iklap oluşur.⁵⁰

Örnek

İhfa, izhar ve iklap tecvit kurallarıyla ilgili daha fazla örneğe karekoddan ulaşabilirsiniz.

تُثَبِّتُ	←	تُثَبِّتُ
مِمَّ بَيْنِ	←	مِنْ بَيْنِ
بَصِيرٌ مَّا	←	بَصِيرٌ مَّا

- ▶ Örnek kelimelerde sakin nun veya tenvinden sonra ب harfi vardır.
- ▶ İklap tecvit kuralında sakin nun veya tenvindeki “n” sesi م harfinin sesine dönüştürülür. Bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadeleri iklap tecvit kuralını uygulayarak okuyunuz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

لِيُنْبَذَنَّ	أَنْبِيَاءَ	أَنْبَتَتْ	ذَنْبٍ	جَنْبٍ
مِنْ بَيْنِ	مِنْ بَعْدِ	مُنْبَتًّا	أَنْبَتَكُمْ	يَنْبَغِي
يَأْذَنُ بِهِ	فَإِنْ بَغَتْ	يُؤْمِنُ بِاللَّهِ	إِذَا انْبَعَثَ	مِنْ بَهِيمَةٍ
كِرَامٍ بَرَرَةٍ	أَمْوَاتًا بَلْ	آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ	زَوْجٍ بَهِيَجٍ	شِقَاقٍ بَعِيدٍ
يَوْمَئِذٍ بِأَسْرَةٍ	عَلِيمٍ بِذَاتِ	حِكْمَةٍ بِالْغَةِ	سَمِيعٍ بِصِيرٍ	بَصِيرٌ مَّا

Yandaki karekoddan yararlanarak daha fazla iklap örneğine ulaşabilirsiniz.

69

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda verilen ayetlerde ihfa, izhar ve iklap olan yerleri tespit ediniz. Örnekte olduğu gibi ilgili tecvit kuralının nasıl oluştuğunu ve nasıl uygulandığını yazınız.

Tenvinden sonra ح harfi geldiği için izhar tecvit kuralı oluşmuştur. İzhar tecvit kuralında tenvinde yer alan “n” sesi açıkça okunur.	نَارٌ حَامِيَةٌ
	لَيَوْمٍ عَظِيمٍ
	وَكَاَسًا دِهَاقًا
	خَلَقَ الْإِنْسَانَ
	كِرَامًا كَاتِبِينَ
	فَأَمَّا مَنْ طَغَى
	فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ
	مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ
	فَأَنْتَبَهْنَا فِيهَا رَبًّا
	بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ
	إِذْ أَنْبَعَثَ أَشْقِيهَا
	ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ
	أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَى
	فَصَلَ لِلرَّبِّكَ وَأَنْحَرُ

Kontrol Noktası

Aşağıdaki ifadelerde tenvin ve sakin nunun hâlleriyle ilgili hangi tecvit kuralının bulunduğunu tespit ediniz. Tecvit kuralına göre telaffuz özelliklerini ifadelerin yanındaki boşluklara yazınız ve ifadeleri seslendiriniz.

فَأَنْبَتْنَا

تَنْحِتُونَ

فَأَنْشَرْنَا

مَنْ حَقَّتْ

مَنْ بَخِلَ

إِنْ تَمَسَّكُمْ

شَيْءٍ فَعَلُوهُ

أَجْرٌ عَظِيمٌ

رَجَعَ بَعِيدٌ

Performans Görevi

80 dk.

Görev	Al-i İmran suresinin 158-165. ayetlerinde yer alan ihfa, izhar ve iklap tecvit kurallarıyla ilgili örnekleri tespit edip sunma
Amaç	Ayetlerdeki ihfa, izhar ve iklap örneklerini bulabilme
Ürün	Sunum
Değerlendirme Ölçütleri	Doğruluk, ilişki kurma, amaca uygunluk ve özgünlük

Yönerge: Bu performans görevini hazırlarken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- İhfa, izhar ve iklap tecvit kurallarıyla ilgili konuları gözden geçiriniz.
- Al-i İmran suresinin 158-165. ayetlerini tecvit kurallarına uygun olarak yüzünden okuyunuz.
- Ayetlerden ihfa, izhar ve iklap tecvit kurallarıyla ilgili örnekler tespit ediniz.
- İhfa, izhar ve iklap tecvit kurallarıyla ilgili tespit ettiğiniz örnekleri açıklayarak sınıfta sununuz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلَيْنُ مَّتْمٌ أَوْ قُتِلْتُمْ لَأَلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٨﴾ فِيمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لَنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ
 فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَا نَفُضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ
 فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾ إِنْ يَنْصُرْكُمْ
 اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرْكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ
 فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلُّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ
 الْقِيَمَةِ ثُمَّ تَوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾ أَفَمِنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ
 اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَمَا أُوتِيَ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦٢﴾ هُمْ دَرَجَاتٌ
 عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾ لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ
 رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
 وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٤﴾ أَوْلَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ
 مِثْلَهَا قُلْتُمْ أَلَىٰ هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

Değerlendirme: Yandaki karekodan yararlanarak Dereceli Puanlama Anahtarı Formu'nu ve Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2.3. İdgamlar

Konuya Başlarken

Türkçede kelime sonunda bulunan ünsüz harfin, sonraki kelimenin başında bulunan ünlü harfle bir hece oluşturacak şekilde birleştirilerek okunmasına ulama denir.

(bk. *Güncel Türkçe Sözlük*, “ulama”)

Aşağıdaki şiirde kırmızı yazılan harfleri ulama yaparak okuyunuz.

Mohaç Türküsü

Bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı;

Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı.

Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle,

Canlandı o meşhur ova at kişnemesiyle!

(...)

(Yahya Kemal Beyatlı, *Kendi Gök Kubbemiz*, 24)

Ulama, tecvit kuralları arasında yer alan idgama benzer. **İdgam** kelimesi sözlükte “bir şeyi başka bir şeye katmak” anlamına gelir. Sakin bir harfin kendisinden sonra gelen harekeli harfe katılarak şeddeli okunmasıyla idgam yapılır.

(bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi*, 14)

Şeddeli harflerde idgam yapılır mı? Açıklayınız.

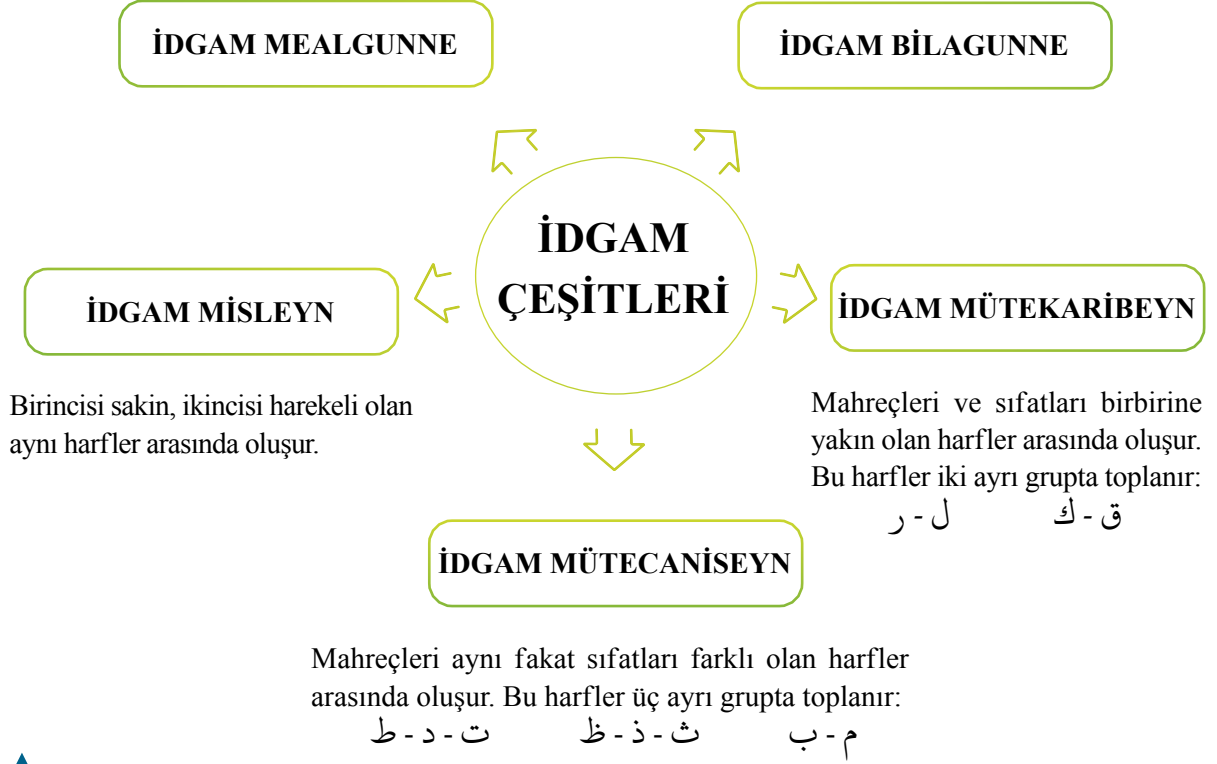
İdgam Çeşitleri

- ✓ İdgam, iki harf arasında gerçekleşir.⁵¹
- ✓ Bazı idgam kuralları tenvin veya sakin nun ile bazıları da harflerin birbirine katılarak okunması şeklinde uygulanır.⁵²
- ✓ İdgamda iki harf aynı olabileceği gibi mahreçleri aynı, sıfatları farklı olan harfler, mahreç veya sıfatları birbirine yakın olan harfler de olabilir.⁵³
- ✓ İdgam çeşitleri şunlardır: idgam mealgunne, idgam bilagunne, idgam misleyn, idgam mütecaniseyn, idgam mütekaribeyn.⁵⁴

- ✓ Bunlardan, idgam mealgunne ile idgam bilagunne tenvin veya sakin nunla oluşur. İdgam misleyn; sakin olan harfin, harekeli aynı harfe idgam edilmesidir. İdgam mütecaniseyn, mahreçleri aynı sıfatları farklı olan harfler arasında oluşur. İdgam mütekaribeyn ise mahreç veya sıfatları birbirine yakın olan harfler arasında meydana gelir.⁵⁵

Tenvin ya da sakin nundan sonra و, ن, م, ی harflerinden biri gelirse oluşur.

Tenvin ya da sakin nundan sonra ر veya ل harflerinden biri gelirse oluşur.

Bilgi Görseli 2.1: İdgam çeşitleri⁵⁶

8. Etkinlik

20 dk.

Adı	İdgam Kurallarını Öğreniyorum
Amaç	İdgam çeşitleriyle ilgili değişkenleri belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Zilzal suresinin okunuşunu öğretmeninizden veya karekod yardımıyla dijital kaynaktan dinleyiniz.
2. Ayetlerdeki tenvin ve sakin nun olan yerler ile şeddeli harflerin okunuşuna dikkat ediniz.
3. Bu yerlerdeki okuyuş farklılıklarını not ediniz.
4. Tespitlerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ١ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ٢ وَقَالَ الْإِنْسَانُ
 مَا لَهَا ٣ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ٤ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ٥ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ
 النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ٦ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ٧ وَمَنْ
 يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ٨

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

İdgam Mealgunne

Tenvin ya da sakin nundan sonra يَمْنُو kelimesinde yer alan م, ن, ي harflerinden biri gelirse idgam mealgunne oluşur.⁵⁷

- ✓ İdgam mealgunne sözlükte “gunneli idgam” anlamına gelir. Bu idgam uygulanırken gunne yapılır.⁵⁸
- ✓ Bu tecvit kuralı uygulanırken tenvindeki “n” sesi veya sakin nun idgam mealgunne harfine katılır, şeddeli ve gunneyle okunur. Gunneli okuyuşta harf bir buçuk elif miktarı tutulur.⁵⁹ İdgam mealgunne tecvit kuralının bu şekilde uygulanması vaciptir.⁶⁰
- ✓ Tenvin ya da sakin nundan sonra gunne sıfatı bulunan م veya ن harfleri yer alırsa tam idgam, و veya ي harfleri yer alırsa nakıs idgam olur.⁶¹

Örnek

Okunuşu

Yazılışı

مِمَّكَانٍ

مِنْ مَّكَانٍ

إِنْفَعَتِ

إِنْ نَفَعَتِ

مِوَرَّةٍ

مِنْ وَرَّةٍ

خَلْقِ نَعِيدُهُ

خَلْقِ نَعِيدُهُ

نُورٍ وَكِتَابٍ

نُورٍ وَكِتَابٍ

Okunuşu

Yazılışı

فَلْكَ يَسْبَحُونَ

فَلْكَ يَسْبَحُونَ

كَعْصِفٍ مَّا كُولٍ

كَعْصِفٍ مَّا كُولٍ

- ▶ Örnek kelimelerde tenvin veya sakin nundan sonra idgam mealgunne harfi vardır.
- ▶ Tenvin veya sakin nundaki “n” sesi idgam harfine katılır.
- ▶ Bu durumda idgam harfi şeddeli okunur.
- ▶ Gunne yapılarak idgam harfi bir buçuk elif miktarı tutulur.

- ✓ İdgam mealgunne tecvit kuralında idgamın iki kelime arasında olması şarttır. İdgam edilecek sakin nun veya tenvin birinci kelimenin sonunda, idgam mealgunne harfi ise sonraki kelimenin başında yer almalıdır. Eğer bir kelimede sakin nun ile idgam harfleri bir arada bulunursa idgam uygulanmaz. Bunun yerine sakin nun açıkça okunarak izhar kuralı uygulanır.⁶²
- ✓ Kur'an-ı Kerim'de yer alan قَتَوْنَا - صِنَوْنَا - بُنْيَانٌ - الدُّنْيَا kelimelerinde idgam mealgunne uygulanmaz.⁶³

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadeleri idgam mealgunne tecvit kuralını uygulayarak okuyunuz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

مَنْ يُرِدْ	لَنْ يُخْلِفَ	مِنْ مَسَدٍ	مَنْ وَجَدَ	إِنْ نَفَعَتْ
مَنْ يَشَاءُ	لَيْنِ مَثْمٍ	مِنْ مُكْرِمٍ	عَنْ وَلَدِهِ	مِنْ نِعْمَةٍ
أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ	وَكَايِنِ مِنْ	مِنْ وَرَقَةٍ	إِنْ وَهَبَتْ	فَلَنْ نَزِيدَكُمْ
مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ	ضَامِرٍ يَأْتِينَ	أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً	شَيْئًا وَطَهَّرَ	عَامِلَةً نَاصِبَةً
قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ	كِتَابٍ مُنِيرٍ	صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ	إِلَهُ وَاحِدٌ	أَمَنَةً نُعَاسًا

Yandaki karekoddan yararlanarak daha fazla idgam mealgunne örneğine ulaşabilirsiniz.

İdgam Bilagunne

İdgam bilagunne sözlükte “gunnesiz idgam” anlamına gelir.⁶⁴ Tenvin ya da sakin nundan sonra ل veya ر harflerinden biri geldiğinde idgam bilagunne oluşur. Bu tecvit kuralına göre tenvindeki “n” sesi veya sakin nun (ن) idgam bilagunne harfine katılarak şeddeli okunur.⁶⁵ İdgam bilagunne uygulanırken gunne yapılmaz.⁶⁶

Örnek

Okunuşu		Yazılışı
الَّيْسَ	←	أَنْ لَّيْسَ
مِرْبَكْ	←	مِنْ رَبِّكَ
خَيْرُكَ	←	خَيْرُكَ
ثَمَرَةُ رَزْقًا	←	ثَمَرَةُ رَزْقًا

- ▶ Örnek kelimelerde tenvin ve sakin nundan sonra idgam bilagunne harfi vardır.
- ▶ Tenvin ve sakin nundaki “n” sesi idgam harfine katılır.
- ▶ Bu durumda idgam harfi şeddeli okunur.

- ✓ İdgam bilagunne tecvit kuralı daima iki kelime arasında oluşur.⁶⁷
- ✓ İdgam yapılacak sakin nun veya tenvin birinci kelimenin sonunda, idgam bilagunne harfi ise sonraki kelimenin başında yer alır.⁶⁸
- ✓ Kur'an-ı Kerim'de aynı kelime içinde sakin nundan sonra ل veya ر harfinin yer aldığı örnek yoktur.⁶⁹

Örnek

مِرْجِي	←	مِرْ رُجِي	←	مِنْ رُجِي
مَالٌ لُّبَدًا	←	مَالَنْ لُّبَدًا	←	مَالًا لُّبَدًا

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadeleri idgam bilagunne tecvit kuralını uygulayarak okuyunuz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

مَنْ رَحِمَ	أَنْ رَأَهُ	يَكُنْ لَهُ	أَنْ لَيْسَ	أَنْ لَا
لَنْ لَمْ	مِنْ لَبَنٍ	مِنْ رِزْقٍ	مِنْ رُسُلِهِ	مِنْ رَبِّكُمْ
لَنْ رُجِعْتُ	عَنْ رَبِّهِمْ	مِنْ لِقَاءٍ	مِنْ لُغُوبٍ	مِنْ لَيْتَةٍ
بَشَرًا رَسُولًا	غَفُورٌ رَحِيمٌ	خَيْرٌ لِّأَنْفُسِهِمْ	يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ	خَيْرًا لَهُمْ

Yandaki karekodan yararlanarak daha fazla idgam bilagunne örneğine ulaşabilirsiniz.

İdgam Misleyn

Misleyn, benzeyen iki şey anlamına gelir. Mahreci ve sıfatı aynı olan sakin harften sonra aynı harf harekeli olarak gelirse idgam misleyn oluşur. Bu durumda birinci harf ikinci harfe katılarak şeddeli okunur.⁷⁰

Örnek

Okunuşu		Yazılışı
أَقْلَمَكُمْ	←	أَقْلَمَ لَكُمْ
إِذْهَبَ	←	إِذْ ذَهَبَ
وَلِيَكْتُبَيْنَكُمْ	←	وَلِيَكْتُبَ بَيْنَكُمْ
تَسْتَعْجِلْهُمْ	←	تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ

- ▶ Örnek kelimelerde birincisi cezimli, ikincisi harekeli olan aynı harf arka arkaya gelmiştir.
- ▶ Cezimli harfin sonraki harfe katılarak şeddeli okunmasıyla idgam misleyn oluşur.

- ✓ Şeddeli harflerde de idgam misleyn vardır.

Örnek

يُمِلَّ

عَلَّمَ

رَسَّ

مَسَّهُ

- ▶ Örnek kelimelerde şeddeli harfler bulunmaktadır.
- ▶ Şedde, bir harfi hem sükûn hem de harekeyle okuttuğu için idgam misleyn tecvit kuralı uygulanır.
- ▶ Bu durumda harfler gunnesiz okunur.

- ✓ ال takısından sonra şeddeli olan şemsî harflerde idgam misleyn uygulanmaz.

- ✓ Sakin nundan sonra harekeli nun, sakin mimden (م) sonra da harekeli mim harfi gelirse buna idgam misleyn mealgunne denir. Kelimede şeddeli olarak yer alan ن ve م harflerinde de idgam misleyn mealgunne kuralı uygulanır. Bu harfler gunne ile bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.⁷¹

Örnek

Okunuşu

Yazılışı

إِنَّ

فَلَنَزِيدَ

فَلَنُزِيدَ

ثُمَّ

عَلَيْهِمْ مَّوَصَّةٌ

عَلَيْهِمْ مَّوَصَّةٌ

- ▶ إِنَّ ve ثُمَّ kelimelerinde şedde bulunmaktadır. Bu kelimeler okunurken gunne yapılır ve bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.
- ▶ Diğer iki örnekte ن ve م harfleri ilk kelimenin sonundadır ve cezimlidir. İkinci kelime de aynı harfle başladığı için idgam misleyn mealgunne oluşur.
- ▶ ن ve م harfleri gunneli olarak bir buçuk elif miktarı tutulur ve şeddeli okunur.

- ✓ ن veya م dışındaki aynı harflerin birbirine idgamına ise idgam misleyn bilagunne denir. Bu idgamda gunne yapılmaz.⁷²

Örnek

Okunuşu

Yazılışı

بُشِّرَ

يَجْعَلُهُ

يَجْعَلُ لَهُ

فَصَلِّ

إِضْرِبْ عَصَاكَ

إِضْرِبْ بِعَصَاكَ

- ▶ بُشِّرَ ve فَصَلِّ kelimelerindeki şeddeli harfler gunne yapılmadan okunur.
- ▶ Diğer iki ifadede ل ve ر harfleri ilk kelimenin sonundadır ve cezimlidir. İkinci kelime de aynı harfle başladığı için idgam misleyn bilagunne oluşur.
- ▶ ل ve ر harfleri gunne yapılmadan şeddeli okunur.

ال takısından sonraki şemsî harflerin şeddeli olmasına idgam şemsiyye denir. Buradaki şeddeli harf kelimenin aslından olmadığı için sakin lâm harfi (ل) şemsî harfe idgam yapılır. Bundan dolayı şeddeli harfte idgam misleyn kuralı oluşmaz.

Örnek:

سَاعَةً ← السَّاعَةُ

(bk. Çetin, Kur'an Okuma Esasları, 136)

- ✓ İdgam misleyn yalnızca aynı kelimedede değil, farklı iki kelime arasında da meydana gelebilir. Bazı istisnalar dışında bir kelime içinde yer alan idgam misleyndeki iki harf, tek harf şeklinde şeddeli olarak yazılır.⁷³

Örnek

وَإِذْ كُنَّا رَبَّكَ

يُذِرْكُمْ

تُعِزُّ

حِطَّةً

- ▶ Örneklerde hem aynı hem de ayrı kelimelerde oluşan idgam misleyn yer almaktadır.
- ▶ ن ve م dışındaki harfler arasında idgam kuralı uygulandığı için gunne yapılmadan okunur.

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadeleri idgam misleyn tecvit kuralını uygulayarak okuyunuz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

يُذِرْكُمْ	إِذْ ذَهَبَ	مُدَّتْ	بَشَرَ	مَسَّ
يُكْرِهَهُنَّ	قَدْ دَخَلُوا	فُصِّلَتْ	حُجَّةً	حَقَّ
يُوجِّهُهُ	فَاضْرِبْ بِهِ	مَوَدَّةً	مُكِبَّ	كَلَّ
أَنْ نَطْمِسَ	تَتَوَفَّيَنَّكَ	هَلْ لَكَ	مَكَّةً	حُبَّ

Yandaki karekoddan yararlanarak daha fazla idgam misleyn örneğine ulaşabilirsiniz.

İdgam Mütecaniseyn

Mahreçleri aynı, sıfatları farklı olan harflere mütecanis harfler denir.⁷⁴ Mütecanis harflerden ilki cezimli, ikincisi harekeli olarak yan yana gelirse birinci harf diğerine idgam edilir ve idgam mütecaniseyn oluşur.⁷⁵

- ✓ Kur'an-ı Kerim'de yer alan örneklere göre mütecanis harfler üç gruptur.⁷⁶

1. grup: (ث ⇄ ذ) - (ذ ⇄ ظ)

Bu grupta peltek harfler yer alır. Sakin ث harfinden sonra harekeli ذ harfi gelirse idgam mütecaniseyn oluşur. Bu iki mütecanis harfin idgamı Kur'an-ı Kerim'de sadece bir yerde bulunur. Bu gruptaki sakin ذ harfinden sonra ظ harfi harekeli olarak bulunursa idgam yapılarak okunur.

Örnek

Okunuşu

Yazılışı

اِظْلَمُوا

اِذْ ظَلَمُوا

يَلْهَذَاكَ

يَلْهَذَاكَ

- ▶ Örnek kelimelerde birincisi cezimli, ikincisi harekeli iki mütecanis harf arka arkaya gelmiştir.
- ▶ Bu durumda cezimli harf sonrakine katılarak şeddeli okunur.

2. grup: (ت ط - د - د - ت) - (ت ط - ط - ت)

Aynı mahreç grubunda yer alan ت - ط veya د - ت arasında idgam mütecaniseyn oluşur. Bu eşleştirmede sakın olan harf diğerine idgam edilir. ت - ط harflerinden sakın olanı, kendinden sonraki harekeli harfe katılarak okunur. ت - د harflerinde de ت veya د harfi sakın olduğunda kendisinden sonra gelen harekeli harfe idgam edilir.

Örnek

Okunuşu

Yazılışı

أَرْتُمْ

أَرْدْتُمْ

أَثْقَلَدَّعَوَا

أَثْقَلَتْ دَعَوَا

اِذْ هَمَّ طَائِفَتَانِ

اِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ

- ▶ Örnek kelimelerde birincisi cezimli, ikincisi harekeli olan mütecanis harf arka arkaya gelmiştir.
- ▶ Cezimli harf sonrakine katılarak şeddeli okunur.

ط harfi kalın, ت harfi ince olduğu için sakın olan ط harfi ت harfine tam olarak katılmaz. Bu şekilde gerçekleşen idgama nakıs idgam denir.

Örnek

Okunuşu

Yazılışı

بَسَّتْ

بَسَطَتْ

- ▶ Örnek kelime birincisi cezimli, ikincisi harekeli olan mütecanis harf arka arkaya gelmiştir.
- ▶ ط harfi kalın olduğu için tam olarak ت harfine dönüşmeden idgam yapılır.

3. grup: (ب ← م)

Bu grupta yalnızca iki harf bulunur. ب harfi sakin, ardından gelen م harfi ise harekeli olmalıdır. Bu iki harf arasındaki idgam, Kur'an-ı Kerim'de sadece Hud suresinin 42. ayetindeki **يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا** ifadesinde bulunmaktadır. Kur'an'da bu iki harfin idgam edilmesine işaret etmesi için ifadedeki idgam harflerinin altında **ادغام** kelimesi yer alır. Bu idgamda ب harfi tamamen م harfine dönüşür ve م harfi şeddeli okunur.

✓ İdgam mütecaniseyn hem bir kelimede hem de iki kelime arasında oluşabilir.

Örnek

Okunuşu

Yazılışı

وَعَتْنَا

وَعَدْتَنَا

فَامَنْتَ طَائِفَةً

فَامَنْتَ طَائِفَةً

- ▶ Örnek kelimelerde birincisi cezimli, ikincisi harekeli olan mütecanis harf arka arkaya gelmiştir.
- ▶ Cezimli harf sonrakine katılarak şeddeli okunur.

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadeleri idgam mütecaniseyn tecvit kuralını uygulayarak okuyunuz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

كَفَرْتُ طَائِفَةً	عَاهَدْتُ	وَعَدْتَنَا	مَهَّدْتُ	كِدْتُ
وَدَّتْ طَائِفَةً	طَرَدْتُهُمْ	عَبَدْتُمْ	أَرَدْتُمْ	وَجَدْتُمْ
فَامَنْتَ طَائِفَةً	تَوَاعَدْتُمْ	عَقَّدْتُمْ	أَيَّدْتُكَ	لَقَدْ تَابَ
إِذْ ظَلَمْتُمْ	فَرَطْتُمْ	فَرَطْتُ	أَحَطْتُ	بَسَطْتُ

İdgam Mütekaribeyn

Mahreçleri ve sıfatları birbirine yakın olan harflere mütekarib harfler denir.⁷⁷ Mütekarib harflerden sakin olan ilk harfin harekeli ikinci harfe katılarak okunmasıyla idgam mütekaribeyn oluşur.⁷⁸

✓ Mütekarib harfler iki grupta yer alır.⁷⁹

1. grup: (ل ر)

Bu grupta ل ve ر harfleri yer alır. Sakin ل harfinden sonra ر harfi harekeli olarak gelirse idgam mütekaribeyn oluşur.

Örnek**Okunuşu**

قُرْبِي

Yazılışı

قُلْ رَبِّي

- ▶ Örnek kelime birincisi cezimli, ikincisi harekeli mütekarib harfler arka arkaya gelmiştir.
- ▶ Cezimli harf sonrakine katılarak şeddeli okunur.

ل ve ر harfleri hem idgam bilagunne hem de idgam mütekaribeyn tecvit kurallarında bulunur. İdgam bilagunne tecvit kuralında bu harfler tenvin ya da sakin nundan sonra gelir. İdgam mütekaribeyn tecvit kuralında ise bu iki harf birbirine katılarak idgam edilir. Bu kuralda ل harfi önce gelir ve sakindir.

2. grup: (ق ك)

Bu grupta bulunan ق - ك harflerinin idgamı Kur'an-ı Kerim'de sadece Mürselat suresinin 20. ayetindeki خَلَقَكُمْ kelimesinde vardır. Kelimede sakin ق harfi, sonrasındaki harekeli ك harfine katılarak okunur.

Örnek**Okunuşu**

خَلَقَكُمْ

Yazılışı

خَلَقَكُمْ

- ▶ Örnek kelime birincisi cezimli, ikincisi harekeli mütekarib harfler arka arkaya gelmiştir.
- ▶ Cezimli harf sonrakine katılarak şeddeli okunur.

İdgam çeşitleriyle ilgili e-çeriğe karekoddan ulaşabilirsiniz.

Uygulayınız

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadeleri idgam mütekaribeyn tecvit kuralını uygulayarak okuyunuz.

Karekoddaki genel ağ bağlantısından yararlanarak ifadelerin seslendirilmesiyle ilgili e-çeriğe ulaşabilirsiniz.

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ

قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ

فَقُلْ رَبُّكُمْ

قُلْ رَبِّ

1. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki idgam çeşitlerinin benzer ve farklı yönlerini yazınız.

İdgam Mealgunne - İdgam Bilagunne

Benzerlikler:

Farklılıklar:

İdgam Mütecaniseyn - İdgam Mütekaribeyn

Benzerlikler:

Farklılıklar:

İdgam Misleyn - İdgam Mütecaniseyn

Benzerlikler:

Farklılıklar:

İdgam Bilagunne - İdgam Mütekaribeyn

Benzerlikler:

Farklılıklar:

9. Etkinlik

20 dk.

Adı İdgam Kurallarını Uyguluyorum

Amaç İdgam çeşitlerini belirleyebilme ve usulüne uygun olarak seslendirebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Eşit sayıda gruplar oluşturunuz.
2. Öğretmeninizin tablodaki ifadeleri seslendirmesini dinleyiniz.
3. İfadelerde yer alan idgam çeşitlerini grupça belirleyiniz.
4. İfadeleri idgam kurallarına uygun olarak seslendiriniz.
5. Arkadaşlarınızı dikkatlice dinleyiniz.

فَنظَلُّ

نَخْلُقْكُمْ

عَجَلْ

عِزَّة

إِذْ ظَلَمُوا

مَنْ يَعْْبُدُ

مِنْ رَسُولٍ

مِنْ مَاءٍ

يُبَيِّنُ لَنَا

وَجَدْتُمُوهُمْ

لَشَيْءٍ يُرَادُ

أَقْلَ لَكُمْ

خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ

إِلَهًا وَاحِدًا

لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ

بَلْ رَفَعَهُ

يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ

خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ

مُنْذِرٌ مِنْهُمْ

نَجْعَلُ لَهُ

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz ve Grup Değerlendirme Formları'nı doldurunuz.

2. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetlerdeki idgamla ilgili tecvit kuralını tespit ediniz. Örnekte olduğu gibi tecvit kuralının ismini, hangi harfler arasında ve nasıl oluştuğunu yazınız.

İdgamın Nasıl Meydana Geldiği	İdgam Yapılan Harfler	İdgam Kuralının İsmi	Ayetler
Sakin nundan sonra harekeli olarak ر harfi gelmesiyle oluşur.	ن - ر	İdgam Bilagunne	أَنْ رَأَهُ اسْتَغْنَى
			خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ
			أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ
			وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ
			أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ
			وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ
			يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُبَدًا
			فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ
			فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ
			بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ
			فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ
			وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا
			فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ أَلْكُورٍ
			كَلَّا بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ
			قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدْتُ لِتُزَيِّنَ
			لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ
			هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرٍ

10. Etkinlik

30 dk.

Adı	İdgam Kurallarını Buluyorum ve Uyguluyorum
------------	--

Amaç İdgam kurallarını Kur'an-ı Kerim'deki sayfalarda bularak uygulayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Kur'an-ı Kerim'den herhangi bir sayfa seçerek bu sayfada yer alan idgamla ilgili tecvit kurallarını bulunuz ve bu kuralları uygulayınız.
2. Sayfadaki ayetlerde idgam kurallarından kaç tane olduğunu aşağıdaki tabloya örnekteki gibi yazınız.

[illegible]

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki kutucuklarda bazı ayetler verilmiştir. Ayetlerle ilgili soruları kutucuklardaki harfleri kullanarak cevaplayınız. Aynı kutucuğu birden fazla cevap için kullanabilirsiniz.

a	مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ	b	كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ	c	وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا
ç	أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ	d	وَوُجُوهُ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ	e	وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ
f	فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى	g	قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدْتَ لَتُرْدِينَ	ğ	فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ
h	مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ	ı	نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا	î	سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ
j	لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فَجَاجًا	k	وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ	l	فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَى أَنْ تَزَكَّى

Yukarıdaki tabloda

1. Hangi ayetlerde idgam vardır?

2. Hangi ayetlerde aynı harfin birbirine idgamı vardır?

3. Hangi ayetlerde gunne ile okuma yapılır?

Karekodu okutarak
cevaplara ulaşabilirsiniz.

Farklı Kaydet

Bu temada öğrendiğiniz bilgileri aşağıdaki alana not edebilirsiniz.

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

Aşağıdaki tabloda verilen açıklamaların sonuna ilgili olduğu kavrama ait harfi yazarak doğru eşleştirmeyi yapınız.

Açıklamalar		Kavramlar	
1.	Harekesi olmayan harftir.	a	Arızisükûn
2.	Kelimede vakıf yapıldığında ortaya çıkan, geçildiğinde kaybolan sükûndur.	b	Harfilin
3.	Öncesindeki harfte üstün hareke bulunan, cezimli olan و veya ى harfidir.	c	Hemze
4.	Medle ilgili tecvit kurallarının bir elif miktarından daha fazla uzatılmasını sağlayan harf veya işaretlerdir.	ç	Lazimisükûn
5.	Kelimede vakıf yapılsa bile kaybolmayan sükûndur.	d	Med sebebi
		e	Sakin harf
		f	Cezim

Aşağıdaki kutucuklarda bazı ayetler verilmiştir. Soruları kutucuklardaki harfleri kullanarak cevaplayınız. Aynı kutucuğu birden fazla cevap için kullanabilirsiniz.

a	اَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ	b	وَاَنْتَ حَلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ	c	كِرَامًا كَاتِبِينَ
ç	لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ	d	مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ	e	فَاَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى
f	وَاَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى	g	لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا	g	فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ
h	اَيَحْسَبُ اَنْ لَّنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ اَحَدٌ	i	وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ	i	يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ

6. Hangilerinin sonunda vakıf yapılsa meddiarız ortaya çıkar?

.....

7. Hangilerinin sonunda vakıf yapılsa meddilin ortaya çıkar?

.....

8. Hangilerinde ihfa tecvit kuralı vardır?

.....

9. Hangilerinde izhar tecvit kuralı vardır?

.....

10. Hangilerinde iklap tecvit kuralı vardır?

.....

11. Hangilerinde idgam misleyn tecvit kuralı vardır?

.....

12. Hangilerinde idgam mealgunne tecvit kuralı vardır?

.....

13. Hangilerinde idgam bilagunne tecvit kuralı vardır?

.....

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

arızisükûn

gunne

idgam

lazimisükûn

meddiarız

meddilazım

meddilin

14. Bir kelimedede bulunan med harfinden sonra şedde yer alırsa olur.

15. Meddilazım tecvit kuralında med harfinden sonra bulunur.

16. Hurufumukattaada (ٴ) işareti bulunan harflerde ya meddilazım ya da tecvit kuralı vardır.

17. Sakin nun veya tenvinde bulunan “n” sesinin gizlenmesine denir.

18. Sakin olan bir harfin harekeli harfe katılarak okunmasına denir.

Aşağıdaki önermeleri okuyunuz. Önermeler doğru ise Doğru () yanlış ise Yanlış () kutucuğunu işaretleyiniz ve cevabınızın gerekçesini yazınız..

19. Meddiarız ve meddilin kurallarının olduğu yerde daha fazla uzatılacağını gösteren işaret bulunur.

Doğru () Yanlış ()

Çünkü

.....

.....

20. Meddilin kuralında uzatma harfilin olan harfte yapılır.

Doğru () Yanlış ()

Çünkü
.....
.....

21. Meddilazım kuralı telaffuz edilirken hızlı okuyuşta bir elif miktarı uzatılır.

Doğru () Yanlış ()

Çünkü
.....
.....

22. Meddiarız ve meddilazım kurallarında sebebimed olarak sükûn bulunur.

Doğru () Yanlış ()

Çünkü
.....
.....

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarında bırakılan boşluklara yazınız.

23. Sükûn ve medle ilgili hangi tecvit kuralları oluşur?

.....
.....

24. Hangi tecvit kuralları gunneli olarak okunur?

.....
.....

25. İhfa harfleri nelerdir? Yazınız.

.....
.....

26. Hangi idgam çeşidi birbirinin aynı olan harfler arasında meydana gelir?

.....
.....

27. وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ayetinde idgamla ilgili hangi tecvit kuralları yer alır? Yazınız.

.....
.....

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

28. • Vakıf yapılsa bile sükûn varlığını sürdürür.

- Dört elif miktarı uzatılarak okunur.
- Uzatılarak okunması vaciptir.

Bu bilgiler aşağıdaki med kurallarından hangisiyle ilgilidir?

- A) Meddiarız
- B) Meddilazım
- C) Meddilin
- D) Meddimunfasıl
- E) Medditabii

29. Bazı med kuralları kelime sonunda vakıf yapıldığında ortaya çıkar.

Buna göre aşağıdaki kelimelerin hangisinde vakıf yapılırsa diğerlerinden farklı bir med kuralı oluşur?

- A) عِيُونِ
- B) اَغْنِيَاءَ
- C) سُلَيْمَنَ
- D) ضِعْفَيْنِ
- E) مُبَشِّرِينَ

30. Bazı idgam kuralları sakın nunla oluşurken bazıları da harfler arasında meydana gelir.

Buna göre aşağıdaki kelimelerin hangisinde bir idgam kuralı vardır?

- A) عَيْنَيْنِ
- B) رَدَدْنَاهُ
- C) ضَلَالًا
- D) مَذَرَارًا
- E) يُدْرِكُكُمْ

31. Sakin nun ve tenvinle oluşan bir kısım tecvit kuralı uygulanırken gunne yapılır.

Buna göre aşağıdaki ifadelerin hangisinde gunneli okuyuş yoktur?

- A) كَمَنْ بَاءَ
- B) أَنْ نَكُونَنَّ
- C) لَنْ تُغْنِيَ
- D) مِنْ رَبِّكَ
- E) قَرَحْ مِثْلَهُ

32. Bazı idgam kurallarının oluşmasında tenvin veya sakın nun etkili olur.

Bu bilgi

- I. İdgam bilagunne
- II. İdgam mealgunne
- III. İdgam misleyn
- IV. İdgam mütecaniseyn
- V. İdgam mütekaribeyn

tecvit kurallarından hangileri için geçerlidir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

33.

I. Mahreçleri aynı olan fakat sıfatları farklı harflerin idgamıdır.

II. Mahreçleri ve sıfatları birbirine yakın olan harflerin idgamıdır.

İdgam bilagunne

İdgam misleyn

İdgam mütecaniseyn

İdgam mütekaribeyn

Numaralanmış olarak verilen açıklamalar ile tecvit kurallarının doğru eşleşmesi aşağıdaki-lerden hangisidir?

I.

II.

A) İdgam bilagunne	İdgam misleyn
B) İdgam mütecaniseyn	İdgam misleyn
C) İdgam bilagunne	İdgam mütecaniseyn
D) İdgam misleyn	İdgam mütekaribeyn
E) İdgam mütecaniseyn	İdgam mütekaribeyn

34. Fatma, tabloda verilen ifadelerin doğruluk durumunu yanlarındaki kutucuklara aşağıdaki şekilde işaretlemiştir.

Bilgiler	Doğru	Yanlış
Tenvin, sakın nun işlevi görür.		✓
İklap tecvit kuralında gunneli okuyuş vardır.	✓	
İklap tecvit kuralında sakın nun veya tenvindeki Ü sesi ʾ sesine dönüşür.	✓	
İhfa, izhar ve iklap tecvit kuralları tek kelimede oluşabilir.		✓
İdgamla ilgili tüm tecvit kuralları tenvin ya da sakın nun ile oluşur.		✓
İdgam kuralı birincisi sakın, ikincisi harekeli olan iki harf arasında uygulanır.	✓	

Buna göre Fatma'nın işaretlediği seçeneklerden kaç tanesi doğrudur?

- A) 1
- B) 2
- C) 4
- D) 5
- E) 6

Temayla ilgili daha fazla soruya yandaki karekod üzerinden ulaşabilirsiniz.

Sonnot

- ¹ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*, 63-64.
- ² bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 219.
- ³ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 117.
- ⁴ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvid İstilahları*, 122-123.
- ⁵ bk. Sarı, *Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları*, 72-73.
- ⁶ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 53-54.
- ⁷ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 151.
- ⁸ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 117.
- ⁹ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 215.
- ¹⁰ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 75.
- ¹¹ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*, 72.
- ¹² bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi*, 43, 72.
- ¹³ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 85.
- ¹⁴ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 50.
- ¹⁵ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 35.
- ¹⁶ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 35.
- ¹⁷ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 87.
- ¹⁸ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi*, 71, 74.
- ¹⁹ bk. Sarı, *Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları*, 72, 74.
- ²⁰ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 227.
- ²¹ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 55.
- ²² bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 155.
- ²³ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 122.
- ²⁴ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 55.
- ²⁵ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 57.
- ²⁶ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 89.
- ²⁷ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 55.
- ²⁸ bk. Sarı, *Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları*, 74.
- ²⁹ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 155.
- ³⁰ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 59.
- ³¹ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvid İstilahları*, 111.
- ³² bk. Durmuş - Gündüzöz, "Nûn", 33/242.
- ³³ bk. Sarı, *Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları*, 61.
- ³⁴ bk. Sarı, "Gunne", 14/195-196.
- ³⁵ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 68.
- ³⁶ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 79.
- ³⁷ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvid İstilahları*, 72.
- ³⁸ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 90.
- ³⁹ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 165.
- ⁴⁰ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi*, 78-79.
- ⁴¹ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 81.
- ⁴² bk. Temel, *Kırâat ve Tecvid İstilahları*, 81.
- ⁴³ bk. Sarı, *Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları*, 79.
- ⁴⁴ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 167.
- ⁴⁵ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi*, 79.
- ⁴⁶ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 89-90.
- ⁴⁷ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 91.
- ⁴⁸ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*, 80.
- ⁴⁹ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 170.
- ⁵⁰ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*, 80.
- ⁵¹ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvid İstilahları*, 68.
- ⁵² bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 92-93.
- ⁵³ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 175.
- ⁵⁴ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 93-103.
- ⁵⁵ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi*, 80-84.
- ⁵⁶ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*, 82-85.
- ⁵⁷ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*, 82.
- ⁵⁸ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 67-68.
- ⁵⁹ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 86-87.
- ⁶⁰ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 57-58.
- ⁶¹ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 182.
- ⁶² bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*, 83.
- ⁶³ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 181.
- ⁶⁴ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 62-67.
- ⁶⁵ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 93.
- ⁶⁶ bk. Sarı, *Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları*, 82-83.
- ⁶⁷ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi*, 80.
- ⁶⁸ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*, 83.
- ⁶⁹ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 183.
- ⁷⁰ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*, 83.
- ⁷¹ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 93.
- ⁷² bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 130.
- ⁷³ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, 70.
- ⁷⁴ bk. Sarı, *Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları*, 85.
- ⁷⁵ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 95.
- ⁷⁶ bk. Pakdil, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*, 189-190.
- ⁷⁷ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvid İstilahları*, 108.
- ⁷⁸ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 134.
- ⁷⁹ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*, 85.

3. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ OKUYORUM

3.1. Al-i İmran Suresi 16-27. Sayfalar
(116-200. Ayetler)

3.2. Hac Suresi 1-10. Sayfalar
(1-78. Ayetler)

► **Anahtar Kavramlar**

- abdest

Bu temada sizlerden

- Al-i İmran suresinin 116-200 ve Hac suresinin 1-78. ayetlerini usulüne uygun yüzünden okuyabilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumak için tecvit kurallarının bilinmesi gerekir. Bunların başında med çeşitleri, tenvin ve sakin nunla oluşan ihfa, izhar, iklap ve idgam çeşitleri yer alır. Tecvit kurallarının tam anlamıyla uygulanabilmesi için harflerin mahreçlerinin doğru telaffuz edilmesi de önemlidir. Bunlara dikkat edilerek yapılan yüzüne okumalar, Kur'an-ı Kerim'in okunuşunu güzelleştirir ve günlük hayatta motivasyon kaynağı olur.

Dua ederken, namaz kılarken mübarek gün ve gecelerde Kur'an-ı Kerim'den sureler ve aşırışerifler okunması kültürümüzde önemli bir gelenektir. Bu gelenek kültürel kimliğimizin bir parçası olarak manevi hayatımıza yön verir.

Tecvit ve mahreç kurallarına uygun bir şekilde Kur'an-ı Kerim okumak, yalnızca okuyuşun güzelliğini mi artırır, yoksa okuyanın manevi dünyasını da etkiler mi? Açıklayınız.

3.1. Al-i İmran Suresi 16-27. Sayfalar (116-200. Ayetler)

Konuya Başlarken

Al-i İmran suresinin 16. sayfasını (116-121. ayetleri) öğretmen rehberliğinde sırayla sesli olarak okuyunuz. Okuma esnasında hatalı olduğunuzu düşündüğünüz yerleri not ediniz.

KONTROL LİSTESİ

Tarih: / /

Adı ve Soyadı : Numarası : Sınıfı :

Bu kontrol listesi öğrencilerin Al-i İmran suresinin 16. sayfasını (116-121. ayetleri) yüzünden okumasıyla ilgili becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre “Evet”, “Kısmen” veya “Hayır” kutucuğunu işaretleyiniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1. Kur'an-ı Kerim'i okumaya başlamadan önce abdestli olmaya özen gösterdi.			
2. Kur'an-ı Kerim'i okumaya euzübesmele çekerek başladı.			
3. Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
4. Harfleri mahreçlerine uygun telaffuz etti.			
5. Ayetlerde geçen tecvit kurallarını belirleyerek açıkladı.			
6. Öğrendiği tecvit kurallarını doğru uyguladı.			
7. Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmen Yorumu:

Kur'an-ı Kerim, Allah'ın (cc) insanlara gönderdiği ilahi bir kitaptır. Müslümanlar için onu okumak, anlamaya çalışmak ve hayata uygulamak önemli bir ibadettir. Bu nedenle Kur'an okurken veya dinlerken saygılı ve bilinçli olmak gerekir.

Kur'an-ı Kerim'e gösterilen saygının bir parçası da temizliktir. Abdest, bu temizliğin en önemli örneklerinden biridir. Dinimizin emrettiği şekilde niyetlenerek organların usulüne uygun olarak yıkanmasıyla yapılan bu temizlik, yalnızca bedeni bir arınma değil, aynı zamanda manevi bir hazırlık ve kulluğa yöneliştir.

Abdest alan kişi, dış temizliğin yanında iç dünyasını da ibadete hazırlar (*Görsel 3.1*). Böylece hem bedenlen temizlenmiş olur hem de kalben Allah'a (cc) yönelerek ibadetini daha bilinçli ve huzurlu bir şekilde yerine getirir. Kur'an, Allah'ın (cc) kelimidir ve ona karşı saygılı olmak esastır. Bu nedenle Müslümanlar, Kur'an-ı Kerim'i okurken abdestli olmaya özen gösterirler. Abdestli olarak Kur'an okumak, kişinin maddi ve manevi açıdan temiz bir hâlde Allah'ın (cc) kelimıyla buluşmasını sağlar ve bu okumayı daha bilinçli bir ibadet hâline getirir.

◀ **Görsel 3.1**

Kur'an-ı Kerim okumadan önce abdest alınarak beden temizlenir

Kur'an-ı Kerim'i Abdestli Okumak

İbadete olan saygıyı artırır.

Manevi huzur ve bilinç kazandırır.

Kişinin dikkatini ve ciddiyetini yükseltir.

◀ **Bilgi Görseli 3.1**

Kur'an-ı Kerim'i abdestli okumanın insana kazandırdıkları

Kur'an-ı Kerim, Müslümanlar tarafından namazlarda, kandil gecelerinde, cenazelerde, mevlitlerde, dua ederken ve günlük hayatta manevi huzur bulmak için okunur. Kur'an-ı Kerim'i ibadet bilinciyle okuyan kişi, Allah'a (cc) kulluk görevlerini yerine getirmeye özen gösterir; namaz kılar, dua eder ve güzel davranışlarda bulunur. Aynı zamanda kendisine karşı dürüst, sabırlı ve ahlaklı olmaya çalışır. Çevresine saygılı davranır, yardımlaşmaya önem verir, insanlara ve doğaya karşı sorumluluk bilinciyle hareket eder. Böylece hem dinî görevlerini yerine getirir hem de toplumun millî ve manevi değerlerinin korunmasına katkı sağlar.

1. Etkinlik

30 dk.

Adı	Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma ve Tecvit Kuralları
Amaç	Al-i İmran suresinin 16. sayfasındaki (116-121. ayetler) ayetlerin harflerini mahreçlerine uygun olarak telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Al-i İmran suresinin 16. sayfasını (116-121. ayetler) yandaki karekoddan yararlanarak veya öğretmeninizden dinleyiniz.
2. Ayetlerde uygulanan tecvit kurallarını belirleyiniz. Belirlediğiniz tecvit kurallarını harflerin seslendirilmelerine dikkat ederek sesli olarak uygulayınız.
3. Bu okuyuşlardan hareketle Kur'an-ı Kerim'i güzel okuma ile tecvit kurallarının uygulanması arasındaki ilişkiyi açıklayınız.
4. Kur'an-ı Kerim'in usulüne uygun ve güzel bir şekilde okunması için yapılması gerekenler nelerdir? Yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2. Etkinlik

30 dk.

Adı	Kur'an-ı Kerim'i Okumak İbadettir
Amaç	Kur'an-ı Kerim'i okumanın ibadet olduğunu kavrayabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Kur'an-ı Kerim'in hangi durumlarda okunduğunu açıklayınız.
2. Kur'an-ı Kerim'i ibadet bilinciyle okuyan bir kişinin; inancı gereği Allah'a (cc), kendisine ve çevresine karşı sorumluluklarını nasıl yerine getirdiğini örneklerle açıklayınız.

Allah'a (cc) karşı görevleri:

Kendisine karşı görevleri:

Çevresine karşı görevleri:

3. Bireylerin Kur'an-ı Kerim okuma ibadetini yerine getirmesi ile toplumun millî ve manevî değerlerinin korunması arasındaki ilişkiyi, bu eylemin bir ibadet olduğu gerçeğinden yola çıkarak açıklayınız..

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1. Çalışma Yapağı

Aşağıda Al-i İmran suresinin 116-121. ayetleri verilmiştir. Bu ayetlerin okunuşunu öğretmeni-
nizden veya karekod yardımıyla dijital kaynaktan dinleyerek takip ediniz. Ardından ayetleri
yüzünden okuyunuz. Okuyuş sırasında harfleri mahreçlerine uygun şekilde telaffuz etmeye
dikkat ediniz.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
 مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾
 مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ
 أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ
 اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا
 مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ
 أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ هَا أَنْتُمْ
 أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ
 وَإِذَا لِقَاكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمْ الْأَنَامِلَ
 مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
 الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾ إِنْ تَمَسَسَكُمْ حَسَنَةٌ تَسُوهُمْ وَإِنْ تَصِيبَكُمْ
 سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ
 شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾ وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ
 تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

2. Çalışma Yapağı

Aşağıda Hac suresinin 1-5. ayetleri verilmiştir. Bu ayetlerin okunuşunu öğretmeninizden veya karekod yardımıyla dijital kaynaktan dinleyerek takip ediniz. Ardından ayetleri yüzünden okuyunuz. Okuyuş sırasında harfleri mahreçlerine uygun şekilde telaffuz etmeye dikkat ediniz.

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ ۖ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ۝

يَوْمَ تَرَوْنها تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ ۝

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ۝

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِّنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِّنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ ۖ وَنُقَرِّى فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لَتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ۖ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُتَوَفَّى وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا ۖ وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ۝

3. Etkinlik

40 dk. + 40 dk. **Adı** Kur'an-ı Kerim Okuyorum**Amaç** Kur'an-ı Kerim'i güzel okumak için bir sayfayı çokça tekrar etmenin önemini fark edebilme**Yönerge:** Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Eşit sayıda gruplar oluşturarak grupça birbirinizi görecektir şekilde karşılıklı oturunuz.
2. Grupça tema içinde yer alan surelerden bir bölüm seçiniz ve bu bölümü grup içinde sırayla usulüne uygun olarak okuyunuz.
3. İlgili sayfayı birkaç kez okuduktan sonra sınıfça öğretmen rehberliğinde koro hâlinde de okuyunuz.
4. Son okumayla ilk okuma arasındaki farkı öğretmen rehberliğinde grupça değerlendiriniz.
5. Okuyuşu gelişen arkadaşlarınızın aynı sayfayı süre tutarak tekrar okumalarını sağlayınız.
6. İlk okuyuşunuz ile son okuyuşunuzu karşılaştırarak Kur'an-ı Kerim okumayı sıkça tekrar etmenin önemini değerlendiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

4. Etkinlik

40 dk. + 40 dk. **Adı** Arkadaşlarımı Dinliyorum**Amaç** Al-i İmran suresinin 116-200 ayetlerindeki tecvit kurallarını metin içinde fark edebilme**Yönerge:** Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. İkişer kişilik gruplar oluşturunuz. Temada yer alan sayfalardan birini seçip bu sayfayı öğretmen rehberliğinde grup arkadaşınızla karşılıklı, sırayla ve sesli bir şekilde okuyunuz.
2. Okuduğunuz sayfayı belirli bir sürede okumaya özen gösteriniz.
3. Aşağıdaki maddeleri dikkate alarak arkadaşınıza sorular sorunuz ve ondan okuduğu sayfadaki kuralları açıklamasını isteyiniz. Ardından ilgili kavramların yanına arkadaşınızın okumasına dair notlar alarak değerlendirme yapınız.

Med çeşitleri**İhfa****İzhar****İklap****İdgam çeşitleri**

4. Kitabınızdaki yüzünden okuma bölümlerinden okumuş olduğunuz sayfalarda tecvit kurallarına dikkat ederek uygulama adımlarını sırayla gerçekleştiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu ve Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Performans Görevi

Görev	Al-i İmran suresinin 16-27. sayfaları veya Hac suresinin 1-10. sayfalarındaki meddiarız, meddilazım, meddilin, ihfa, izhar ve iklap kuralları ile ilgili örnekleri tespit edip sunma
Amaç	Al-i İmran suresinin 16-27. sayfaları ve/veya Hac suresinin 1-10. sayfalarındaki meddiarız, meddilazım, meddilin, ihfa, izhar ve iklap örneklerini tespit edip sunabilme
Ürün	Sunum
Süre	Sınıf içi uygulama: 2 ders saati
Değerlendirme Ölçütleri	Bu çalışmada ortaya koyduğunuz ürün doğruluk, düzen, sunma ölçütlerine göre Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı'yla değerlendirilecektir.

Yönerge: Bu performans görevini hazırlarken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- Meddiarız, meddilazım, meddilin, ihfa, izhar ve iklap kuralları ile ilgili konuları gözden geçiriniz.
- Al-i İmran suresinin 16-27. sayfalarını ya da Hac suresinin 1-10. sayfalarından bir bölümü tercih ederek tecvit kurallarına uygun olarak yüzünden okuyunuz.
- Okuduğunuz bölümdeki meddiarız, meddilazım, meddilin, ihfa, izhar ve iklap kuralları ile ilgili örnekleri tespit ediniz.
- Meddiarız, meddilazım, meddilin, ihfa, izhar ve iklap kuralları ile ilgili tespit ettiğiniz örnekleri açıklayarak sununuz. Seçtiğiniz ayetlerdeki örnekleri tabloda belirtiniz.

Sure Adı	Ayet No	Meddiarız	Meddilazım	Meddilin	İhfa	İzhar	İklap
Al-i İmran	116						
Hac	1						

NOT: Karekoddaki Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı'nı inceleyiniz ve Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

Al-i İmran suresinin 16-27. sayfalarını (116-200. ayetler) ve Hac suresinin 1-10. sayfalarını (1-78. ayetler) öğretmen rehberliğinde yüzünden okuyunuz.

KONTROL LİSTESİ

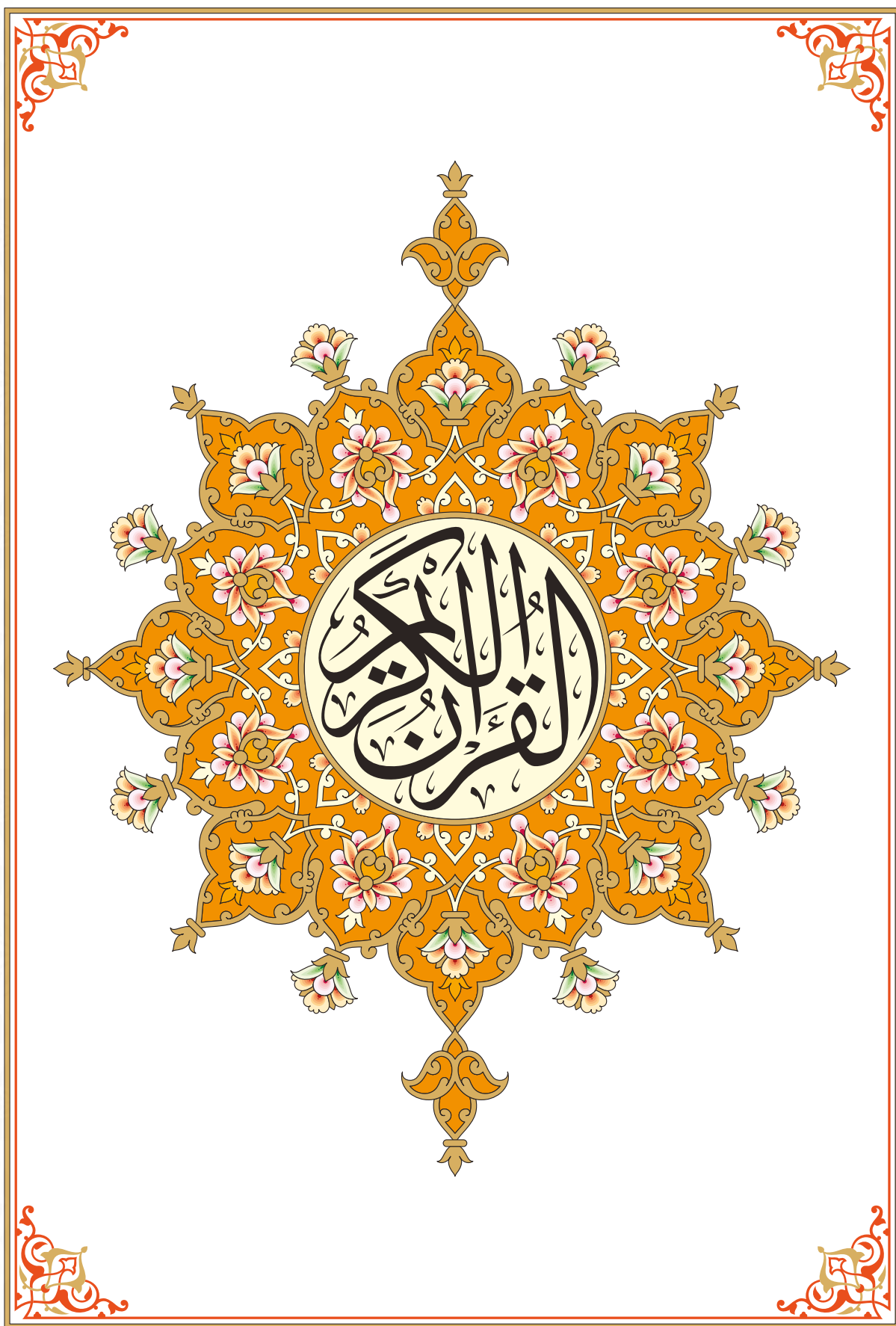
Tarih: / /

Adı ve Soyadı : Numarası : Sınıfı :

Bu kontrol listesi öğrencilerin Al-i İmran suresinin 16-27. sayfalarını (116-200. ayetler) ve Hac suresinin 1-10. sayfalarını (1-78. ayetler) okurken yaptıkları tecvit uygulamalarının kontrol edilmesi amacıyla düzenlenmiştir. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre “Evet”, “Kısmen” veya “Hayır” kutucuğunu işaretleyiniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1. Kur'an-ı Kerim'i okurken ibadet ettiğinin bilincinde olur.			
2. Kur'an-ı Kerim'i okurken abdestli olmaya özen gösterir.			
3. Kur'an-ı Kerim okumaya euzübesmele çekerek başlar.			
4. Yüzünden okuma esnasında harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz eder.			
5. Meddiarız kuralına uygun olarak okur.			
6. Meddilazım kuralına uygun olarak okur.			
7. Meddilin kuralına uygun olarak okur.			
8. İhfa kuralına uygun olarak okur.			
9. İzhar kuralına uygun olarak okur.			
10. İklap kuralına uygun olarak okur.			
11. İdgam kurallarına uygun olarak okur.			

Öğretmen Yorumu:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمْ
 الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ﴿٧٣﴾
 مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٤﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي
 مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٥﴾
 يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٦﴾
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ
 وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧٧﴾ وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ
 جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ
 مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمِيكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي
 هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ
 عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
 بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعَمَ الْمَوْلَى وَنِعَمَ النَّصِيرُ ﴿٧٨﴾

سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ
 مِائَةٌ وَثَمَانِي عَشْرَةَ آيَةً

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرَى
 فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ ط وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ
 إِلَّا بِإِذْنِهِ ط إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرُؤُفٌ رَحِيمٌ ٦٥ وَهُوَ الَّذِي
 أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ط إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ٦٦
 لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُونَكَ
 فِي الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ ط إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمٍ ٦٧
 وَإِنْ جَادَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ٦٨ اللَّهُ
 يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ٦٩
 أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ط إِنَّ ذَلِكَ
 فِي كِتَابٍ ط إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ٧٠ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ
 مِنْ نَصِيرٍ ٧١ وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ
 فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ ط يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ
 يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا قُلْ أَفَأَنْبِئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذَلِكَ ط
 النَّارُ وَعَذَابُ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ٧٢

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

اَلْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ **لِلّٰهِ** يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ اٰمَنُوا
 وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فِيْ جَنَّٰتِ النَّعِيْمِ ۝۵۶ وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيٰتِنَا فَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
 مُّهِينٌ ۝۵۷ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِيْ سَبِيْلِ **اللّٰهِ** ثُمَّ قُتِلُوا
 اَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ **اللّٰهُ** رِزْقًا حَسَنًا وَّ اِنَّ **اللّٰهَ** لَهُوَ
 خَيْرُ الرَّٰزِقِيْنَ ۝۵۸ لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُّدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ
 وَّ اِنَّ **اللّٰهَ** لَعَلِيْمٌ حَلِيْمٌ ۝۵۹ ذٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ
 مَا عُوقِبَ بِهٖ ثُمَّ بَغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ **اللّٰهُ** اِنَّ **اللّٰهَ**
 لَعَفُوٌّ غَفُوْرٌ ۝۶۰ ذٰلِكَ بِاَنَّ **اللّٰهَ** يُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ
 وَيُوَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَاَنَّ **اللّٰهَ** سَمِيْعٌ بَصِيْرٌ ۝۶۱
 ذٰلِكَ بِاَنَّ **اللّٰهَ** هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ
 هُوَ الْبَاطِلُ وَاَنَّ **اللّٰهَ** هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيْرُ ۝۶۲ اَلَمْ تَرَ
 اَنَّ **اللّٰهَ** اَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَآءً فَتُصْبِحُ الْاَرْضُ
 مُخْضَرَّةً اِنَّ **اللّٰهَ** لَطِيْفٌ خَبِيْرٌ ۝۶۳ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
 وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاِنَّ **اللّٰهَ** لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ۝۶۴

Sayfanın
 okunuşuna
 karekoddan
 ulaşabilirsiniz.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا
عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ
أَمَلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَى الْمَصِيرِ ﴿٤٨﴾ قُلْ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٤٩﴾ فَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾ وَالَّذِينَ
سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾
وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى
أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ
ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٢﴾ لِيَجْعَلَ
مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾
وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ
فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّى
تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

اٰذِنَ لِلَّذِيْنَ يُقَاتِلُوْنَ بِاَنَّهُمْ ظَلَمُوْۤا وَّ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى نَصْرِهِمْ
 لَقَدِيْرٌۭ ۝۳۹ الَّذِيْنَ اٰخَرَجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ اِلَّا اَنْ يَقُوْلُوْا
 رَبَّنَا اللّٰهُ وَلَوْ لَا دَفَعُ اللّٰهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَّهَدَمَتْ
 صَوَامِعُ وَبِيْعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذَكَّرُ فِيْهَا اسْمُ اللّٰهِ
 كَثِيْرًا وَّلَيَنْصُرَنَّ اللّٰهُ مَنْ يَنْصُرُهُ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَزِيْزٌ ۝۴۰
 الَّذِيْنَ اِنْ مَكَّنَّاھُمْ فِى الْاَرْضِ اَقَامُوْا الصَّلٰوةَ وَآتَوْا
 الزَّكٰوةَ وَامَرُوْا بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ۗ وَاللّٰهُ عَاقِبَةُ
 الْاُمُوْر ۝۴۱ وَاِنْ يُكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ
 وَعَادٌ وَثَمُوْدٌ ۝۴۲ وَقَوْمُ اِبْرٰهِيْمَ وَقَوْمُ لُوْطٍ ۝۴۳ وَاَصْحَابُ
 مَدْيَنَ وَكَذَّبَ مُوسٰى فَاَمْلَيْتُ لِلْكَافِرِيْنَ ثُمَّ اَخَذْتُهُمْ ۚ
 فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرٍ ۝۴۴ فَكَآيِنٌ مِنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَا
 وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَبِئْرٍ مُّعَطَّلَةٍ
 وَقَصْرِ مَشِيْدٍ ۝۴۵ اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَتَكُوْنَ لَهُمْ
 قُلُوْبٌ يَعْقِلُوْنَ بِهَا اَوْ اٰذَانٌ يَسْمَعُوْنَ بِهَا فَاِنَّهَا لَا تَعْمٰى
 الْاَبْصَارُ وَلٰكِنْ تَعْمٰى الْقُلُوْبُ الَّتِىْ فِى الصُّدُوْرِ ۝۴۶

Sayfanın
 okunuşuna
 karekoddan
 ulaşabilirsiniz.

حُنَفَاءَ **لِلَّهِ** غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ ^ط وَمَنْ يُشْرِكْ **بِاللَّهِ** فَكَأَنَّمَا خَرَّ
 مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ
 سَحِيقٍ ^ق **ذَلِكَ** وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ **اللَّهِ** فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى
 الْقُلُوبِ ^ق لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا
 إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ ^ع وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ
اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَإِلَهُكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ
 فَلَهُ أَسْلِمُوا ^ط وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ ^ل **الَّذِينَ** إِذَا ذُكِرَ **اللَّهُ** وَجِلَتْ
 قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَى مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا
 رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ^ق **وَالْبُدْنَ** جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ **اللَّهِ**
 لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَادْكُرُوا اسْمَ **اللَّهِ** عَلَيْهَا صَوَافٍ ^ع فَإِذَا وَجَبَتْ
 جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِعُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا
 لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ^ق **لَنْ يَنَالَ اللَّهُ** لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا
 وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ ^ط كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ
 لِتُكَبِّرُوا **اللَّهَ** عَلَى مَا هَدَيْكُمْ ^ط وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ^ق **إِنَّ اللَّهَ**
 يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا ^ط **إِنَّ اللَّهَ** لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ^ع

Sayfanın
okunuşuna
karekodan
ulaşabilirsiniz.

وَهَدُّوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ^ق وَهَدُّوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ^{۲۴}
 إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ^ل وَالْمَسْجِدِ
 الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً^ن الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ^ط
 وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَادِ بِظُلْمٍ نَذِقْهُ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ^{۲۵}^ع
 وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي
 شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ
 السُّجُودِ^{۲۶} وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى
 كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ^{۲۷} لِيَشْهَدُوا
 مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ^ل فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ
 عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا
 وَأَطِعُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ^{۲۸} ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ
 وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ^{۲۹}
 ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ حُرْمَاتِ اللَّهِ^ل فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ
 رَبِّهِ^ط وَأَحِلَّتْ لَكُمْ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُثْلَى عَلَيْكُمْ
 فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ^{۳۰}^ص

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي
 مَنْ يُرِيدُ ﴿١٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ
 وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ
 بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ
 اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ
 وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ
 مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا
 لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾ هَذَانِ خَصْمَانِ
 اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ
 مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُؤُسِهِمُ الْحَمِيمُ ﴿١٩﴾ يُصْهِرُ بِهِ
 مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ﴿٢٠﴾ وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِنْ حَدِيدٍ ﴿٢١﴾
 كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا وَذُوقُوا
 عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا
 مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٣﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ۖ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ
 مَنْ فِي الْقُبُورِ ۚ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
 وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ ۚ ثَانِي عِطْفِهِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ
 اللَّهِ ۗ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنُذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ ۙ
 ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ۚ
 وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ
 بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ
 ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ۚ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْصُرُهُ
 وَمَا لَا يَنْفَعُهُ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ۚ يَدْعُوا لِمَنْ ضَرُّهُ
 أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ ۚ لَبِئْسَ الْمَوْلَىٰ وَلَبِئْسَ الْعَشِيرُ ۚ إِنَّ اللَّهَ
 يُدْخِلُ الَّذِينَ أَمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ ۖ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ۚ مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَن لَّنْ
 يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ
 ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ ۚ

Sayfanın
 okunuşuna
 karekoddan
 ulaşabilirsiniz.

3.2. Hac Suresi 1-78. Ayetler

الْجُزْءُ السَّابِعُ عَشَرَ

۳۳۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ ۚ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ۝
يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَارَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ۝
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ۝
كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ۝
يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ ۝
وَنُقَرِّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لَتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّن يُتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمْرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مَن بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا ۝
وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ۝

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

Al-i İmran suresinin 16-27. sayfalarını (116-200. ayetler) ve Hac suresinin 1-10. sayfalarını (1-78. ayetler) öğretmen rehberliğinde yüzünden okuyunuz.

TAKİP ÇİZELGESİ

Adı ve Soyadı : **Numarası :** **Sınıfı :**

Bu takip çizelgesi, öğrencilerin Al-i İmran suresinin 16-27. sayfaları (116-200. ayetler) ve Hac suresinin 1-10. sayfalarının (1-78. ayetler) ilgili bölümlerini okurken tecvit kurallarını uygulama düzeylerini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin her bir ölçütü gerçekleştirme durumuna göre uygun kutucuk işaretlenmeli; değerlendirme aşamasında 4 (Çok İyi), 3 (İyi), 2 (Orta), 1 (Geliştirilmeli) şeklinde yapılmalı ve çizelge 1, 2, 3, 4 puanlama baremleri ile doldurulmalıdır.

Tarih	Okuduğu (Sure / Sayfa / Ayet)	Tecvit Kurallarını Uygulayabilme	Tecvit Kurallarını Açıklayabilme	Öğretmen Geri Bildirimlerini Uygulayabilme	Yüzünden Okuyabilme	Toplam Puan

Öğretmen Yorumu:

Yandaki karekodu kullanarak Takip Çizelgesi'ne ulaşabilirsiniz.

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ
 مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْتَنِي بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ ۚ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا
 مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ
 عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ
 ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ۝١٩٥ لَا يَغُرَّنَّكَ
 تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ۚ مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا أُوِيَّهُمْ
 جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ۝١٩٦ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ
 تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ۚ
 وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ ۝١٩٨ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ
 يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَاشِعِينَ
 لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بَيَّاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ
 عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝١٩٩ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝٢٠٠

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

سُورَةُ النِّسَاءِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ
 مِائَةٌ وَسِتُّ وَسَبْعُونَ آيَةً

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ
وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا
قَلِيلًا فَبُئِسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ
بِمَا آتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ
بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨٨﴾ وَ لِلَّهِ مُلْكُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٩﴾ إِنَّ فِي خَلْقِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي
الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى
جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا
مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾
رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ
مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ
أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَأَمَنَّا رَبَّنَا فَاعْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ
عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا
عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ
 أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ
 وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٨١﴾ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ
 أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ﴿١٨٢﴾ الَّذِينَ
 قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهِدَ إِلَيْنَا أَلاَّ نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّى يَأْتِينَا
 بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِي
 بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿١٨٣﴾ فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِكَ
 جَاءُ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾ كُلُّ
 نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ
 الْقِيَمَةِ فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ
 فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾ لَتُبْلَوُنَّ
 فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
 الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا
 وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّسْهُمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا
 رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾ إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ
 يُخَوِّفُ أَوْلِيَآءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونَ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧٥﴾
 وَلَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ
 شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِزًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ
 عَظِيمٌ ﴿١٧٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ
 شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٧﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا
 نُثَلِّي لَهُمْ خَيْرٌ لَّا أَنْفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ
 عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧٨﴾ مَا كَانَ لِلَّهِ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ
 حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ لِيُطْلِعَكُمْ
 عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِنْ رُّسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ فَآمِنُوا
 بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٩﴾
 وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا أُتِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ
 لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلِلَّهِ
 مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٠﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ التَّقَى الْجَمْعَانِ فَيَاذَنْ **اللَّهُ** وَلِيَعْلَمَ
الْمُؤْمِنِينَ ^{١٦٦} وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا
فِي سَبِيلِ **اللَّهُ** أَوِادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَا تَبْعَنَاكُمْ
هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ
مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ ^ط **وَاللَّهُ** أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ^{١٦٧} الَّذِينَ
قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرُؤْا
عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ^{١٦٨} وَلَا تَحْسَبَنَّ
الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ **اللَّهُ** أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ
يُرْزَقُونَ ^{١٦٩} فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ **اللَّهُ** مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ
بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ ^{لَا} خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ^{١٧٠} يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ **اللَّهُ** وَفَضْلٍ ^{لَا} وَأَنَّ **اللَّهُ**
لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ^ع ^{١٧١} الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ
مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ
عَظِيمٌ ^ج ^{١٧٢} الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ
فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا **اللَّهُ** وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ^{١٧٣}

وَلَيْنَ مُتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لَإِلَى اللَّهِ تَحْشُرُونَ ﴿١٥٨﴾ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾ إِنَّ يَنْصُرْكُمْ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرْكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾ وَمَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾ أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَمَا أُيِّهِ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦٢﴾ هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾ لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٤﴾ أَوَلَمَّْا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُم مِّن بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغْشَى
 طَائِفَةً مِّنْكُمْ وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ
 غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ
 قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخْشَوْنَ فِي أَنفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ
 يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ
 فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ
 وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ
 وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ١٥٤ إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ
 الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا
 وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ١٥٥ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا
 ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُرًى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا
 وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي
 وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ١٥٦ وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ١٥٧

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا
يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾
بَلِ اللَّهِ مَوْلِيكُمْ ۖ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿١٥٠﴾
سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا
أَشْرَكُوا بِاللَّهِ ۚ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَأْوِيهِمُ
النَّارُ وَبِئْسَ مَثْوَى الظَّالِمِينَ ﴿١٥١﴾ وَلَقَدْ
صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحُسُّونَهُم بِإِذْنِهِ ۚ حَتَّىٰ
إِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ
مَا أَرَايَكُمْ مَا تُحِبُّونَ ۚ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا
وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ
لِيَبْتَلِيَكُمْ ۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۚ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥٢﴾ إِذْ تَصْعِدُونَ وَلَا تُلُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ
وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أُخْرَايَكُمْ فَأَتَابَكُمْ
غَمًّا بِغَمٍّ لِّكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا
مَا أَصَابَكُمْ ۚ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

وَلِيَمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ ۝١٤١ أَمْ
 حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا
 مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ ۝١٤٢ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ
 مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ۝١٤٣
 وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ
 أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ
 فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ۝١٤٤ وَمَا كَانَ
 لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ كِتَابًا مُوَجَّلًا وَمَنْ يُرِدْ
 ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا
 وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ ۝١٤٥ وَكَأَيِّنْ مِنْ نَبِيِّ قَاتَلَ مَعَهُ رَبِّيُونَ
 كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا
 وَمَا اسْتَكَانُوا ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ ۝١٤٦ وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ
 إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ
 أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝١٤٧ فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ
 الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝١٤٨

Sayfanın
okunuşuna
karekodan
ulaşabilirsiniz.

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ
 وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ^{١٣٣} الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ
 وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِبِينَ الْغِيظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ^ط
 وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ^ج ^{١٣٤} وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً
 أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ ^ص فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ
 وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ ^ص وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا
 وَهُمْ يَعْلَمُونَ ^{١٣٥} أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ ^{قصر}
 وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعَمَ
 أَجْرُ الْعَامِلِينَ ^ط ^{١٣٦} قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا
 فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ^{١٣٧}
 هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ ^{١٣٨} وَلَا تَهِنُوا
 وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ^{١٣٩}
 إِنْ يَمَسُّكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُ ^ط وَتِلْكَ
 الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ ^ج وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ ^ص الَّذِينَ آمَنُوا
 وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ ^ط وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ^{١٤٠}

Sayfanın
okunuşuna
karekodan
ulaşabilirsiniz.

اِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ وَلِيَهُمَا وَعَلَى اللَّهِ
 فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرِ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ
 فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ
 يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ
 مُنْزَلِينَ ﴿١٢٤﴾ بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فَوْرِهِمْ هَذَا
 يُمِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٥﴾
 وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ
 وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾ لِيَقْطَعَ
 طَرَفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ﴿١٢٧﴾
 لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ
 فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾ وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٩﴾
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً
 وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ
 لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

3.1. Al-i İmran Suresi 116-200. Ayetler

سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ

٦٤

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
 مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾
 مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ
 أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتُهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ
 اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا
 مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ
 أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ هَا أَنْتُمْ
 أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ
 وَإِذَا لَقُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمْ الْأَنَامِلَ
 مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
 الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾ إِنْ تَمَسَسَكُمْ حَسَنَةٌ تَسُوهُمْ وَإِنْ تَصِيبَكُمْ
 سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ
 شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾ وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ
 تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

4. TEMA

KUR'AN-I KERİM'DEN SURELER VE AYETLER EZBERLİYORUM

4.1. Maun Suresi ve Anlamı

4.2. Kâfirun Suresi ve Anlamı

4.3. Nasr Suresi ve Anlamı

4.4. Ayetelkürsi ve Anlamı
(Bakara Suresinin 255. Ayeti)

► **Anahtar kavramlar**

- ibadet
- istiğfar
- riya

Bu temada sizlerden

- Maun, Kâfirun, Nasr surelerini ve Ayetelkürsi'yi anlamada Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilmeniz,
- Maun, Kâfirun, Nasr surelerini ve Ayetelkürsi'yi tilavet edebilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

Karekoddan yararlanarak Maun suresini dinleyiniz ve aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Dinlediğiniz surede ezberden okuyuşu ortaya çıkaran ve güzelleştiren unsurlar neler olabilir? Açıklayınız.
2. Tecvit kurallarını uygulamayla Kur'an-ı Kerim'i ezberden güzel okuma arasındaki ilişkiyi belirtiniz.
3. Ezberlediğiniz surelerin namazda doğru ve güzel okunmasının önemi hakkında neler düşünüyorsunuz? Söyleyiniz.

Konuya Başlarken

Aşağıdaki tabloda surelerle ilgili ezber durumunuzu gösteren başlığı işaretleyiniz.

Sure/Ayet	Bilmiyorum	Kısmen ezbere biliyorum	Ezbere biliyorum
Maun suresi			
Kâfirun suresi			
Nasr suresi			
Ayetelkürsi			

Kur'an-ı Kerim öğretiminde ayet ve surelerin ezberlenmesinin özel bir yeri vardır. Bu durum, İslam'ın temel ibadetlerinden biri olan namazda açıkça görülür. Namazda bazı duaların, Fatiha suresinin, diğer sure veya ayetlerin ezbere okunması gerekir (*Görsel 4.1*). Dinî merasimlerde, mübarek gün ve gecelerde de sure ve ayetlerin ezberden okunması tercih edilir.

Görsel 4.1

Namazın kılınış şartlarından biri olan kıyamda Kur'an-ı Kerim'den belirli bir kısım ezberden okunur.

Ezberlemek, sureleri sadece ibadetlerde okumak için değil Kur'an-ı Kerim ile bağ kurmak için de önemlidir. Ezberlenen ayet ve sureler, Kur'an'daki ilkelerin zihinde diri tutulmasını sağlar. Kur'an ayetlerini ve verdiği mesajları bilmek Müslümanlar arasında manevi bir bağ kurar, ortak hafızanın ve geleceğin yaşatılmasına yardım eder.

Kur'an-ı Kerim'in ezberlenmesi İslam tarihi boyunca önemsenmiştir. Bu anlayış, vahyin iniş sürecinde Hz. Muhammed (sav) ile başlamış ve bir gelenek olarak devam etmiştir. Kur'an-ı Kerim tek seferde indirilmemiş, Hz. Muhammed'in (sav) peygamberliği süresince parça parça nazil olmuştur. Nazil olan ayetler Hz. Peygamber tarafından sahabeye okunmuş, onlar tarafından da ezberlenmiştir. Ezber geleneği, İslam'ın doğru anlaşılacak nesilden nesile aktarılması bakımından önemli metotlardan biri olmuştur.

İslam tarihi boyunca edinilen tecrübeler ışığında, Kur'an-ı Kerim'i ezberlemeyi ve öğretmeyi kolaylaştırmak amacıyla çeşitli ilke ve yöntemler geliştirilmiştir. Bu ilke ve yöntemlerin eğitimde nasıl uygulanacağı şu şekilde özetlenebilir:¹

- 1. Güvenilir kaynaklardan dinleme:** Ezberlenecek ayet ve sureler güvenilir dijital içeriklerden sağlanmalı, sınıfta dinlenilmelidir.
- 2. Yüzünden okuma:** Ezberlenecek ayet ve surelerin doğru ve akıcı şekilde okunabilmesi için yüzünden yeterince okuma yapılmalıdır.
- 3. Tecvit kurallarını bulma:** Ezber sırasında harflerin mahreçleri, med çeşitleri ve diğer tecvit kuralları öğretmen eşliğinde bireysel ya da grup çalışmalarıyla öğrenilmelidir.
- 4. Tecvit kurallarını uygulama:** Ezberlenen ayetlerde geçen tecvit kuralları uygulamalı olarak gösterilmelidir. Özellikle uzatılması veya tutulması gereken kelimelerle ince-kalın sesli harflerin doğru telaffuzuna ve med harflerine dikkat edilmelidir.
- 5. Ekip çalışması yapma:** Öğretmen rehberliğinde veya grupta yapılan ezber çalışmalarında ekip ruhu önemsenmeli, alınan görevler yerine getirilerek takım üyeleriyle saygı ve güven bağı kurulmalıdır. Ekip çalışması sırasında takımda iş birliği yapılmalıdır.
- 6. Koro çalışması yapma:** Ezber çalışması koro şeklinde yapılabilir. Koro çalışmalarında okunan kısa bölümler veya kelimeler, grupça tekrar edilebileceği gibi bireysel olarak da tekrarlanabilir.
- 7. Gönüllülük esasına dayalı ezber verme:** Ezberlenecek sure, koro okuyuşu sonunda ayet ayet veya bir bütün olarak bazı öğrenciler tarafından okunabilir. Sınıfta her öğrencinin ezberden okuma fırsatı olmalıdır.
- 8. Zaman ayırma:** Sınıfta ayet ezberleme çalışmalarına zaman ayrılmalı ve bu süre etkili bir şekilde kullanılmalıdır.
- 9. Odaklanma:** Kur'an-ı Kerim ezberi sırasında zihinsel odaklanma ve ayetlerin usulüne uygun okunması sağlanmalıdır.
- 10. Sistematik ezberleme:** Ezber ayet ayet yapılmalıdır. Her yeni ayet ezberlendiğinde önceki ayetlerle birlikte tekrar edilmelidir.
- 11. Tekrar yapma:** Ezberlenen bölümler çokça tekrarlanmalı ve pekiştirilmelidir. Yeni ezberlere geçmeden önce mutlaka eski ezberler gözden geçirilmelidir.

4.1. Maun Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

1. Bir insanın hem kendisine hem de çevresine faydalı olabilmesi için hangi değerleri benimsemesi gerekir? Örneklerle açıklayınız.
2. Maun suresinin anlamıyla ilgili neler biliyorsunuz? Açıklayınız.

Maun suresi, Kur'an-ı Kerim'in yüz yedinci suresidir. Mekke Dönemi'nde indirilen bu sure yedi ayetten oluşur. Adını son ayetinde yer alan ve "yardım" anlamına gelen "maun" kelimesinden alır.²

1. Etkinlik

30 dk.

Adı Sureleri Öğreniyorum

Amaç Maun suresini anlamada Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Maun suresinin mealini Diyanet İşleri Başkanlığının genel ağ adresinden bularak yazınız.

2. Maun suresindeki konuları belirleyiniz ve ayetleri konularına göre sınıflandırarak tablodaki ilgili alana yazınız.

Konular	İlgili ayetler
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

3. Maun suresinin mealinden hareketle yaptığınız çıkarımları yazınız.

4. Yaptığınız çıkarımları günlük hayatta karşılaşılabileceğiniz birer durumla ilişkilendiriniz. Böyle bir durumda nasıl davranılması gerektiğini kısaca açıklayarak yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Kontrol Listesi'ni doldurunuz.

Maun suresinde ahirete imanın toplumsal sorumluluklarla ilişkisine dikkat çekilir. Yetimler ve yoksullar başta olmak üzere yardıma muhtaç kimselere merhamet göstermeyenler kınanır. Bunun yanı sıra ikiyüzlü, samimiyezsiz kişilerin yanlış tutumları ve sosyal hayattaki olumsuz davranışları eleştirilir.³

Sure, merak uyandıran ve anlatılacak olayı dinlemeye teşvik eden “**Gör-dün mü?..**” sorusuyla başlar. Bu soruyla konunun önemine dikkat çekmek amaçlanmıştır. Ardından gelen “... o hesap ve ceza gününü yalanlayan!” ifadesi insanı derin bir tefekküre yöneltir. “Hesap ve ceza gününü yalanlayan kimseyi tanıyor musun? Kimdir o, hangi özelliklere sahiptir?” soruları üzerinde düşünmeye, ahireti inkâr edenlerin ahlaki durumlarını sorgulamaya sevk eder.⁴ Sure, bu kişilerin toplumdaki davranışlarına dikkat çeker ve onların inkârcılıklarının ahlaki sonuçlarını gözler önüne serer.

Maun suresinde, Hz. Peygamber Dönemi’ndeki inkârcıların toplumsal ahlakıyla ilgili en belirgin iki özellik vurgulanır. Bu özelliklerden ilki yetimlere kötü muamele etmektir. İkincisi de ihtiyaç sahipleri için insanları yardıma teşvik etmemek ve çaresizlerin hâlini düşünmemektir. Bu davranışlar inkârcıların olumsuz tutumlarına örnek olarak surede belirtilir.⁵

Yetim ve yoksullar korunmaya ve yardıma muhtaç kişilerdendir. Onlara hakaret eden, kötü davranan ve onları küçümseyen kimseler, muhtaç durumdaki insanların haklarını ihlal etmiş olur. Maun suresinde Allah (cc) zayıf ve muhtaç kişilere kötü davrananları eleştirirken Müslümanları da yetim ve yoksullara yardım etmeye teşvik eder. Yardım konusunda insanları harekete geçirmenin, bu amaçla hayır kurumları oluşturarak sosyal yardımı verimli, düzenli ve sürekli hâle getirmenin gereğini vurgular.⁶ İslam’ın amacı insanlar arasında sevgi ve dayanışmayı sağlamak, yalnızca mutluluğun değil sıkıntıların da paylaşıldığı bir toplumsal bilinç inşa etmektir (Görsel 4.2).

◀ **Görsel 4.2**

Toplumdaki ihtiyaç sahiplerine yardım etmek Müslümanlar için ahlaki bir sorumluluktur.

2. Etkinlik

30 dk.

Adı	Gönüllüyüm
Amaç	Maun suresinin meali doğrultusunda çıkarım yapabilme

Yönerge: Aşağıdaki metni okuyunuz. Uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

Maun suresi, iman ve ibadetin yalnızca şekilsel boyutunun yeterli olmadığını vurgular. Toplumsal yardımlaşma ve dayanışmanın İslam ahlakında önemli bir yer tuttuğunu ortaya koyar. Müminlere, yardım ve destek olmayı bir yükümlülük değil bir iman göstergesi olarak sunar.

1. Toplumdaki yardıma muhtaç insanları desteklemek için neler yapılabileceğini beyin fırtınası yöntemiyle tartışınız.
2. Cevaplarınızı tahtaya yazınız.
3. Tahtaya yazılan cevapları değerlendiriniz.
4. Tahtadaki cevaplardan uygulanamayacak olanları siliniz.
5. Maun suresinin meali doğrultusunda yaptığınız çıkarımlardan hareketle aşağıdaki başlıkları cevaplandırınız.

Çevremde gözlemlediğim yardımlaşma faaliyetleri:

Birey olarak çevreme katkıda bulunmak için yapabileceklerim:

Değerlendirme: İslam'ın yardımlaşma ve dayanışmaya verdiği önemi kısaca açıklayınız.

Müslüman, yardıma ihtiyacı olanlara yardım etmekten mutluluk duymalı, onlara karşı cömert olmaya çalışmalıdır. Yoksul ve yetimlerle dayanışmak için fedakârlık yapmalı; bunları karşılık beklemeden, gönülden ve samimiyetle gerçekleştirmelidir. Yardımlaşma ve dayanışma, bireyler arasındaki kardeşlik duygusunu güçlendirir ve toplumsal barışı sağlar.

Surenin ilk ayetlerinde yardıma muhtaç insanlara kötü muamelede bulunanlar kınanırken son dört ayetteyse ibadetlerini samimiyetsiz bir şekilde yerine getirenler eleştirilir. Onlar kendilerine “salih insanlar” denilsin diye namaz kılar, “takva sahibi” denilsin diye huşu içinde görünmeye çalışır, “cömert kimseler” denilsin diye zorlanarak, istemeyerek sadaka verirler.⁷

Bir kimsenin ibadetin özünden uzak kalmasının nedenlerinden biri, Kur'an-ı Kerim'de riya olarak tanımlanan gösteriş yapma eğilimidir. **Riya**; insanlar arasında şöhret, çıkar sağlama veya itibarlı bir konum elde etme amacıyla bir işi veya ibadeti gösteriş için yapma anlamına gelir.⁸ Nisa suresi 142. ayette bu durum şu şekilde ifade edilmiştir: “... Onlar, namaza kalktıkları zaman tembel tembel kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar ve Allah'ı pek az anarlar.” Namaz ancak gösterişten uzak, samimiyetle kılındığında Allah (cc) ile kul arasındaki bağı güçlendirir (*Görsel 4.3*).

Görsel 4.3

Namaz kılan insan, günün belirli vakitlerinde Allah'ın (cc) huzuruna çıkarak kulluk bilincini diri tutar.

Müslümana farz olan günde beş vakit namaz, mümini Yüce Allah'ın manevi huzuruna yükselten ve O'na yaklaştıran bir ibadettir.⁹ İbadetlerde şekil şartlarının yanında önemli olan diğer bir konu ise niyet, ihlas, huşu, takva gibi kavramlarla ifade edilen öz ve içeriktir. Namaz, ihlasla kılındığında Allah'a (cc) yaklaşmayı sağlar. Hz. Peygamber bu durumu “*Din, samimiyettir.*”¹⁰ sözüyle ifade etmiştir. İmanlı kimsenin hem Allah (cc) hem de insanlarla ilişkilerinin sağlıklı olması beklenir.

Surenin son ayetinde, dini inkâr eden ve ibadetlerini sadece gösteriş amacıyla yapan kişilerin aynı zamanda **mauna** ve dayanışmaya engel oldukları vurgulanır. Bu surede dikkat çeken önemli bir nokta, Allah'a (cc) içtenlikle ibadet etmenin, yardımlaşma ve dayanışmayla ayrılmaz bir bütün olduğunun vurgulanmasıdır. Gerçekten Allah'a (cc) inanan ve ahiret sorumluluğu taşıyan bir insan, hem Yüce Allah'a hem de insanlara karşı sorumluluklarının bilincinde olur. Böyle bir kişi yalnızca iyilik yapmakla kalmaz, başkalarının da iyilik yapmasına vesile olur. Yardımlaşmaya engel olmak yerine onun toplumsal ve kurumsal olarak yaygınlaşmasına katkıda bulunur.¹¹

maun

Genel olarak yardım demektir. Zekât ve ev ihtiyaçları anlamına geldiği ifade edilir.

(bk. Derveze, *et-Tefsirü'l-Hadis*, 1/224)

3. Etkinlik

40 dk. + 40 dk.

Adı	Sureleri Ezberliyorum
Amaç	Maun suresini tilavet edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Maun suresini öğretmeninizden dinleyiniz.
2. Surenin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.
3. Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve bu özelliklere uygun bir şekilde okuyuncaya kadar sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.
4. Öğretmeninizin önerilerini dikkate alarak doğru telaffuz için ayetleri tekrarlayınız.

Karekoddan yararlanarak Maun suresinin ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ۚ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ۚ

وَلَا يُخِصُّ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۚ فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۚ

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۚ الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُونَ ۚ

وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۚ

5. Maun suresini yüzünden okuyunuz ve suredeki med çeşitlerini tespit ediniz.
6. Tespit ettiğiniz med çeşitlerine dikkat ederek sureyi seslendiriniz.
7. Öğretmeninizden surenin ayetlerini parça parça seslendirmesini dinleyiniz.
8. Öğretmeninizin seslendirdiği parçaları doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde tekrarlayınız.
9. Öğretmeninizin seslendirdiği ayetleri doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde seslendiriniz.
10. Surenin tamamını doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde seslendiriniz.
11. Sureyi ezberledikten sonra öğretmeninize okuyunuz.
12. Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda sureyi ezberden tekrar ediniz.
13. Sureyi ezberlerken dikkat ettiğiniz unsurları yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Kontrol Listesi'ni doldurunuz.

Kontrol Noktası

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri kutucuklarda verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

altı

hesap gününü

Medine

Mekke

yedi

1. Maun suresi Dönemi'nde indirilmiştir ve ayetten oluşmaktadır.
2. Maun suresinde inkâr eden ve amellerini gösteriş için yapan iki insan tipi anlatılmaktadır.

B) Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. Maun kelimesinin anlamı nedir?

2. Riya ne demektir?

3. Maun suresinde vurgulanan ahlaki ilkeler nelerdir?

C) Maun suresinde değinilen konuları işaretleyiniz.

1. (...) Evrenin yaratılışı	6. (...) İbadetlerdeki samimiyetsizlik
2. (...) Toplumsal sorumluluklar	7. (...) Namaz
3. (...) Mevsimlerin oluşması	8. (...) Ailenin önemi
4. (...) Ahirete iman	9. (...) Allah'ın (cc) sıfatları
5. (...) Yardımlaşma	10. (...) Gösteriş

Karekodu
okutarak
cevaplara
ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Maun suresiyle ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

4.2. Kâfirun Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

1. Farklı inançlara sahip kişilerle karşılaşıldığında nasıl davranılması gerektiğini düşünüyorsunuz? Bu davranışları yönlendiren temel ilkeleri belirtiniz.
2. Kâfirun suresinin anlamıyla ilgili neler biliyorsunuz? Açıklayınız.

Kâfirun suresi, Kur'an-ı Kerim'in yüz dokuzuncu suresidir. Mekke Dönemi'nde indirilen bu sure altı ayetten oluşur. Adını ilk ayetinde geçen ve "inkârcılar" anlamına gelen "kâfirun" kelimesinden alır.¹²

4. Etkinlik

30 dk.

Adı Sureleri Öğreniyorum

Amaç Kâfirun suresini anlamada Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Kâfirun suresinin mealini Diyanet İşleri Başkanlığının genel ağ adresinden bularak yazınız.

2. Kâfirun suresindeki konuları belirleyiniz ve ayetleri konularına göre sınıflandırarak tablodaki ilgili alana yazınız.

Konular	İlgili ayetler
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

3. Kâfirun suresinin mealinden hareketle yaptığınız çıkarımları yazınız.

4. Yaptığınız çıkarımları günlük hayatta karşılaşılabileceğiniz birer durumla ilişkilendiriniz. Böyle bir durumda nasıl davranılması gerektiğini kısaca açıklayarak yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Kontrol Listesi'ni doldurunuz.

Kâfirun suresi, Mekke Dönemi'nin ilk yıllarında, Hz. Peygamber'e **müşrik-lerin** bir uzlaşma teklif etmeleri üzerine indirilmiştir. Surede Hz. Peygamber'in bir yıl boyunca müşriklerin putlarına ibadet etmesi karşılığında kendilerinin de bir yıl Allah'a (cc) ibadet etmeyi önerdikleri anlatılmaktadır. Bu sure, böyle bir teklifte uzlaşmanın asla mümkün olmayacağını ve tevhit inancının bu tür uzlaşmalara kapalı olduğunu ifade etmektedir.¹³

müşrik

Yüce Allah'a ortak, yardımcı ve eş koşan kimse anlamına gelir.

(bk. Serinsu vd., "müşrik", 268)

Kâfirun suresiyle İhlas suresinin ana teması aynı olduğu için bu iki sureye İhlaseyn (iki ihlas) denir. Bu surelerde imanla küfrün birbirinden kesin bir şekilde ayrıldığı vurgulanır. Müminlerin inanç ve ibadetlerinin, kâfirlerin inanç ve ibadetleriyle hiçbir benzerliğinin bulunmadığı belirtilir. Kâfirun suresinin içeriği, özellikle İslam'ın temel inanç ilkesi olan tevhit üzerine yoğunlaşır.¹⁴

Tevhit, İslam inanç esaslarının özünü oluşturur. Bu inanç, Allah'ın (cc) zat, sıfat ve fiillerinde her yönüyle bir ve tek, ibadet edilmeye layık yegâne varlığın Yüce Allah olduğunu kabul etmektir. Tevhit inancına sahip kimseye "Allah'ı (cc) birleyen, O'nun her yönden bir ve tek olduğunu kabul eden" anlamında muvahhit denir. Tevhit inancı Müslümanların hayatını bütünüyle kapsayan bir ilkedir. Müslümanlık, tevhidi özlü bir biçimde ifade eden kelime-i şahadetin ikrar edilmesiyle başlar. Bu sözü söyleyen kişi, Allah'tan (cc) başka dua edilecek, yardım istenilecek, sığınılacak ya da ibadet edilecek hiçbir varlığın olmadığını kabul eder. Kelime-i tevhit ile tevhit inancı kısa ve özlü bir şekilde ifade edilir¹⁵ (Görsel 4.4).

► Görsel 4.4

Lâ ilâhe illallah / Muhammedürresulüllâh ifadesinin yazılı olduğu hat örneği

Hattat: Alperen Çelik

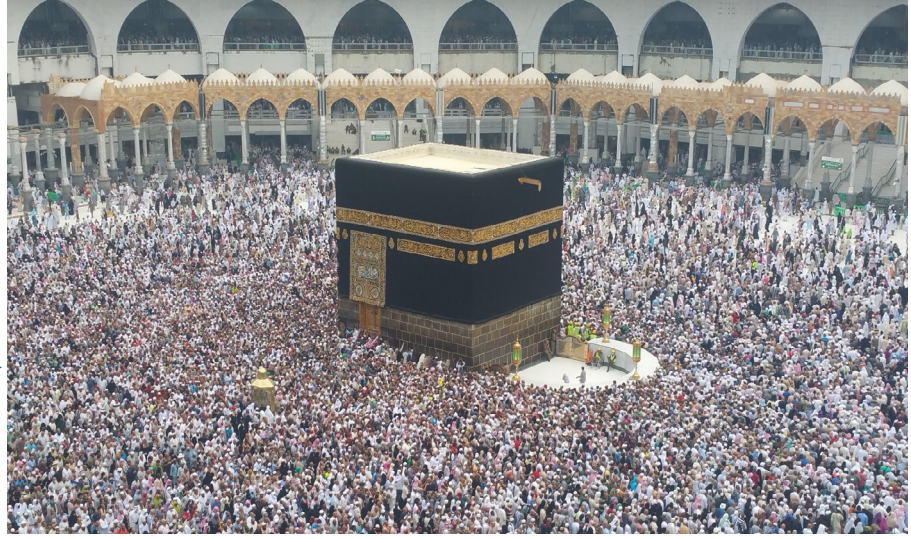
Kâfirun suresi "Ey kâfirler!.." hitabıyla Allah'ın (cc) varlığını ve birliğini inkâr edenlere seslenerek başlar. Hz. Peygamber'den kâfirlere "**Ben sizin kulluk ettiklerinize kulluk etmem.**" demesi istenir. Sonraki ayette "**Siz de benim kulluk ettiğime kulluk edecek değilsiniz.**" denilerek onların da inkârcılığı bırakmayacağı bildirilir. Surenin ikinci ve üçüncü ayetlerinde Hz. Peygamber'in şahsında tüm müminlerin sadece Yüce Allah'a kulluk etmeleri emredilir.¹⁶

İbadet kelimesi sözlükte "boyun eğme, itaat etme, saygı duyma, kulluk etme, tapınma, övme, yüceltme" gibi anlamlara gelir. Yüce Allah'ın insanlara emrettiği ve insanların da Allah'a (cc) karşı yapmakla yükümlü oldukları tüm davranışları ifade eder.¹⁷

İman, ibadet ve ahlak dinin asli unsurlarını oluşturur. İbadetler kişinin Allah’a (cc) bağlılığını ve samimiyetini ifade eder. Aynı zamanda insanlar arasındaki ilişkileri düzenler. İbadetler insanın öz disiplinini sağlar, onu ahlaki olarak olgunlaştırır ve kötü davranışlardan uzaklaştırır. Namaz, oruç, zekât, hac gibi temel ibadetler insanın varoluş amacına uygun şekilde kendini gerçekleştirmesine yardımcı olur (*Görsel 4.5*). İbadet, hem imanın göstergesi hem de müminin güç kaynağıdır.¹⁸

Görsel 4.5

İbadetler, Allah’a (cc) olan bağlılığın ve samimiyetin bir göstergesidir.

Surenin ikinci ve üçüncü ayetlerinde yer alan ifadelerin, dördüncü ve beşinci ayetlerde de benzer şekilde tekrarlanması anlamı pekiştirmek amacı taşır. İkinci ve üçüncü ayetlerde müminlerin Yüce Allah’a ortak koşanlarla inanç ve ibadet bakımından bir benzerliklerinin olmadığı vurgulanmıştır. Dördüncü ve beşinci ayetlerde, Hz. Peygamber’e kendi dinlerini kabul ettirmeye çalışan müşriklerin bu yöndeki beklentilerine son vermek ve onların ümitlerini tamamen kırmak için bu husus tekrar dile getirilmiştir.¹⁹

Surenin sonunda yer alan “**Sizin dininiz size, benim dinim banadır.**” ayeti, iman ile şirkin asla uzlaşmayacağını belirtir. Bu ayet ayrıca Müslümanların, müşriklerden gelen tekliflere dikkatli yaklaşmaları ve bu tekliflerden kaçınmaları gerektiğini vurgular. Hz. Muhammed’den (sav), İslam’ı kabul etmeyenlerle Müslümanlar arasında fark olduğunu belirtmesi istenir. Bu nedenle Hz. Peygamber ile müşriklerin yolları hiçbir zaman birleşmeyecektir.²⁰

Mekke Dönemi’nde indirilen Yunus suresi 108. ayette bu durum şu şekilde ifade edilmiştir: “**De ki: Ey insanlar, size Rabb’inizden gerçek (Kur’an) gelmiştir. Artık kim doğru yola girerse ancak kendisi için girer. Kim de sapsa ancak kendi aleyhine sapsa. Ben sizden sorumlu değilim.**”

Kâfirun suresi, Hz. Muhammed’in (sav) namazda sık sık okuduğu surelerden biridir. Peygamber Efendimiz, sabah namazının sünnetinde Fatiha sure-sinden sonra tevhide vurgu yapan Kâfirun ve İhlas surelerini okumuştur.²¹ Akşam namazının sünnetinde de genellikle Kâfirun suresini okumayı tercih etmiştir.²² Hz. Peygamber tavaftan sonra kıldığı namazda da Kâfirun ve İhlas surelerini okumuştur.²³

5. Etkinlik

40 dk. +

40 dk.

Adı Sureleri Ezberliyorum

Amaç Kâfirun suresini tilavet edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Kâfirun suresini öğretmeninizden dinleyiniz.
2. Surenin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.
3. Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve bu özelliklere uygun bir şekilde okuyuncaya kadar sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.
4. Öğretmeninizin önerilerini dikkate alarak doğru telaffuz için ayetleri tekrarlayınız.

Karekoddan yararlanarak Kâfirun suresinin ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ١ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ٢ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا
أَعْبُدُ ٣ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ٤ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ٥
لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ٦

5. Kâfirun suresini yüzünden okuyunuz ve suredeki med çeşitlerini tespit ediniz.
6. Tespit ettiğiniz med çeşitlerine dikkat ederek sureyi seslendiriniz.
7. Öğretmeninizden surenin ayetlerini parça parça seslendirmesini dinleyiniz.
8. Öğretmeninizin seslendirdiği parçaları doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde tekrarlayınız.
9. Öğretmeninizin okuduğu ayetleri doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde seslendiriniz.
10. Surenin tamamını doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde seslendiriniz.
11. Sureyi ezberledikten sonra öğretmeninize okuyunuz.
12. Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda sureyi ezberden tekrar ediniz.
13. Sureyi ezberlerken dikkat ettiğiniz unsurları yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Kontrol Listesi'ni doldurunuz.

Kontrol Noktası ✓

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri kutucuklarda verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

altı

beş

Medine

Mekke

şirkte

1. Kâfirun suresi Dönemi'nde indirilmiştir ve ayetten oluşmaktadır.
2. Kâfirun suresinde Hz. Peygamber'in inkârcılarla birleşmeyeceği kesin bir dille ifade edilir.

B) Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. Müşrik kelimesinin anlamı nedir?

2. İbadet ne demektir?

3. Tevhit inancını kısaca açıklayınız.

C) Kâfirun suresinde değinilen konuları işaretleyiniz.

1. (...) Tevhit inancı	6. (...) Toplumsal kurallar
2. (...) Şirki reddetme	7. (...) Allah'a (cc) iman
3. (...) Kulluk bilinci	8. (...) Ahlak kuralları
4. (...) İbadet etmek	9. (...) Doğa olayları
5. (...) Cennet ve cehennem	10. (...) Miras hukuku

Karekodu okutarak
cevaplara ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Kâfirun suresi ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

4.3. Nasr Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

1. Uzun süredir beklenen bir başarı gerçekleştiğinde insanlar genellikle hangi tepkileri verir? Sizce böyle bir anda yapılması gereken en anlamlı davranış nedir?
2. Nasr suresinin anlamıyla ilgili neler biliyorsunuz? Açıklayınız.

Nasr suresi, Kur'an-ı Kerim'in yüz onuncu suresidir. Medine Dönemi'nde indirilen bu sure üç ayetten oluşur. Adını ilk ayetindeki “yardım” anlamına gelen “nasr” kelimesinden alır.²⁴

6. Etkinlik

30 dk.

Adı Sureleri Öğreniyorum

Amaç Nasr suresini anlamada Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Nasr suresinin mealini Diyanet İşleri Başkanlığının genel ağ adresinden bularak yazınız.

2. Nasr suresindeki konuları belirleyiniz ve ayetleri konularına göre sınıflandırarak tablodaki ilgili alana yazınız.

Konular	İlgili ayetler
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

3. Nasr suresinin mealinden hareketle yaptığınız çıkarımları yazınız.

4. Yaptığınız çıkarımları günlük hayatta karşılaşılabileceğiniz birer durum ile ilişkilendiriniz. Böyle bir durumda nasıl davranılması gerektiğini kısaca yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Kontrol Listesi'ni doldurunuz.

Nasr suresi bütün olarak indirilen son suredir. Veda Haccı sırasında nazil olmuştur.²⁵ Peygamber Efendimiz'in vefatına işaret ettiği düşünüldüğü için bu sureye “Tevdi”, “Veda suresi” de denilmiştir. Surede, Yüce Allah'ın Hz. Peygamber'e bahsettiği fetih sonrasında insanların topluluklar hâlinde İslam'a girmelerinden söz edilir.²⁶

Surede bahsedilen “fetih” belirli bir savaşta kazanılan galibiyetten çok genel ve kesin bir zaferi ifade eder. Hicret'in 8. yılında (Miladi 630) gerçekleşen Mekke'nin Fethi, müşriklerin direncini kırdığı için zaferin bir işareti olarak görülür. Buna rağmen müşrikler hâlâ belli bir güce ve direniş kapasitesine sahipti. Bu durum, Taif ve Huneyn savaşlarının ardından sona ermiş ve Arap Yarımadası'nda tam anlamıyla bir hâkimiyet sağlanmıştır. Bu dönemde insanlar artık tek tek değil, topluluklar ve kabileler hâlinde İslam'a girmeye başlamıştır. Hicret'in 10. yılına (Miladi 632) gelindiğinde, Hz. Peygamber'in Veda Haccı ile birlikte Arap Yarımadası İslam'ı kabul etmiştir.²⁷

Hz. Peygamber ve ashabı, İslam'ın ilk yıllarında özellikle Mekke Dönemi'nde zulme uğramış ve çeşitli sıkıntılarla karşılaşmışlardır. Ancak Allah'ın (cc) yardımıyla bu zor günler geride kalmış, Müslümanlar büyük bir zafer elde etmiştir. Bu surenin son ayetinde Hz. Peygamber'e “**Rabb'ine hamdederek şanının yüceliğini dile getir...**” emri verilmiştir. Onu bu başarılarla ulaştıran, insanların bölük bölük İslam'a girmesini sağlayan Yüce Allah'a şükretmesi istenmiştir.²⁸

Hamt özellikle Allah'a (cc) yönelik bir şükür ve minnet ifadesidir (Görsel 4.6). Yüce Allah'ı en güzel sıfatlarıyla övmek anlamına gelir. Hamt bütün övgüleri kapsayan geniş bir kavram olup verilen nimetlere şükretmeyi, karşılaşılan sıkıntı ve musibetlere sabretmeyi ifade eder. “Nimete şükür, belaya sabır” anlayışı, hamdetmenin bir yansımasıdır; nimet ve musibet insan için birer imtihan vesilesidir. Allah'ın (cc) nimetlerine şükreden, karşılaştığı sıkıntılara sabreden kişi en genel anlamda hamdetmiş olur.²⁹

Görsel 4.6

“Elhamdülillah” (Yüce Allah'a (cc) şükürler olsun.) duasının yazılı olduğu hat örneği

Hattat: Alperen Çelik

Surede, Hz. Peygamber'e hamdetmesi emredildikten sonra “... O'ndan af dile; şüphesiz O, tövbeleri çok kabul edendir.” denilir. Peygamberimizin şahsında tüm Müslümanlara başarı kazandıkları zaman kibre düşmemek için istiğfarda bulunmaları gerektiği hatırlatılır. Bağışlama dilemek surede istiğfar

kavramıyla ifade edilir. **İstiğfar** kelimesi sözlükte “örtme, perdeleme, kirden, pastan korunma” anlamlarına gelir. Bağışlanma ve af isteğinde bulunmayı, estağfirullah [Allah’tan (cc) bağışlanma dilerim.], estağfirullah elazim (Yüce Allah’tan bağışlanma isterim.) şeklindeki dua cümlelerini okumayı ifade eder.³⁰

İstiğfar, hem bağışlanma isteği hem de bu amaçla edilen duadır. İnsan, güzel davranışlarla yücelerek Allah (cc) katında değer kazanabileceği gibi zaman zaman günah işleyerek manen değer kaybedebilir. Ancak Allah’a (cc) kulluk bilincini koruyan müminler; günah işlediklerinde huzursuzluk, pişmanlık ve utanç hisseder. Mümin, günah işlediğinde pişmanlığını dile getirerek bir daha yapmamak üzere **tevbe** ve istiğfar eder.³¹

Hız. Peygamber, yirmi üç yıl gibi bir sürede Müslümanları Allah’ın (cc) yardımıyla zulümden kurtarmıştır. Bu süreçte Cahiliye Dönemi’nin düşüncesi, ahlak ve yaşam tarzında köklü bir değişim gerçekleştirmiştir. Bu büyük başarının ardından, Yüce Allah’a hamdetmesi, O’ndan bağışlanma dilemesi ve O’nu tespih etmesi emredilmiştir. Bu emir, başarı ve zaferlerin ardından Allah’a (cc) olan minnettarlığı ve bağlılığı korumanın önemini vurgular.

Yüce Allah’a hamdetme ve O’ndan bağışlanma dileme, belirli bir zamanla sınırlı değildir. İnsan her zaman ve durumda Allah’a (cc) yönelerek hamdedebilir ve O’ndan bağışlanma isteğinde bulunabilir. Müminler güçlenip zafere ulaştıklarında veya başarılar elde ettiklerinde, Allah’a (cc) hamdetmeli ve şükretmelidirler. Başarıların sadece kendi çabalarıyla elde edildiğini düşünerek kibirlenmemeli, sorumluluklarını eksiksiz yerine getirdiklerini düşünmemelidirler. Bunun yerine Müslümanlar her zaman eksikliklerini ve acizliklerini kabul edip Allah’a (cc) sığınarak O’ndan bağışlanma dilemelidirler. Bu yaklaşım, başarıların ve nimetlerin gerçek sahibinin Allah (cc) olduğunu ve insanın her durumda O’na olan bağlılığını ve tevazusunu koruması gerektiğini ifade eder³² (Görsel 4.7).

tevbe

Sözlükte “geri dönmek” anlamına gelir. Dinî terim olarak ise, Allah’ın (cc) emir ve yasaklarına aykırı söz ve fiilleri, dinde yerilmiş davranışları ve hâlleri terk ederek ilahi rızaya uygun amellere ve dinde övülmüş söz ve davranışlara yönelmeyi ifade eder.

(bk. “Tövbe”, 8/166)

Görsel 4.7

Dua, insanın Yüce Allah’la arasındaki bağı güçlendirir.

Hız. Peygamber, bir hadisinde Nasr suresinin Kur’an-ı Kerim’in dörtte birine denk olduğunu belirtmiştir.³³ Kur’an-ı Kerim’in içeriği tevhit, nübüvvet, dünya ve ahiret işlerine ait hükümlerin bildirilmesi şeklinde dört ana temada özetlenmektedir. Bazı İslam âlimlerine göre hadiste geçen “Kur’an’ın dörtte biri” ifadesi ile bu durum kastedilmektedir.³⁴

7. Etkinlik

40 dk. + 40 dk.

Adı Sureleri Ezberliyorum

Amaç Nasr suresini tilavet edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Nasr suresini öğretmeninizden dinleyiniz.
2. Surenin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.
3. Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve bu özelliklere uygun bir şekilde okuyuncaya kadar sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.
4. Öğretmeninizin önerilerini dikkate alarak doğru telaffuz için ayetleri tekrarlayınız.

Karekoddan yararlanarak Nasr suresinin ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۖ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ
 فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۚ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ ۖ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ
 كَانَ تَوَّابًا ۝

5. Nasr suresini yüzünden okuyunuz ve suredeki med çeşitlerini tespit ediniz.
6. Tespit ettiğiniz med çeşitlerine dikkat ederek sureyi seslendiriniz.
7. Öğretmeninizden surenin ayetlerini parça parça seslendirmesini dinleyiniz.
8. Öğretmeninizin seslendirdiği parçaları doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde tekrarlayınız.
9. Öğretmeninizin okuduğu ayetleri doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde seslendiriniz.
10. Surenin tamamını doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde seslendiriniz.
11. Sureyi ezberledikten sonra öğretmeninize okuyunuz.
12. Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda sureyi ezberden tekrar ediniz.
13. Sureyi ezberlerken dikkat ettiğiniz unsurları yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Kontrol Listesi'ni doldurunuz.

Kontrol Noktası

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri kutucuklarda verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

beş

fethin

Medine

Mekke

üç

1. Nasr suresi Dönemi'nde indirilmiştir ve ayetten oluşmaktadır.
2. Nasr suresinde gerçekleşmesi ve insanların gruplar hâlinde Allah'ın (cc) dinine girmesi anlatılır.

B) Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. Hamt kelimesinin anlamı nedir?

2. İstiğfar ne demektir?

3. Nasr suresi Müslümanlara hangi davranışları öğütlemektedir?

C) Nasr suresinde değinilen konuları işaretleyiniz.

1. (...) İnsanın yaratılışı	6. (...) Toplumsal olaylar
2. (...) Allah'ın (cc) yardımı	7. (...) Ahiret hayatı
3. (...) Allah'a (cc) hamt etmek	8. (...) Tevbe etmek
4. (...) Namaz vakitleri	9. (...) Kıyamet alametleri
5. (...) İbadet etmek	10. (...) Dua etmek

Karekodu
okutarak
cevaplara
ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Nasr suresi ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

4.4. Ayetelkürsi ve Anlamı (Bakara Suresinin 255. Ayeti)

Konuya Başlarken

1. Bir şeyin “eşi ve benzeri olmadığı” nasıl anlaşılır? Gerçekten tek ve benzersiz olan bir varlığı, diğer her şeyden ayıran nitelikler neler olmalıdır?
2. Ayetelkürsi’nin anlamıyla ilgili neler biliyorsunuz? Açıklayınız.

Ayetelkürsi Bakara suresinin 255. ayetidir. Medine Dönemi’nde indirilmiştir. Ayette geçen “kürsi” kelimesinden dolayı Ayetelkürsi denmiştir.

8. Etkinlik

30 dk.

Adı Sureleri Öğreniyorum

Amaç Ayetelkürsi’yi anlamada Kur’an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Ayetelkürsi’nin (Bakara suresi 255. ayet) mealini Diyanet İşleri Başkanlığının genel ağ adresinden bularak yazınız.

2. Ayetelkürsi’deki konuları belirleyiniz ve ayetteki cümleleri konularına göre sınıflandırarak tablodaki ilgili alana yazınız.

Konular	İlgili Cümleler
.....	
.....	
.....	
.....	

3. Ayetelkürsi’nin mealinden hareketle yaptığınız çıkarımları yazınız.

4. Yaptığınız çıkarımları günlük hayatta karşılaşılabileceğiniz birer durum ile ilişkilendiriniz. Böyle bir durumda nasıl davranılması gerektiğini kısaca açıklayarak yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Kontrol Listesi’ni doldurunuz.

Bakara suresinin 255. ayeti, fazileti ve önemi nedeniyle “Ayetelkürsi” olarak anılır. Bu ayet “Kur’an’ın en faziletli ayeti”, “tevhit ayeti” ve “koruyucu ayet” olarak da bilinir. İslam âlimlerine göre ayete adını veren “kürsi” kelimesi; arş, ilahi ilim, ilahi hükümdarlık, hâkimiyet ve güç anlamlarına gelir. Bunun yanı sıra Allah’ın (cc) sıfatlarının tecelli ettiği ve ilahi emirlerin ortaya çıktığı yer olarak da anlaşılr.³⁵

Ayetelkürsi, Yüce Allah’ın eşsizliğini, sıfatlarının mükemmelliğini, her şeyi kuşatan bilgisini ve sınırsız gücünü en kapsamlı şekilde ifade eden Kur’an ayetlerinden biridir. Ayette Allah’ın (cc) sıfatlarından bahsedilmekte; vahdaniyeti, dilediğini yapma kudreti, ilminin sonsuzluğu ve her türlü eksiklikten uzak olduğu anlatılmaktadır.³⁶

Ayetelkürsi’de ilk olarak tevhit inancı vurgulanır. Bu inanç, ayette **“Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır...”** sözüyle belirtilir. Allah’a (cc) eş ya da ortak koşmak, O’na ait sıfatları kendine veya başka bir varlığa isnat etmek, affedilemeyecek bir günahdır. Bu durum Kur’an-ı Kerim’de şirk olarak adlandırılır. Evrenin yaratıcısı, düzenleyicisi ve yöneticisi yalnızca Yüce Allah’tır. Allah (cc) mutlak bilgi ve güç sahibidir. O’na herhangi bir varlığın ortak olması mümkün değildir.³⁷ Müminun suresi 91-92. ayetlerde bu durum şu şekilde ifade edilmiştir: **“Allah hiçbir çocuk edinmemiştir. O’nunla birlikte başka hiçbir ilah yoktur. Öyle olsaydı her ilah kendi yarattığını alır götürür ve mutlaka birbirlerine üstün gelmeye çalışırlardı. Gaybı da görülen âlemi de bilen Allah, onların yakıştırdığı nitelemelerden uzaktır. Onların koştukları ortaklardan çok yücedir.”**

Ayetelkürsi **“... Diridir...”** cümlesiyle devam eder, O; Hay’dır, hayat sahibidir. Allah’ın (cc) esmayihüsna’sından biri olan Hay, varlığı devamlı olan, hayat sahibi, diri, her şeyin varlığı O’nun varlığına bağlı olan anlamına gelmektedir.³⁸ Esmayihüsna, en güzel isimler anlamına gelir. Kur’an-ı Kerim ve hadislerde Allah (cc) hakkında kullanılan bütün isimleri ifade eder.³⁹

Hay ismi Allah’ın (cc) ezeli ve ebedî bir hayata sahip olduğunu ifade eder. Varlıkların yaşamı bir noktada sona erer. Bu durum onların hayatının geçici olduğunu gösterir. Allah’ın (cc) hayatı ise sonsuzdur, bir başlangıcı veya sonu yoktur. O’nun ölmesi veya yokluğa karışması imkânsızdır, Yüce Allah (cc) daima diridir.

Ayetelkürsi’de Allah’ın (cc) Hay isminden sonra zikredilen bir ismi de “Kayyum”dur. Kayyum kelimesi sözlükte “varlığının başlangıcı ve sonu olmayıp varlığı kendinden olan, tüm evrenin varlığını sürdürmesi O’nun varlığına bağlı bulunan, bütün yaratılmışları dilediği gibi idare eden, her şeyin gözetimini üzerine alan, yok olmayan” anlamlarına gelir.⁴⁰

Allah’ın (cc) Kayyum ismini tam olarak idrak eden bir mümin, her şeyin O’nun gücüyle var olduğunu, canlıların O’nun koruması altında olduğunu ve O’nun desteğiyle ayakta kaldığını fark eder. Evrenin tüm düzenini sağlayan, her şeyi yöneten Yüce Allah’a güvenip teslim olur. Tüm ihtiyaçlarını yalnızca Allah’a (cc) arz eder, geçici ve fâni varlıklara güvenmekten kurtulur. Her şeye hayat verenin Allah (cc) olduğunu bilen bir mümin, yalnız O’na dua eder ve sadece O’ndan yardım diler.⁴¹

“... Onu ne bir uyuklama tutabilir, ne de bir uyku...” ifadesi, Allah’ın (cc) Hay ve Kayyum isimlerini pekiştirir ve bu isimlerin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunur. Uyuklayan veya uyuyan bir varlığın, yaratılmışları gözetme, yönetme ve koruması imkânsızdır. Ancak Yüce Allah’ın Kayyum oluşu eksiksiz ve kesintisizdir. Kayyum sıfatı bu sürekliliği ifade ettiği için O’nda bir noksanlık yoktur (Görsel 4.8).

Görsel 4.8

Allah’ın (cc) esmasından biri olan el-Kayyum yazılı hat örneği

Hattat: Remzi Koç

“... Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O’nundur...” ifadesi yerde ve gökte olan her şeyin yalnızca Allah’a (cc) ait olduğunu, her şeyin yaratıcısı ve gerçek sahibinin O olduğunu ifade eder. Ayetin bu kısmı bir yandan tevhit inancını öğretirken diğer yandan şirkin tüm biçimlerini de reddetmektedir. Müşriklerin yıldız, gök ve yer tanrılarından bahsetmesi yaratılış, aidiyet ve otorite gibi özellikleri bu tanrılara atfetmesi şirkin örneğidir. “... Göklerdeki ve yerdeki her şey...” ifadesi tüm varlıkları kapsar. Adına yer ve gök denilmeyen ya da fiziksel olarak bu ikisine dâhil olmayan mekânlar ve varlıklar da bu kavrama dâhildir.⁴²

Ayetin devamında Allah’ın (cc) izni olmadan hiç kimsenin bir başkasına şefaât edemeyeceği belirtilir. Bu durumun O’nun sonsuz kudret ve yüceliğini gösterdiği düşünülmüştür. Yüce Allah âlemlerdeki her şeyi bilir. O’nun ilmi kâinatı ve bütün âlemleri kuşatmıştır. İnsanlar sadece peygamberler aracılığıyla Allah’ın (cc) kendilerine bildirdiği bilgilere ulaşabilirler. O’nun kürsüsü, enginliği ve büyüklüğü sebebiyle gökleri ve yeri içine alır. Gökleri, yeri ve onların içlerindeki her şeyi korumak O’nun için asla zor değildir. O, yarattığı her şeyin üzerindedir, yüce ve azamet sahibidir. Allah (cc), son derece büyük ve yücedir.⁴³

Ayetin son bölümünde geçen “... **O yücedir, büyüktür.**” ifadesinde Allah’ın (cc) iki güzel ismi, Alî ve Azîm zikredilmektedir. Alî ismi değeri yüce ve kudreti büyük olan, her türlü kusur ve eksiklikten uzak anlamlarına gelir.⁴⁴ Azîm ise “emirlerine karşı gelinmesi imkânsız olan, kudretiyle herkesi kuşatan ve sıfatlarının mahiyeti insan aklı tarafından kavranamayacak kadar yüce olan” anlamındadır⁴⁵ (Görsel 4.9). Bu iki isim, O’nun azamet ve kudretini ifade eder.

◀ **Görsel 4.9**

Allah’ın (cc) esmasından biri olan el-Azîm yazılı hat örneği

Hattat: Alperen Çelik

Allah’ın (cc) isimlerinin “en güzel” olarak nitelendirilmesinin birçok nedeni vardır. O’nun tüm isimleri yüceliğini ve aşkınlığını ifade eder, müminlerde saygı hissi uyandırır. Zikir ve dualarda bu isimler anıldığında duaların kabulüne vesile olur, insana sevap kazandırır ve kalplere huzur verir. Ayrıca bu isimler O’nun yarattıklarına yönelik rahmetini ve lütfunu hatırlatır. Araf suresi 180. ayette bu durum şu şekilde ifade edilmiştir: **“En güzel isimler Allah’ındır; bu güzel isimlerle O’na dua edin, O’nun isimleri hakkında doğru inançtan sapanları kendi başlarına bırakın. Onlar yaptıklarının cezasını çecekler!”**

Hz. Peygamber’den aktarılan dualarda esmayihüsna sıklıkla yer alır (Görsel 4.10). Bir mümin, Allah’tan (cc) bir dilekte bulunurken o isteğiyle ilgili ismi zikrederek dua ettiğinde dileğini ancak Allah’ın (cc) gerçekleştirebileceğine olan inancını ifade etmiş olur. Örneğin bir hasta dua ederken Allah’ın (cc) tüm hastalıkların şifasını veren anlamındaki “Şafî” ismiyle duasına başlarsa O’nun şifa verici gücüne gönülden inandığını ifade eder. Bu inanç ve bağlılık, duanın derinliğini artırır ve Allah’ın (cc) merhametine daha fazla yönelmeyi sağlar.⁴⁶

Ayetelkürsi’nin fazileti hakkında birçok hadis bulunur. Hz. Peygamber müminlerdeki Allah (cc) tasavvurunun doğru bir şekilde oluşması için bu ayetin sürekli okunmasını tavsiye etmiştir.⁴⁷ Peygamber Efendimiz namazların ardından Ayetelkürsi’yi okumuş ve Müslümanlara da namazlardan sonra bu ayeti okumayı tavsiye etmiştir.⁴⁸

ESMAYİHÜSNA

Görsel 4.10: Esmayihüsna'nın tamamının yazılı olduğu hat örneği

Hattat: Alperen Çelik - Ebrucu: Muhammed Çevik

9. Etkinlik

40 dk. + 40 dk.

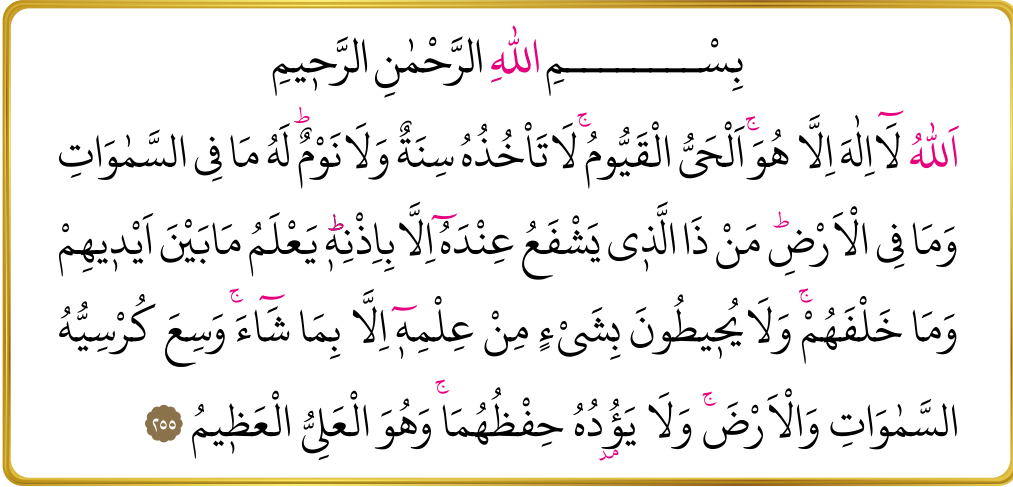
Adı	Sureleri Ezberliyorum
Amaç	Ayetelkürsi'yi tilavet edebilme

Yönerge: Aşağıdaki uygulama adımlarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz.

1. Ayetelkürsi'yi öğretmeninizden dinleyiniz.
2. Ayetelkürsi'nin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.
3. Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve bu özelliklere uygun bir şekilde okuyuncaya kadar sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.
4. Öğretmeninizin önerilerini dikkate alarak doğru telaffuz için ayetleri tekrarlayınız.

Karekoddan yararlanarak Ayetelkürsi'nin ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

5. Ayetelkürsi'yi yüzünden okuyunuz ve ayetteki med çeşitlerini tespit ediniz.
6. Tespit ettiğiniz med çeşitlerine dikkat ederek Ayetelkürsi'yi seslendiriniz.
7. Öğretmeninizden Ayetelkürsi'yi parça parça seslendirmesini dinleyiniz.
8. Öğretmeninizin seslendirdiği parçaları doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde tekrarlayınız.
9. Öğretmeninizin okuduğu bölümleri birleştirerek ayetin tamamını doğru telaffuz edene kadar koro hâlinde seslendiriniz.
10. Ayeti ezberledikten sonra öğretmeninize okuyunuz.
11. Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Ayetelkürsi'yi ezberden tekrar ediniz.
12. Ayetelkürsi'yi ezberlerken dikkat ettiğiniz unsurları yazınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Kontrol Listesi'ni doldurunuz.

Kontrol Noktası ✓

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri kutucuklarda verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

beş

bir

ilmi

Medine

Mekke

1. Ayetelkürsi Dönemi'nde indirilmiştir ve ayetten oluşmaktadır.
2. Ayetelkürsi'de Yüce Allah'ın tek ve eşsiz olduğu, kudreti gibi sıfatları anlatılır.

B) Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. Ayetelkürsi Kur'an-ı Kerim'deki hangi surede yer alır?

2. Ayetelkürsi kelimesinin anlamı nedir?

3. Esmayihüsna ne demektir?

C) Ayetelkürsi'de değinilen konuları işaretleyiniz.

1. (...) Oruç	6. (...) Allah'ın (cc) hayat sahibi olması
2. (...) Allah'ın (cc) birliği	7. (...) Meleklerin görevleri
3. (...) Allah'a (cc) hamt etmek	8. (...) Allah'ın (cc) yüceliği
4. (...) Namaz vakitleri	9. (...) Yaratılışın evreleri
5. (...) Allah'ın (cc) kudreti	10. (...) Allah'ın (cc) isimleri

Karekodu okutarak
cevaplara ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Ayetelkürsi ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Performans Görevi

Görev	Gruplar oluşturarak Maun, Kâfirun, Nasr sureleri ve Ayetelküresi'nin anlamlarına yönelik duvar gazetesi, afiş veya poster hazırlama
Amaç	Maun, Kâfirun, Nasr surelerini ve Ayetelküresi'yi anlamada Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme
Ürün	Maun, Kâfirun, Nasr sureleri ve Ayetelküresi'nin anlamlarını kitaptan ve https://kuran.diyaret.gov.tr/mushaf adresinden araştırınız. Maun, Kâfirun, Nasr sureleri ve Ayetelküresi'nin anlamlarına yönelik hazırlanacak duvar gazetesi, afiş veya posterini sınıfta sergileyiniz.
Süre	Hazırlık: 1 hafta / Sınıf içi uygulama: 1 ders saati
Değerlendirme Ölçütleri	Hazırladığınız ürün aşağıdaki ölçütlere göre Dereceli Puanlama Anahtarı'yla değerlendirilecektir. • Verileri toplama (surelerin anlamına güvenilir kaynaklardan ulaşılması) • Verileri düzenleme (surelerin anlamının anlaşılır bir şekilde düzenlenmesi) • Özgünlük (yapılan çalışmanın öğrencinin tasarımı olması) • Yorumlama (söz konusu surelerin anlamının değiştirilmeyecek şekilde açıklanması)

Araştırma Aşaması (1 hafta)

- Maun, Kâfirun, Nasr sureleri ve Ayetelküresi'nin anlamlarını kitaptan ve güvenilir tefsirlerden araştırınız.
- Maun, Kâfirun, Nasr sureleri ve Ayetelküresi'nin anlamları hakkında materyal toplayınız.

Sınıf İçi Uygulama (1 ders saati)

- Dört grup oluşturunuz.
- Maun, Kâfirun, Nasr sureleri ve Ayetelküresi'yi gruplar arasında paylaşınız.
- Bir çalışma planı hazırlayınız.
- Grup üyeleri arasında görev (metin yazımı, resim seçimi, tasarım, vs.) dağılımı yapınız.
- Topladığınız materyalleri duvar gazetesi, afiş veya poster şeklinde düzenleyiniz.
- Hazırladığınız duvar gazetesini, afiş veya posterleri öğretmen rehberliğinde sınıfta sergileyiniz.

NOT: Çalışmanızın değerlendirilmesinde kullanılacak karekodda verilen Dereceli Puanlama Anahtarı ve Grup Değerlendirme Formu'nu inceleyiniz.

Farklı Kaydet

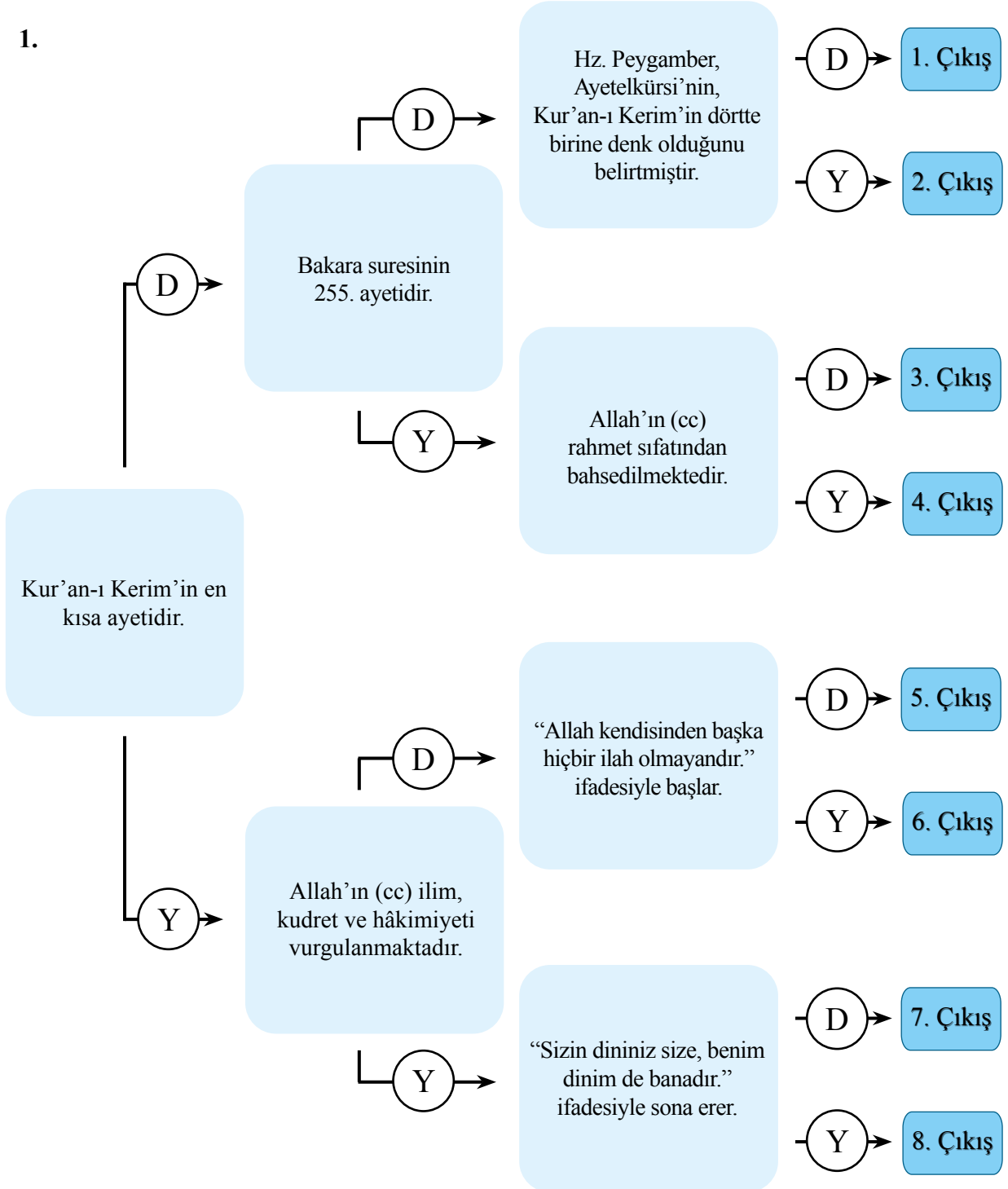

Bu temada öğrendiğiniz bilgileri aşağıdaki alana not edebilirsiniz.

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

Ayetelkürsi ile ilgili aşağıdaki ifadelerin doğruluğunu (D) ya da yanlışlığını (Y) belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz ve ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.

1.

Aşağıdaki cümlelerde noktalı yerleri verilen sözcüklerden uygun olanlarıyla tamamlayınız.

dayanışma

dua

esmayihüsna

hamt

ibadet

ihlas

istiğfar

maun

riya

şirk

tevhit

2. Bir kimsenin inancında samimi veya özü sözü bir olmama durumuna denir.
3. İnsanın söz, davranış, inanç ve ibadetlerinde yalnızca Allah'ın (cc) rızasını gözetmesi kavramı ile ifade edilir.
4. Günahların bağışlanması için yapılan duaya denir.
5. Allah'a (cc) ortak koşma anlamına gelen İslam'a göre en büyük günahlardan biridir.
6. Anlamı yardım, faydalı işler yapmak olan insanlar arasında yardımlaşmayı sağlayan maddi veya manevi nitelikteki her türlü desteği ifade eder.
7. Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine inanma, ibadet edilmeye layık yegâne varlığın Allah (cc) olduğunu kabul etme kavramı ile ifade edilir.
8. Allah'ın (cc) rızasını kazanmak için yapılan eylemler bütününe denir.
9. İbadetlerin önemli bir parçası olan Allah'ı (cc) övmek ve yüceltmek anlamına gelir.

Aşağıdaki tabloda verilen bilgilerin sonundaki noktalı yerlere ilgili olduğu kavrama ait harfi yazarak bilgilerle kavramları eşleştiriniz.

Bilgiler		Kavramlar	
10.	Allah'ın (cc) emir ve yasaklarına aykırı söz ve fiilleri bırakarak O'nun rızasına uygun amellere yönelmektir.	a	Alî
11.	Kur'an-ı Kerim ve hadislerde Allah (cc) için kullanılan bütün isimlerin genel adıdır.	b	Azîm
12.	Varlığı süreklilik gösteren, hayat sahibi olan anlamında Allah'ın (cc) isimlerinden biridir.	c	Esmayihüsna
13.	Varlığının başlangıcı ve sonu olmayan, tüm evrenin varlığını sürdürmesi Allah'ın (cc) varlığına bağlı bulunan vb. anlamlara gelir.	ç	Hay
14.	Kudretiyle her şeyi kuşatan ve insan aklının kavrayamayacağı kadar yüce olan demektir.	d	Kayyum
		e	Tevbe

15-16. soruları metinden hareketle cevaplandırınız.

Kâfirun suresinde İslam inanç sisteminin temelini oluşturan tevhit ilkesine vurgu yapılır. Surede sadece Allah’a (cc) ibadet edilmesi ve O’na ortak koşulmaması ifade edilir. Ayrıca Hz. Peygamber’in ibadetinde hiçbir şirk unsurunun bulunmadığına dikkat çekilir.

Sure, aynı zamanda din ve ibadet özgürlüğü açısından şu mesajı verir: Hiç kimsenin bir başkasının ibadetine müdahale etme veya onu engelleme hakkı yoktur. Surede yer alan “Sizin dininiz size, benim dinim de banadır.” ifadesi, müşriklerin inanç ve yaklaşımlarından uzak durulması gerektiğini vurgular.

(bk. Yaşaroğlu, “Kâfirûn Sûresi”, 24/149)

15. Kâfirun suresinden çıkarılabilecek temel ilkeler nelerdir? Yazınız.

.....

.....

.....

16. Tevhit inancının ibadet hayatına yansımaları nelerdir? Yazınız.

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruların cevaplarını yazınız.

17. Kâfirun suresinin “De ki: Ey kâfirler!...” hitabıyla başlamasının nedeni nedir?

.....

.....

.....

18. “... Şüphesiz O, tövbeleri çok kabul edendir.”

(Nasr suresi 3. ayet)

Bu ayette altı çizili ifade ile anlatılmak istenen nedir?

.....

.....

.....

19. “... Gökleri ve yeri koruyup gözetmek O’na güç gelmez. O, yücedir, büyüktür.”

(Bakara suresi 255. ayet)

Bu ayette verilmek istenen mesaj nedir?

.....

.....

.....

20-23. soruları Maun suresinin anlamından hareketle cevaplandırınız.

“Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayanı! İşte o, yetimi itip kakan, yoksula yedirmeyi özendirmeyen kimsedir. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar (namazlarıyla) gösteriş yaparlar. Ufacık bir yardıma bile engel olurlar.”

(Maun suresi 1-7. ayetler)

20. Bu surede eleştirilen tutum ve davranışlar nelerdir? Yazınız.

.....

.....

.....

21. Surede geçen “hesap ve ceza günü” ifadesi ile anlatılmak istenen nedir?Yazınız.

.....

.....

.....

22. Bu surede altı çizili ifadenin hangi kavramla ilişkili olduğunu belirleyiniz. Bu kavram hakkındaki düşüncelerinizi kısaca yazınız.

.....

.....

.....

23. Surede geçen “gösteriş yaparlar” ifadesine benzer anlam içeren ayetleri işaretleyiniz.

☐	“...Yapacağınız hayırları ancak Allah’ın rızasını kazanmak için yapmalısınız. Hayır olarak verdiğiniz ne varsa, karşılığı size tam olarak verilir ve asla haksızlığa uğratılmazsınız.” (Bakara suresi 272. ayet)
☐	“(O münafıklar) mutlaka sizden olduklarına dair Allah’a yemin ederler. Hâlbuki onlar sizden değildir fakat onlar (kılıçlarınızdan) korkan bir toplumdur.” (Tevbe suresi 56. ayet)
☐	“... Onlar, namaza kalktıkları zaman tembel tembel kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar ve Allah’ı pek az anarlar.” (Nisa suresi 142. ayet)
☐	“Şımarıp böbürlenmek, insanlara gösteriş yapmak ve (halkı) Allah yolundan alıkoymak için yurtlarından çıkanlar (Mekke müşrikleri) gibi olmayın...” (Enfal suresi 47. ayet)
☐	“Allah’a ve ahiret gününe iman edip de Allah’ın kendilerine verdiğinden (O’nun yolunda) harcasalardı ne olurdu sanki!...” (Nisa suresi 39. ayet)

24-27. soruları metinden hareketle cevaplandırınız.

Nasr suresinde Hz. Peygamber ve müminlerin, Allah'ın (cc) nimet ve yardımlarına şükretmeleri gerektiği vurgulanır. Müminler, Mekke Dönemi'nde fakir ve güçsüzdü; müşriklerin yaptıkları zulme karşılık verecek durumda değildi. Peygamber Efendimiz de kendi kavmi tarafından dinî konularda yalan söylemekle suçlanıyordu. O, müşriklerin tutumlarına karşı sabretti ve Müslümanlara da sabrı tavsiye etti. Medine Dönemi'nde müminler güçlenerek kendilerine zulmeden inkârcılarla savaşacak duruma geldi ve fetihler başladı. Fetihlerin başlaması çevredeki kabilelerin İslam'a girmesinde etkili oldu. Mekke'den hicret ederken Sevr Mağarası'nda gizlendiğinde yanında sadece Hz. Ebu Bekir olan Hz. Peygamber, binlerce sahabe ile birlikte Mekke'yi fethetti. Özellikle Mekke'nin Fethi'nden sonra insanlar gruplar hâlinde İslam'ı kabul etti.

(bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/707-708)

24. Bu metinde aşağıdaki konulardan hangisine değinilmemiştir?

- A) Nimetlere şükür
- B) Medine'ye hicret
- C) Mekke'nin Fethi
- D) İslam'ı kabul eden kabileler
- E) Müslümanların güçlenmesi

25. Mekke'nin Fethi, çevredeki kabileler başta olmak üzere İslam'a yönelişte nasıl bir etki oluşturmuştur? Yazınız.

.....

.....

.....

26. Hz. Peygamber'in müşriklerin zulmüne karşı gösterdiği tavır, Müslümanlara hangi açılardan önemlidir? Yazınız.

.....

.....

.....

27. Mekke'nin Fethi'yle zafer kazanan müminlere şükretmeleri gerektiği vurgusunun yapılmasının sebepleri nelerdir? Yazınız.

.....

.....

.....

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

28. Aşağıdaki tabloda temada işlenen sureler ve ayetlerle ilgili bilgiler verilmiştir.

Maun suresi	- Yedi ayettir. - İnanç ve ibadet konularından bahsedilir.
Kâfirun suresi	- Üç ayettir. - Müslümanlara verilen zafer ve yardım anlatılır.
Nasr suresi	- Altı ayettir. - Kâfirlerin inkârını konu edinir.
Ayetelkürsi	- Bir ayettir. - Allah'ın (cc) isim ve sıfatlarına yer verilir.

Buna göre hangi sure veya ayet hakkında verilen bilgiler doğrudur?

- A) Maun - Nasr
- B) Maun - Ayetelkürsi
- C) Kâfirun - Nasr
- D) Kâfirun - Ayetelkürsi
- E) Nasr - Ayetelkürsi

29. Bir grup öğrenci Kâfirun suresi hakkında konuşurken şu ifadeleri kullanmıştır.

Ahmet: Kur'an-ı Kerim'deki ilk suredir.

Barış: Surenin adı "iyilik" anlamına gelir.

İlknur: Tevhit inancının önemi vurgulanır.

Betül: Hz. Peygamber'in sıfatlarından bahseder.

Muzaffer: Mekke'nin Fethi'ni konu edinir.

Hangi öğrencinin verdiği bilgi doğrudur?

- A) Ahmet
- B) Barış
- C) Betül
- D) İlknur
- E) Muzaffer

30. • "Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır..." (Bakara suresi 255. ayet)

• "... Şüphesiz O, tövbeleri çok kabul edendir." (Nasr suresi 3. ayet)

• "Ben sizin kulluk ettiklerinize kulluk etmem." (Kâfirun suresi 2. ayet)

• "Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayanı!" (Maun suresi 1. ayet)

Bu ayetlerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Peygamberimize düşmanlık edenler uyarılmıştır.
- B) Allah'ın (cc) affediciliği ortaya konulmuştur.
- C) Ahireti inkâr edenlere dikkat çekilmiştir.
- D) Allah'ın (cc) bir ve tek oluşu ifade edilmiştir.
- E) Hz. Peygamber'in, Allah'a (cc) bağlılığı vurgulanmıştır.

Temayla ilgili daha fazla soruya bu karekod üzerinden ulaşabilirsiniz.

Sonnot

- ¹ bk. Yılmaz, *Kur'an-ı Kerim'i Nasıl Öğretelim?*, 87-88; Adıgüzel, "Kur'an Öğrenim ve Öğretiminin Önemi ve Ezberleme Teknikleri", 183-184.
- ² bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/696.
- ³ bk. "Mâûn Sûresi", 5/388.
- ⁴ bk. Sabuni, *Safvetü't-Tefâsîr*, 7/378.
- ⁵ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/697.
- ⁶ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/698.
- ⁷ bk. Sabuni, *Safvetü't-Tefâsîr*, 7/377, 380.
- ⁸ bk. Serinsu vd., "riya", 308.
- ⁹ bk. "Namaz", 6/295.
- ¹⁰ Müslim, "İman", 95.
- ¹¹ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/699.
- ¹² bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/703.
- ¹³ bk. Taberi, *Taberi Tefsiri*, 6/2893.
- ¹⁴ bk. "Kâfirûn Sûresi", 5/36.
- ¹⁵ bk. "Tevhit", 8/129, 132.
- ¹⁶ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 4/705.
- ¹⁷ bk. Serinsu vd., "ibadet", 153.
- ¹⁸ bk. "İbadet", 4/101-103.
- ¹⁹ bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 10/15-16.
- ²⁰ bk. Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, 7/283.
- ²¹ bk. Tirmizi, "Salat", 191.
- ²² bk. İbni Mace, "İkamet", 112.
- ²³ bk. Müslim, "Hac", 147.
- ²⁴ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/706.
- ²⁵ bk. "Nasr Sûresi", 6/314-315.
- ²⁶ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/706.
- ²⁷ bk. Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, 7/289.
- ²⁸ bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 10/30.
- ²⁹ bk. "Hamd", 3/312-313.
- ³⁰ bk. Serinsu vd., "istiğfar", 180.
- ³¹ bk. "Mağfiret", 5/324.
- ³² bk. Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, 7/290.
- ³³ Tirmizi, "Fezailü'l-Kur'an", 10.
- ³⁴ bk. "Nasr Sûresi", 6/315.
- ³⁵ bk. "Âyetü'l-Kürsî", 1/365.
- ³⁶ bk. Derveze, *et-Tefsiri'l-Hadis*, 5/302.
- ³⁷ bk. Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'an*, 1/199-200.
- ³⁸ bk. Serinsu vd., "Hay (el-Hay)", 130.
- ³⁹ bk. "Esmâ-yi Hüsnâ", 2/474.
- ⁴⁰ bk. Serinsu vd., "Kayyum (el-Kayyum)", 197.
- ⁴¹ bk. "Kayyûm", 5/84.
- ⁴² bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 1/400.
- ⁴³ bk. Sabuni, *Safvetü't-Tefâsîr*, 1/300-301.
- ⁴⁴ bk. Serinsu vd., "Aliy (el-Aliyy)", 17.
- ⁴⁵ bk. Serinsu vd., "Azim (el-Azim)", 29.
- ⁴⁶ bk. "Esmâ-yi Hüsnâ", 2/474-477.
- ⁴⁷ bk. Tirmizi, "Fezailü'l-Kur'an", 2.
- ⁴⁸ bk. Taberani, *el-Mu'cemü'l-Kebir*, 8/114.

A

ashap: Hz. Peygamber zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamberi çok kısa bir süre olsa da görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kimseler.

azamet: Taşdığı nitelikler bakımından üstün olma, büyüklük.

B

batıl: 1. Yok olup giden, gerçek ve doğru olmayan, esassız, boş şey. 2. Allah'ın (cc) peygamberleri aracılığıyla bildirmiş olduğu dine uymayan her türlü inanç, fikir, duygu, kanaat, tutum, davranış.

C

caiz: Din, yasa, töre vb. bakımdan işlenmesinde, yapılmasında sakınca olmayan, yapılıp işlenmesine izin verilen.

Cebrail: 1. Allah (cc) tarafından peygamberlere vahiy iletmekle görevlendirilen melek. 2. Dört büyük melekten birinin adı.

Celil (el-Celil): Ululuk sahibi, her şeyi kudretiyle kuşatan, zatında ve sıfatlarında büyük ve eşsiz anlamında Allah'ın (cc) esmayihüsnaşından biri.

cin: Duyularla kavranamayan, insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip, ilahi emirlere uymakla yükümlü tutulan ve mümin-kâfir gruplardan oluşan varlık türü.

Ç

çatışma: Birbiriyle uyuşmayan iki güç arasındaki karşıtlık.

D

diyagram: Herhangi bir olayın değişimini gösteren grafik.

E

ebedî: Sonu olmayan, ucu bucağı olmayan, hep kalacak olan; ölümsüz.

ezelî: Zamanda başlangıcı olmayan; öncesiz.

F

fal: Geleceği öğrenmek, şans ve kısmeti anlamak amacıyla oyun kâğıdı, kahve telvesi, el ayası ve benzeri şeylere bakarak anlam çıkarma.

G - Ğ

gösteriş: Başkalarını aldatmak, şaşırtmak, korkutmak veya kendini beğendirmek için birinin yaptığı abartılı davranış.

H

hat: Arap harflerinden doğarak İslam medeniyetinde müstakil ve olağan üstü bir mevki kazanan güzel yazı sanatı.

hidayet: 1. Doğru yolu gösterme, doğru yolu bulma, rehberlik yapma, irşat etme. 2. Allah'ın (cc), insanlara kendi yolunda gidebilecek akıl, düşünme, öğrenme, hatırlama gibi yetenekler vermesi ve insanların da bunları kullanarak doğru yolu bulması. 3. Allah'ın (cc), kişiye dünya ve ahirette huzurun kaynağı olan ve onu sürekli mutlu edecek yolu göstermesi.

hidayete ermek: Gerçeği görüp kabullenmek, aklı başına gelmek.

hurufumukattaa: Kur'an-ı Kerim'de yirmi dokuz surenin başında yer alan ve isimleriyle telaffuz edilen harflerin ortak adı.

huşu: 1. Yüreği ürperme ve korku ile dolu olarak Allah'a (cc) boyun eğme. 2. Varlığının farkında olmayacak derecede kendini karşısında bulunduğu şeyin heybet ve yüceliğine kaptırma.

I - İ - J

ikrar: 1. Kabul etme, doğrulama, onaylama, itiraf etme. 2. Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine iman eden bir kimsenin Müslüman muamelesi görebilmesi için inanmış olduğu değerleri sözlü veya fiilî olarak dışa yansıtması.

K

kanaatkâr: Azla yetinen, elindeki ile yetinen; kanaatli, yetingen.

kapsam: Bir şeyin içinde bulunan veya içine aldığı öğelerin bütünü.

kelam: 1. Söz. 2. Dilediği varlıkla kendine özgü bir biçimde konuşması anlamında Allah'ın (cc) ezeli sıfatlarından biri. 3. Başta Allah'ın (cc) varlığı, birliği, peygamberlik ve ahiret olmak üzere İslamiyet'in ana ilkelerini konu edinen bilim.

kıssa: 1. Hikâye, hikâye etme ve anlatma, haber verme. 2. Kur'an-ı Kerim'deki geçmiş peygamberler ve milletlerle ilgili ibretli ve tarihî olaylar.

kibir: Büyüklenme, kendini üstün görme. Kişinin, yaratılış amacını ve varlığının özünü kavrayamayarak kendini büyük görüp başkalarını küçük görmesi.

kudret: Her şeye gücünün yetmesi, dilediğini dilediği zamanda var veya yok etmesi anlamında Yüce Allah'ın sıfatlarından biri.

L

lütuf: 1. Önem verilen, sayılan birinden gelen iyilik. 2. Karşılık beklemeden gösterilen sevgi.

M

mahiyet: Nitelik; bir şeyin nasıl olduğunu belirten, onu başka şeylerden ayıran özellik.

mucize: 1. İnsanın benzerini yapmaktan âciz kaldığı, alışıl gelmiş şeylere aykırı olan, olağanüstü işler. 2. Peygamberlerin kendilerine inanmayan insanlara peygamberliklerini ispat etmek amacıyla gösterdikleri olağanüstü olaylar.

Mushaf: 1. Kur'an-ı Kerim'in adlarından biri. 2. Hz. Peygamber'e gelmiş olan vahiylerin tümünün iki kapak arasında toplanmış olan biçimi.

N

nakıs: Eksik, tam olmayan, bitmemiş; noksan.

nizam: Kâinatta ve her türlü kuruluştaki, o şeyin gidişatının nasıl mevcut olduğu ve devamını sağlayan yasa ve kural, düzen.

nüzul: İlahi kitapların ve özellikle Kur'an-ı Kerim'in Allah (cc) katından indirilişini ifade eden terim.

O - Ö - P

otorite: Yaptırma, yasak etme, emretme, itaat ettirme hakkı veya gücü.

övgü: Aklını gereği gibi kullanan, güzel davranışları alışkanlık hâline getirip topluma güven veren ve malını mülkünü saçıp savurmadan en güzel biçimde idare eden kimse.

R

rahmet: İncelik, sevgi, lütuf, ihsan. Yüce Allah'ın bütün varlıkların iyiliğini arzu edip onlara her türlü yardımda bulunma isteği.

reşit: Aklını gereği gibi kullanan, güzel davranışları alışkanlık hâline getirip topluma güven veren ve malını mülkünü saçıp savurmadan en güzel biçimde idare eden kimse.

S - Ş

sahabi: 1. Arkadaş, dost, veli. 2. Hz. Peygamber zamanında yaşamış, Müslüman olarak Hz. Peygamber'i çok kısa bir süre olsa da görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kimse.

salih: Dinin emir ve yasaklarına uygun hareket eden, sorumluluk bilinci taşıyan, inancı ile amelleri arasında uygunluk bulunan samimi mümin.

T - U - Ü

tabiin: 1. Hz. Peygamber'in sahabelerinin zamanına yetişen, onlarla görüşen, sohbette bulunan ve Müslüman olarak ölen kişiler. 2. Sahabelerden hadis nakleden Müslümanlar.

takva: 1. Allah'ı (cc) görüyormuşçasına bir bilinç içerisinde farzları, vacipleri hakkıyla yerine getirme; Allah'ın (cc) hoşnutluğunu kazanmak amacıyla nafileleri çokça yapma; sünnete uyma. 2. Müminin tüm tutum ve davranışlarında Allah'a (cc) kulluk bilinciyle hareket ederek Allah'ın (cc) koruması altına girmesi, ona duyduğu sevgi ve saygıyı güçlendirmeye gayret etmesi, bu sevgi ve saygıyı zedelemekten korkması.

tasavvur: Göz önüne getirme, hayal etme, zihinde canlandırma.

tefekkür: Var olan bir şeyin manasını anlamaya çalışma ve eşyanın bilgisini zihinde toplayabilmek için aklın hareket hâlinde olması, derin derin düşünmesi.

tevatür: Arkası kesilmeden birbirini izleyen, birbiri ardına gelen, toplumdan topluma kesintisiz olarak aktarılan, nakledilen.

tılavet: Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uygun olarak ve anlamını düşünerek okuma.

V

vahdaniyet: “Varlığında, yaratmasında, emretmesinde, fiillerinde, sıfatlarında ve isimlerinde tek ve eşsiz olması, benzerinin olmaması” anlamında Yüce Allah'ın sıfatlarından biri.

vakıf: Kur'an okurken tekrar başlamak niyetiyle nefes alacak bir zaman kadar sesi kesme.

Y

yönerge: Bir bilgi toplama sürecini yöneten, uygulanması gerekli kural ve işlemleri gösteren eylem kılavuzu.

Z

zikir: 1. Allah'ı (cc) anmak amacıyla yapılan ibadet, söylenen tespih ve övgü sözleri. 2. Allah'ın (cc) bazı isimlerinin anlamlarını düşünerek belli sayıda ve belli miktarlarda okuma.

- Adıgüzel, Mehmet. “Kur’an Öğrenim ve Öğretiminin Önemi ve Ezberleme Teknikleri”. *Ekev Akademi Dergisi* 3/1 (2001), 179-186.
- Aydar, Hidayet. “Kur’an”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 26/404-409. Ankara: TDV Yayınları, 2002.
- “Âyetü’l-Kürsî”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 1/365-366. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- Bilgiz, Musa. “Kur’an-ı Kerim’in Bazı Özellikleri”. *Tefsir Araştırmaları Dergisi* 1/2 (Ekim 2017), 185-213.
- Birişik, Abdulhamit. “Müfessir”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 31/496-499. Ankara: TDV Yayınları, 2020.
- Buhârî, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmail. “Sahîh-i Buhârî”. *el-Kütübü’s-Sitte*. haz. Sâlih b. Abdülazîz. 1-631. Arabistan: Dâru’s-Selâm, 2000.
- Çağırıcı, Mustafa. “İffet”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 21/506-507. Ankara: TDV Yayınları, 2000.
- Çetin, Abdurrahman. *Kur’an Okuma Esasları*. İstanbul: Aksa Yayınları, 1997.
- Çetin, Abdurrahman. “Tecvid”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 40/253. İstanbul: TDV Yayınları, 2011.
- Çetin, Abdurrahman. “Vakf ve İbtidâ”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/253. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.
- Derveze, M. İzzet. *et-Tefsirü’l-Hadis*. çev. Vahdettin İnce - Mustafa Altınkaya. 7 Cilt. İstanbul: Düşün Yayıncılık, 2014.
- DİYKB, Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı. Fetvalar. Ankara: DİB Yayınları, 4. Basım, 2018.
- Durmuş, İsmail - Gündüzöz, Soner. “Nûn”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 33/242. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Ebû Dâvûd es-Sicistânî, Süleyman b. Eş’as b. İshak el-Ezdî. “Sünen-i Ebû Dâvûd”. *el-Kütübü’s-Sitte*. haz. Sâlih b. Abdülazîz. 1223-1608. Arabistan: Dâru’s-Selâm, 2000.
- “Esmâ-yi Hüsnâ”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 2/474-478. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- Görgülü, Ülfet. *Onur ve İffet*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2017.
- Güncel Türkçe Sözlük. Erişim 10 Şubat 2025. <http://sozluk.gov.tr>
- “Hamd”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 3/312-314. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- Harman, Ömer Faruk. “İbrahim”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 21/266-272. Ankara: TDV Yayınları, 2000.
- “İbadet”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 4/94-103. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.

- İbni Hanbel, Ebû Abdullah Ahmed b. Muhammed eş-Şeybânî. *el-Müsned*. Ürdün: Beytü'l-Efkârî'd-Düveliyeye, 2005.
- İbni Mace, Ebu Abdullah Muhammed bin Yezid Kazvini. *Sünenü İbni Mace*. thk. Ahmed Şemseddin. Beyrut: Darü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 4. Basım, 2013.
- İmam Taberî. *Taberî Tefsiri*. çev. Mehmet Keskin. 6 Cilt. İstanbul: Ümit Yayıncılık, 1995.
- “Kâfirûn Sûresi”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 5/36-37. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- Karakılıç, Celâleddin. *Tecvid İlmi – Kur'an-ı Kerîm Okuma Kâideleri*. Ankara: Lazer Ofset Eğitim ve Kültür Yayınları, 1998.
- Karaman, Fikret vd., *Dinî Kavramlar Sözlüğü*. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2009.
- Karaman, Hayreddin vd., *Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir*. 5 Cilt. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 8. Basım, 2020.
- Kaya, Davut. *Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi*. İstanbul: Çelik Yayınevi, 2018.
- “Kayyûm”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 5/83-84. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- Kılıçaslan, Halil İbrahim. *Kur'an Okuma ve Tecvid Notları*. İstanbul: Gelenek Yayıncılık, 2014.
- “Mağfiret”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 5/324-325. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- “Mâûn Sûresi”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 5/388-389. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- Mevdudi, Ebu'l Al'â. *Tefhimu'l-Kur'an*. çev. Muhammed Han Kayanî vd., 7 Cilt. İstanbul: İnsan Yayınları, 1996.
- MEB, Millî Eğitim Bakanlığı. *Ortaöğretim Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) güncelleme*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu, 2026. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=2155>
- MEB, Millî Eğitim Bakanlığı. *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni 2025*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu, 2025. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=1945>.
- Müslim bin Haccac, Ebül Hasan Nisaburi. *Sahihu Müslim*. Beyrut: Darü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 8. Basım, 2018.
- “Namaz”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 6/295-308. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- “Nasr Sûresi”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 6/314-316. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- Özafşar, Mehmet Emin vd., *Hadislerle İslam*. 7 Cilt. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2019.
- Pakdil, Ramazan, *Ta'lim, Tecvid ve Kıraat*. İstanbul: M. Ü. İlâhiyat Fakültesi Yayınları, 2016.

- Pazarbaşı, Erdoğan vd., “Tecvid”. *Şamil İslam Ansiklopedisi*. ed. Ahmed Ağırakça. 8/17. İstanbul: Şamil Yayınevi, 2000.
- Sarı, Mehmet Ali. “Gunne”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 14/195-196. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.
- Sarı, Mehmet Ali. *Kur ’an-ı Kerim ’i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları*. Nümune Matbacılık ve Ciltevi, ts.
- Sabuni, Muhammed Ali. *Safvetü ’t-tefâsîr: Tefsirlerin Özü*. çev. Sadrettin Gümüş - Nedim Yılmaz. 7 Cilt. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2024.
- Serinsu, Ahmet Nedim vd. *Dinî Terimler Sözlüğü*. ed. Ahmet Nedim Serinsu. Ankara: Devlet Kitapları Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü, 2. Basım, 2009.
- Taberânî, Ebu’l-Kâsım Süleyman b. Ahmed b. Eyyûb el-Lahmî. *el-Mu ’cemü ’l-kebîr*. thk. Hamdî Abdulmecîd es-Selefî. b.y.: Dâru İhyâi ’t-Türâsî ’l-Arabî, 2002.
- Temel, Nihat. *Kırâat ve Tecvîd İstilahları*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1997.
- “Tevhit”. *Temel İslam Ansiklopedisi*. ed. Tuncay Başoğlu. 8/129-132. İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2020.
- Tirmizi, Ebu İsa Muhammed bin İsa. *Sünenu Tirmizi*. thk. Halid Abdülğani Mahfuz. Beyrut: Darü’l-Kütübi’l-İlmiyye, 7. Basım, 2017.
- Topaloğlu, Bekir. “Rab”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 34/372-373. Ankara: TDV Yayınları, 2007.
- Ünlü, Demirhan. *Kur ’an-ı Kerîm ’in Tecvîdi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1971.
- Yazır, Elmalılı M. Hamdi. *Hak Dini Kur ’an Dili*. 10 Cilt. İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2007.
- Yılmaz, Nazif. *Kur ’an-ı Kerim ’i Nasıl Öğretelim?*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları, 2016.

Yandaki karekoddan yararlanarak İSNAD Sonnot Atıf Sistemi Kılavuzu’na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak
Ölçme ve Değerlendirme Soruları’nın
cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak kitaba ait
Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası’na
ulaşabilirsiniz.

